

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Problematika udržitelného rozvoje ve sportu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Irena Slepíčková, CSc.

Vypracovala:

Bc. Zuzana Levá

Praha, 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

Podpis

.....

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování:

Tímto velice děkuji paní doc. PhDr. Ireně Slepíčkové, CSc., za konzultace, poznámky a odborné vedení této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala svým blízkým, kteří mi věnovali svůj čas ke konzultaci stylistické části práce.

Abstrakt

Název: **Problematika udržitelného rozvoje ve sportu**

Cíle: Hlavním cílem je vypracování rešeršní diplomové práce s kompilačním charakterem. Práce bude na základě dostupných materiálů mapovat a popisovat problematiku udržitelného rozvoje ve sportu.

Metody: Pro vytvoření této teoretické rešeršní práce byla použita metoda analýza dokumentů a studium sekundárních dat. S pomocí metody kompilace je tvořena syntéza dostupných poznatků a s pomocí metody komparace je vytvářeno porovnání studovaných dat.

Výsledky: Studium a analýza dokumentů ukázaly široké zapojení zúčastněných stran v problematice udržitelného rozvoje ve sportu. Ve velké míře jsou v popisovaných oblastech (sportovní organizace, události, vybavení a další) implementovány strategie udržitelného rozvoje a zda-li je odkazováno na zásady udržitelnosti. Problematika udržitelného rozvoje je v dnešní době již velmi rozšířeným tématem, které prostupuje do fungování sportu na různých úrovních a přináší tak řadu možností pro další studia.

Klíčová slova: sportovní událost, sportovní turismus, pilíře udržitelného rozvoje, teorie udržitelného rozvoje

Abstract

Title: **Problems of sustainable development in sport**

Objectives: The main objective is to write a research thesis with a compilation character. The thesis will describe and discuss the issue of sustainable development in sport based on available materials.

Methods: To create this theoretical research paper, the method of document analysis and study of secondary data was used. With the help of the compilation method, a synthesis of the available knowledge is formed and with the help of the comparison method is created a comparing of the studied data.

Results: The study and analysis of the documents showed a wide involvement of stakeholders in the issue of sustainable development in sport. To a large extent, sustainability strategies are implemented. The reference is made to sustainability principles in the described areas (sports organisations, events, facilities, etc.). The issue of sustainable development is nowadays a widespread topic that permeates the functioning of sport at various levels and thus provides many opportunities for further study.

Keywords: sport events, sport tourism, pillars of sustainability, theories of sustainable development

Obsah

SEZNAM ZKRATEK.....	10
1 Úvod.....	12
2 Cíl práce	14
2.1 Dílčí úkoly práce	14
3 Metodika práce.....	15
3.1 Teoreticky zaměřená práce.....	15
3.2 Sekundární data	15
3.3 Analýza a studium dokumentů.....	16
3.4 Kompilace	17
3.5 Komparativní analýza.....	18
4 Problematika udržitelného rozvoje.....	19
4.1 Teorie udržitelného rozvoje	19
4.2 Vývoj udržitelného rozvoje do konce 20. století.....	20
4.3 Vývoj udržitelného rozvoje ve 21. století	21
4.4 Pilíře udržitelného rozvoje	23
4.4.1 Ekonomický pilíř.....	24
4.4.2 Sociální pilíř	25
4.4.3 Ekologický pilíř.....	25
4.4.4 Propojení pilířů udržitelného rozvoje.....	26
4.5 Mezinárodní organizace, spolupráce a udržitelný rozvoj.....	27
4.5.1 Světová zdravotnická organizace	28
4.5.2 Společenství národů Commonwealthu.....	28
4.5.3 Ministerstvo životního prostředí České republiky	29
5 Udržitelný rozvoj a jeho spojitost se sportem	30
5.1 Problematické aspekty sportu z hlediska udržitelného rozvoje.....	31

5.2 Sportovní organizace a iniciativy	33
5.2.1 #Bezodpadu	33
5.2.2 Rada pro Zodpovědný Sport	34
5.2.3 Green Sports Alliance	35
5.2.4 Mezinárodní olympijský výbor	35
5.2.5 Český olympijský výbor.....	39
5.2.6 Peace and Sport	40
5.2.6 Playgreen Project.....	41
5.2.7 Sport and Sustainability International	42
5.2.8 Sport for All and The Environment.....	43
5.2.9 The Centre for Sport And Human Rights.....	44
5.3 Sportovní svazy a federace.....	45
5.3.1 The International Ice Hockey Federation.....	45
5.3.2 International Floorball Federation.....	49
5.3.3 World Athletics	51
5.3.4 World Baseball Softball Confederation	53
5.3.5 World Triathlon.....	53
5.3.6 The Union of European Football Associations	58
5.4 Sportovní události	60
5.4.1 Dopad sportovních událostí.....	61
5.4.1 Olympijské hry Londýn 2012	65
5.4.2 UEFA Euro 2012.....	66
5.4.3 IIHF Ice Hockey World Championship 2017	68
5.4.4 Helsinki International Horse Show 2019	69
5.4.5 Olympijské hry Tokio 2020	70
5.4.6 FIFA World Cup 2022	72

5.4.7 Men's World Floorball Championships 2022	73
5.4.8 World Sailing Challenge 2024	75
5.4.9 Super Bowl.....	76
5.4.10 Volvo Ocean Race.....	78
5.5 Sportovní turismus	79
5.5.1 Dopady sportovního turismu.....	80
5.5.2 Cíle udržitelného rozvoje podle OSN (SDGs) a sportovní turismus	82
5.5.3 Sportovní turismus v konkrétních příkladech	83
5.6 Sportovní vybavení, pomůcky a sportoviště	84
5.6.1 Udržitelné sportovní oblečení	84
5.6.2 Sportovní vybavení	87
5.6.3 Fotbalové stadiony	88
5.6.4 Další sportoviště.....	89
6 Porovnání implementace zásad udržitelného rozvoje ve sportu	91
6.1 Porovnání sportovních organizací.....	91
6.2 Komparace sportovních svazů a federací.....	92
6.3 Rozdíly ve sportovních událostech	94
6.4 Sportovní produkce	97
6. Závěr.....	100
SEZNAM ZDROJŮ	101
SEZNAM OBRÁZKŮ	119
SEZNAM TABULEK.....	120

SEZNAM ZKRATEK

ASAP – As Sustainable As Possible

BCI – Better Cotton Initiative

ČOV – Český olympijský výbor

EU – Evropská unie

FIFA – Mezinárodní federace fotbalových asociací

FSC – Fairtrade International

FWF - Fair Wear Foundation

GOTS – Global Organic Textile Standard

IFA – Mezinárodní futsalová asociace

IFF – Mezinárodní florbalová federace

IAAF – Mezinárodní asociace atletických federací

IIHF – Mezinárodní federace ledního hokeje

LWG – Leather Working Group

MOV – Mezinárodní olympijský výbor

NFL – Národní fotbalová liga

OSN – Organizace spojených Národů

SDGs – Cíle udržitelného rozvoje podle OSN

SandSI – Sport a Mezinárodní udržitelnost

UEFA – Unie evropských fotbalových asociací

UNESCO – OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

UNHCR – Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a UNESCO

WA – World Athletics

WBSC – Světová baseballová a softballová konfederace

WFDF – Mezinárodní federace létajícího disku

WFTO – World Fair Trade Organization

WHO – Světová zdravotnická organizace

1 Úvod

Vývoj naší společnosti je doprovázen a motivován rozvojem nových technologií, zlepšováním života lidí i výkonností a ekonomickým růstem. Vzhledem k modernímu způsobu života, který je běžný především ve vyspělých státech to působí, že pro udržitelné smýšlení a udržitelný způsob života není v tomto uspěchaném materiálním světě prostor. Pochopení minulosti a fungování současných mechanismů dopomáhá k vytváření současnému řešení udržitelného rozvoje.

Udržitelný rozvoj stále zůstává kontroverzní tématikou, která si ale v posledních letech získává stále více pozornosti ze strany odborné i široké veřejnosti. Implementace konkrétních postupů a změn udržitelného rozvoje není rovnoměrně zastoupena ve všech odvětvích naší společnosti.

Nutno podotknout, že zkoumaná problematika se bude v budoucnu napříč různými odvětvími skloňovat a používat stále častěji, protože je o ni obecně větší zájem. Zároveň je téma udržitelnosti a udržitelného rozvoje stále důležitějším tématem, které postupně vyplouvá na povrch.

Udržitelnost je globálním problémem, který se týká nás všech. Jak zmiňuje zpráva Brundtlandové (1991), je potřeba uspokojovat potřeby současnosti, aniž jsou omezovány schopnosti budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby.

Každý náš krok zanechává určité stopy, ať už jsou negativní či pozitivní. Z různých výzkumů vyplývá, že lidské hospodaření s planetou není z dlouhodobého hlediska udržitelné a je stěžejní ho radikálně změnit, a to v poměrně krátkém časovém období. Radikální změna je nutná, abychom předešli a zmírnili pesimistické scénáře.

Nezodpovědné a neudržitelné chování má za následek negativní dopady na Zemi i na celou naši společnost. K některým popisovaným negativním dopadům by mělo docházet až v budoucnosti, jiné jsou problémy už dnešní doby. Mezi globální problémy současnosti patří například globální oteplování způsobené emisemi CO₂, problémy se znečištěním a jejich negativní vliv na zdraví, sucho a další extrémní počasí, odpad v oceánech, špatné hospodaření se zdroji, vymírání živočišných druhů, přelidnění, nedostatek vody a další (Iberdola, 2021).

Problematika udržitelného rozvoje je velmi obsáhlým problémem, který je aplikovatelný i do sportovního prostředí. Podle OSN (2021) má sport pozitivní vliv na psychické i fyzické zdraví jednotlivců. Propojenost sportu a udržitelného rozvoje podporuje i Mezinárodní

olympijský výbor propagující zodpovědný přístup k otázkám životního prostředí a udržitelného rozvoje ve sportu (Olympic, 2018).

Odvětví sportu, jako dynamické a neustále se vyvíjející prostředí, výrazně zasahuje do naší společnosti a je odpovědné, stejně jako jakékoliv jiné odvětví, za svou činnost. Proto je stěžejní problematiku udržitelného rozvoje zkoumat, popisovat a následně koncepčně implementovat do praxe tak, aby se mohla i nadále vyvíjet a reagovat na aktuální potřeby společnosti a Země.

Potenciál odvětví sportu můžeme nalézt například v edukaci společnosti a jednotlivců, v motivaci a podpoře ke zdravému pohybu a životnímu stylu, či nastínění kvalitní a propracované ukázky, jak se dají organizovat sportovní události efektivně, udržitelně a s ohledem na okolní prostředí.

Problematika udržitelného rozvoje ve sportu bude v následujících letech velmi důležitým aspektem, který se bude dotýkat veškerého fungování a organizace sportu. Toto hledisko bude nutné zohledňovat jak ve vnitřních strukturách sportovních organizací, institucí, svazů a klubů, ale také při vytváření sportovních soutěží a dalších událostí, které se sportem souvisejí.

Téma této diplomové práce bylo zvoleno na základě osobního zájmu autorky práce. Autorka se rozhodla popsat toto téma, protože je jí blízké téma odpovědného a udržitelného způsobu života a současně autorka vnímá důležitost popularizace a osvěty problematiky udržitelného rozvoje. Autorka se v současné době podílí na koordinaci a implementaci udržitelných aktivit při pořádání sportovních událostí.

Studium udržitelného rozvoje ve sportu je nejen pro sportovní organizace a organizátory nutné vzhledem k vývoji naší společnosti. S ohledem na tlaky a směry, jakými je vedena politická, odborná i veřejná debata, lze pozorovat změny ve společnosti, na něž musí reagovat i sport. Proto i sportovní management a další sportovní organizační složky musejí rozšířit své znalosti v problematice udržitelného rozvoje a zmiňovanou problematiku zakomponovat do svých strategií a vlastní činnosti. Některé české i světové sportovní organizace již udržitelné zásady aplikují v praxi. Jedním z významných příkladů je Český olympijský výbor, který problematiku udržitelného rozvoje začíná více studovat a při pořádání Olympijských festivalů 2021 již některé ze zásad udržitelnosti aplikuje (Český olympijský výbor, 2021).

2 Cíl práce

Hlavním cílem je vypracování rešeršní diplomové práce s kompilačním charakterem, která bude na základě dostupných materiálů mapovat a popisovat problematiku udržitelného rozvoje v odvětví sportu. Diplomová práce by měla vytvářet ucelený blok, který popisuje danou problematiku a přibližuje jeho jednotlivé aspekty.

2.1 Dílčí úkoly práce

Tato diplomová práce studuje a popisuje problematiku udržitelného rozvoje ve sportu. Níže jsou vytyčeny dílčí úkoly, které jsou pro vypracování diplomové práce stěžejní.

- Seznámení se, studium a popis problematiky trvale udržitelného rozvoje.
- Zpracování problematiky udržitelného rozvoje v odvětví sportu ve světě i v České republice.
- Vypracování komparace a popsání aspektů udržitelného rozvoje, které jsou v praxi v odvětví sportu používány.

3 Metodika práce

Tato diplomová práce je strukturována jako teoretická práce. Práce vytváří rešerši literatury na téma udržitelného rozvoje ve sportu. Na základě zvoleného typu diplomové práce jsou v této kapitole popsány metodické postupy, o něž se tato diplomová práce opírá. Pro úspěšné splnění hlavního cíle práce jsou zde popsány postupy a metody, se kterými autorka diplomové práce pracovala.

3.1 Teoreticky zaměřená práce

Podle Hendla (2016) „*teorie jsou nejdůležitějším typem informací ve vědě*“.

„*Teoretická práce představuje odborný text, který relevantním způsobem rozšiřuje vědecké poznání zvoleného fenoménu*“ (Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci, 2015).

Pro vypracování odborné práce je důležité vybrat a vhodně zvolit teoretický problém. Vybraný teoretický problém je popisován v rámci celé práce a je třeba ho popisovat na základě výběru bohatých a relevantních zdrojů. V tomto případě se diplomová práce zabývá problematikou udržitelného rozvoje a udržitelného rozvoje ve sportu. Při zpracovávání teoretických prací vyhledáváme literaturu z různých zdrojů. Pro efektivitu je důležité definovat si cíle vyhledávání a proces vyhledávání dělat systematicky (Hendl, 2016).

Každá odborná práce vyžaduje teoretickou či literární rešerši. V případě psaní teoreticko-empirických prací vytváří rešerše dostupné literatury nutný základ pro vytváření dalšího výzkumu (Geršlová, 2005). Tato teoretická práce využívá především sociologicko-politické materiály, které jsou dostupné pro studium problematiky udržitelného rozvoje ve sportu.

Odborné práce se vyznačují různými styly textů, jež vyjadřují charakter daného textu. Styly můžeme rozdělit do několika kategorií, např. tzv. francouzský, německý nebo anglosaský styl. Na základě studia literatury se tato diplomová práce inspirovala stylem anglosaským.

- Styl anglosaský
Velmi srozumitelný a jednoznačný ráz textu je používán pro anglosaský styl psaní teoretické práce. Důležitá je logická a propracovaná struktura, jež čtenáře vede k pochopení daného textu (Šanderová, 2005).

3.2 Sekundární data

Pro vytvoření jakéhokoliv textu jsou zásadní prameny pro čerpání informací. Základním rozdělením pramenů (dat) je rozdělení zdrojů na data primární a sekundární.

V této diplomové práci je důležité vyhledávání, studium a zkoumání sekundárních dat. Využitá data mají informační, politický a manažerský charakter. Podle Geršlové (2005) jsou sekundární data konkrétní informace, které bývají k dispozici již při zahájení projektu.

Definici sekundárních dat blíže popisují Kozel, Mynářová a Svobodová (2011), podle nichž se jedná o opakovaně použitelná data, která byla sbírána dříve. Proto jsou tato data dostupná již před zahájením samotného výzkumu či studia. Zdroje takovýchto dat bývají buď volně dostupné či neveřejné, v souvislosti s jejich konkrétním obsahem a citlivostí dat. Sekundární data nebo také sekundární prameny se používají k orientaci v základních pojmech a získávání informací o zkoumané problematice.

Sekundární data lze rozdělit na 2 skupiny:

Interní (vnitřní) data:

- Výkazy zisků a ztrát,
- Rozpočty,
- Finanční plány,
- Databáze,
- Evidenční přehledy.

Externí (vnější) data:

- Noviny, časopisy, internet,
- Podklady vládních orgánů,
- Legislativa,
- Výzkumné zprávy,
- Obchodní a živnostenský rejstřík.

K sekundárním datům se dostáváme zprostředkovaně. Tato data bývají dostupná z různých zdrojů (soukromých či veřejných). Jako hlavní vedlejší zdroj se udává především internet (Kozel, Mynářová, Svobodová, 2011). Sekundární data jsou v diplomové práci využita pro možnost rozboru relevantních informací a dat zkoumané problematiky. Nejčastěji jsou využívaná sekundární data získána z internetových zdrojů, jelikož problematika udržitelného rozvoje ve sportu je poměrně novou záležitostí a tyto zdroje jsou dostupné především online.

3.3 Analýza a studium dokumentů

Analýza a studium dokumentů „*je analýza jakýchkoliv dokumentů, které nebyly vytvořeny za účelem našeho výzkumu*“ (Somr, 2006). Mezi zkoumané dokumenty mohou patřit například

statistiky, daňová přiznání, literární díla, plakáty, novinové články a další. Jak je již popsáno v kapitole 3.2 Sekundární data, vybraná data pro tuto diplomovou práci mají současně politický a manažerský charakter.

Pro tuto diplomovou práci je důležité studium a analýza psaných dokumentů, které zaznamenávají zkoumanou problematiku. Psané dokumenty jsou čerpány ze zdrojů více jazyků (český jazyk a anglický jazyk) a zdrojů odlišných podob: knihy, internetové zdroje, studie a odborné časopisy.

3.4 Kompilace

V doslovném překladu z původního latinského slovesa *compilare*, znamená slovo nakrást si či nahromadit bohatství loupežemi (Šanderová, 2005). Podíváme-li se na definice do různých zdrojů, můžeme se setkat s odlišnými překlady.

Například podle Geršlové (2005) je kompilace dílo, jež je nepůvodní. Tento výtvar je formován za pomoci seskupování různých poznatků, jež se vyskytují v jiných pracích a nejsou uváděny zdroje.

Přesněji a přijatelněji definuje pojem Šanderová (2005), podle níž je kompilace „*promyšlenou syntézou různých názorů na určitý problém*“. Tato definice stručně popisuje daný pojem.

Podle Slovníku cizích slov (Vebrová, Krajíček, 2006) znamená kompilace sbírání, sestavování, shromažďování.

Nový slovník cizích slov pro 21. století uvádí podrobnější popis a udává kompilaci jako „*proces tvorby literárního nebo vědeckého díla spočívající v pouhém vybrání a sestavení cizích poznatků nebo prvků cizích děl bez vlastního tvůrčího vkladu*“ (Barták, Vebrová, Rychlá, 2008).

Nejvhodnější popis kompilace pro tuto diplomovou práci je podle Šanderové (2005), která mluví o kompilaci jako o systematickém shrnutí o zkoumané problematice, jež může být přínosem. Kompilačním procesem dochází k sestavování cizích poznatků, ze kterého vzniká vlastní dílo.

Kompilační metoda psaní odborné práce je použita napříč touto diplomovou prací. Studium literatury a analýzou zvolených zdrojů a dokumentů dochází ke spojování a shromažďování informací a již dostupných poznatků. Tyto poznatky byly propojeny a obsaženy v textu této práce. Souhrnem se vytváří ucelený obraz zkoumané problematiky udržitelného rozvoje ve sportu.

3.5 Komparativní analýza

Význam slova komparace je podle Nového slovníku cizích slov pro 21. století srovnávání nebo porovnávání (Barták, Vebrová, Rychlá, 2008). Na této definici se shoduje a označuje ji tak i Nový akademický slovník cizích slov A-Ž (Kraus, 2005).

Pojem komparace popisuje i Geršlová (2005), která pojem definuje jako „*porovnání objektů za účelem stanovení jejich shodných nebo rozdílných znaků*“.

Komparace je podle Šanderové (2005) často používanou metodou, jíž mají v oblibě mnozí studenti. Podle ní je komparace text, podávající zprávu na základě srovnání více textů.

Komparativní metoda umožňuje vytváření porovnání jednotlivých ukazatelů či objektů, které si výzkumník předem stanoví. Metoda se zároveň využívá pro popsání, či generalizaci a klasifikaci zkoumané problematiky.

Stěžejní jsou u této metody indikátory, které si musí výzkumník stanovit tak, aby byl schopen dobře sledovat a porovnávat jednotlivé objekty. Tato metoda může zahrnovat například studium a porovnávání různých webových stránek, médií, marketingových strategií, koncepčních dokumentů a dalších materiálů (Linderová, Scholz, Munduch, 2016).

Tato metoda je „*srovnávací metoda, zjišťující podrobnosti a rozdíly mezi určitými jevy a procesy, které existují a probíhají v různých spol. (kulturách a subkulturách) užívá se i pro analýzu shod a odlišností různých spol.*“ (Brandová, 1993).

Komparativní metoda je vhodný nástroj, pomocí kterého jsou v diplomové práci srovnávány zdroje, které informují a školí v oblasti udržitelného rozvoje ve sportu. V diplomové práci je této části věnovaná samostatná kapitola, jež shrnuje používané znalosti v oblasti udržitelného rozvoje ve sportu.

4 Problematika udržitelného rozvoje

Udržitelnost jako komplexní oblast je velmi obsáhlá problematika, jež se postupně začala formovat ve 20. století. Pro uchopení zkoumané oblasti a pro porozumění udržitelnému rozvoji ve sportu, je třeba nejprve charakterizovat samotný termín *udržitelný rozvoj* a teprve posléze popsat a zkoumat jeho spojitost se sportem.

Pojmy *udržitelnost* a *udržitelný rozvoj* jsou v posledních dekadách velmi významně zařazovány do různých debat a úvah o životním prostředí a hospodaření naší společnosti.

Původní anglický výraz, z něhož se pojem udržitelný rozvoj překládá, je *sustainable development* nebo také *sustainability*. Ačkoliv pojem trvale udržitelného rozvoje je takto popisován již v překladu knihy *Naše společná budoucnost*, častěji označována jako *Zpráva Brundtlandové* (Brundtland, 1991), bývá překlad zkoumané problematiky odborníky líčen jako nepřesný či zavádějící. Proto se podle Nondek (2016) v literatuře i praxi opakovaně mluví o udržitelnosti a udržitelném rozvoji současně ve spojení s *odpovědností*, *trvalostí*, *stabilitou*, *prosperitou* anebo *pomíjivostí*.

Avšak na základě studia dokumentů a zdrojů pro tuto diplomovou práci lze pozorovat spojování pojmů udržitelnost a udržitelný rozvoj nejčastěji pouze ve spojení s pojmem *odpovědnost*.

Pravděpodobně poprvé použil termín udržitelnost již v roce 1713 v knize *Sylvicultura oeconomica* autor Hans Carl von Carlowitz (v německé podobě „*Nachhaltigkeit*“). O problematice v knize hovoří v souvislosti s těžbou dřeva, která byla ve Freibergu toho času neúnosná. Autor vznesl do světa myšlenku udržitelného využívání zdrojů. To je Carlowitzem vnímáno jako množství, které je příroda schopna za určitý čas znovu sama vyprodukovat (Carruthers, 2019).

4.1 Teorie udržitelného rozvoje

Pro zkoumání problematiky udržitelného rozvoje ve sportu je stěžejní vymezení a pochopení celkové problematiky udržitelného rozvoje. V české legislativě zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí definuje udržitelný rozvoj společnosti jako „*Rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“ (Ministerstvo životního prostředí, 2021).

4.2 Vývoj udržitelného rozvoje do konce 20. století

Jednou z charakteristik dnešního světa, především vyspělejších ekonomik, je neustálá snaha po ekonomickém růstu a zvyšování blahobytu. Tyto snahy se začaly výrazně dostávat do popředí především v období po 2. světové válce. Problémem této doby byla mj. neodpovědnost společností a autorit, jež zatěžovaly naši planetu.

Kvůli stále se zvyšující poptávce docházelo ke změnám například v průmyslu a zemědělství, jež se začaly soustřeďovat na masovou výrobu. Problémy kvůli těmto změnám vznikaly například v podobě opomíjení přirozeného prostředí, následkem čehož může lokálně docházet častěji k povodním či suchu (Národní zemědělské muzeum, 2010).

Zatěžování přírody, hospodaření se zdroji, ale i války a ekonomické vlivy vedly k rozličným problémům. Jedním z nich byla například tzv. Ropná krize v 70. letech 20. století. Odpovědí na toto období bylo volání, především tzv. západního světa (vyspělejších ekonomických států), po strukturálních změnách. Nově se podle Purvis, Mao, Robinson (2018) v této době dostávaly do popředí i odkazy na sociální a ekologické aspekty. Ty byly v dřívějších dobách upozadřovány.

K dosažení změny je třeba upoutat pozornost na odpovědnost k přírodním zdrojům, lidem a celkově procesům, které probíhají v naší společnosti. V roce 1987 byla popsána definice udržitelnosti ve zprávě OSN (Organizace spojených Národů). Podle této definice je udržitelný rozvoj „rozvoj, který naplňuje potřeby současnosti, a přitom nezpochybňuje schopnost budoucích generací uspokojit své potřeby“ (OSN in Nondek, 2016). Důvodem vzniku dokumentu byly snahy Světové komise pro životní prostředí a rozvoj řešit, popsat a formulovat programy a prostředky, kterými by bylo možné dlouhodobě pracovat na udržitelném rozvoji v souladu s ekologickými strategiemi (Brundtland, 1991). Komisi měla na starosti Gro Harlem Brundtlandová, podle níž se také někdy zpráva pojmenovává: *Naše společná budoucnost, tzv. Zpráva Brundtlandové*.

Roku 1992 proběhla Konference OSN o životním prostředí, která řešila důležité otázky v oblasti udržitelného rozvoje. Jedním z dokumentů, který z tohoto jednání vzešel, byl strategický a akční plán tzv. *Agenda 21*.

Dokument popisuje témata jako nové metody vzdělávání, způsoby zachování přírodních zdrojů a ekonomický rozvoj. Základem dokumentu je formulace postupů, jakými dosáhnout a aplikovat udržitelný rozvoj napříč různými úrovněmi naší společnosti. Agenda 21 současně

poukazuje na roli místních samospráv, státních správ a vzájemných spoluprací, jež jsou zásadní pro řešení již zmiňovaných problémů (Purvis, Mao, Robinson, 2018).

4.3 Vývoj udržitelného rozvoje ve 21. století

Pro naplňování konceptů udržitelného rozvoje v České republice byly začleňovány jednotlivé body a doporučení do nově vznikajících strategií a iniciativ. Vznikla například *Rada vlády pro udržitelný rozvoj*, která se stala poradním a koordinačním orgánem vlády (Ministerstvo životního prostředí, 2021). Jako další vznikla například *Národní síť Zdravých měst*, která se naopak zaměřila na úrovně místní.

V roce 2005 proběhl *the World Summit on Social Development*, na kterém se OSN mj. zaměřilo i na udržitelný rozvoj. Záměrem bylo vynaložit úsilí pro úspěšné dokončení již stanovených cílů. OSN zde definovalo tzv. 3 pilíře udržitelného rozvoje, které jsou používány a skloňovány napříč jednotlivými odvětvími naší společnosti. Jsou jimi: ekonomický, sociální a ekologický pilíř (Environmental Science, 2020). Jejich podstata bude blíže specifikována níže v podkapitole 4.4 Pilíře udržitelného rozvoje.

V roce 2015 v New Yorku Organizace spojených Národů schválila důležitý dokument, *Agenda udržitelného rozvoje 2030 (zkráceně Agenda 2030)*. Tento dokument vystihuje oblasti, na které chce OSN do roku 2030 upoutat svou pozornost a kde chce vytvořit změny. Agenda 2030 jasně zachycuje globální problémy. Plánem změny podle OSN je za pomoci všech zemí a zájmových skupin pracovat na vylepšení vytyčených oblastí. Do roku 2030 chce OSN dosáhnout cílů, které jsou v Agendě 2030 vymezeny.

OSN v dokumentu Agenda 2030 určuje 17 Cílů udržitelného rozvoje (v originálu *Sustainable Development Goals* nebo také *SDGs*). Jednotlivé cíle obsahují všechny 3 pilíře udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a ekologický).

Mezi 17 Cílů udržitelného rozvoje patří například:

1. Konec chudoby,
2. Konec hladu,
3. Zdraví a kvalitní život,
4. Kvalitní vzdělání,
5. Rovnost mužů a žen,
6. Pitná voda, kanalizace,
7. Dostupné a čisté energie,

8. Důstojná práce a ekonomický růst,
9. Průmysl, inovace a infrastruktura,
10. Méně nerovností,
11. Udržitelná města a obce,
12. Odpovědná výroba a spotřeba,
13. Klimatická opatření,
14. Život ve vodě,
15. Život na souši,
16. Mír, spravedlnost a silné instituce,
17. Partnerství ke splnění cílů. (United Nations, 2021).

Jednotlivé oblasti (cíle) OSN nadále rozpracovala do dalších celkem 169 dílčích cílů. Ty blíže popisují problémy, které se skrývají pod 17 základními cíli (Evropská komise, 2021).

Na základě aktivit OSN vznikly další iniciativy jednotlivých států a organizací, které jednotlivé cíle propracovávají a přidávají do svých strategií. Evropská unie (EU) nejen, že přispěla k vytvoření Agendy 2030, ale i se napřímo zavazuje k vytváření úsilí pro dosahování cílů. Vytváří tak konkrétní opatření a zařazuje cíle do politik a iniciativ EU. Současně prosazuje Agendu 2030, vytváří dlouhodobé vize a pokračuje ve spolupracích podporující udržitelný rozvoj (Evropská komise, 2021).

Podle Sdělení Komise Evropskému Parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu Výboru a Výboru Regionů (2016) se Komise zavazuje k rozpracování, implementaci a začlenění cílů Agendy 2030 do svých činností, a to se týká i dalších orgánů EU a v rámci spolupráce se zájmovými skupinami a členskými státy (Evropská komise, 2016).

Realizace výše zmíněného sdělení lze vidět například přijetím strategie *Evropa 2020*. Tato strategie zavazuje členské státy k naplňování její podstaty a cílů, které zde byly stanoveny. Součástí je například dosažení hospodářského růstu na principu podpory začleňování, udržitelnosti a znalostní ekonomiky (Vláda ČR, 2021).

Problematika udržitelného rozvoje si získává pozornost v různých strukturách a vrstvách naší společnosti. Díky tomu je zkoumána, diskutována i implementována různými mezinárodními organizacemi, jednotlivými společenstvími, státy i lokálními organizacemi. Udržitelný rozvoj je v posledních letech stěžejní i pro legislativu a nově vznikající koncepční strategie a iniciativy.

Jednou z těchto iniciativ je *Evropský týden udržitelného rozvoje*, který se koná napříč Evropou. Podporuje a snaží se zviditelnit aktivity, semináře a další události, které svou činností zviditelňují téma udržitelného rozvoje.

Cíl aktivit této iniciativy je popisován samotnou iniciativou jako „*Mít takovou ekonomiku, která tvoří zisk, ovšem zároveň funguje jako koloběh. Tak, abychom ze zdrojů, které dnes využíváme, neměli zisk jen my, ale aby jej v budoucnu mohly znovu vytvořit i další generace.*“ (Evropský týden udržitelného rozvoje, 2021).

4.4 Pilíře udržitelného rozvoje

Jak již bylo zmiňováno výše, udržitelný rozvoj je popisován a rozdělen do 3 kategorií, které blíže charakterizují udržitelný rozvoj.

Kategorie se nazývají *pilíře udržitelného rozvoje* a jejich cílem je vzájemná rovnováha. Tyto pojmy vysvětlují a pojmenovávají témata, spadající do problematiky udržitelnosti a udržitelného rozvoje.

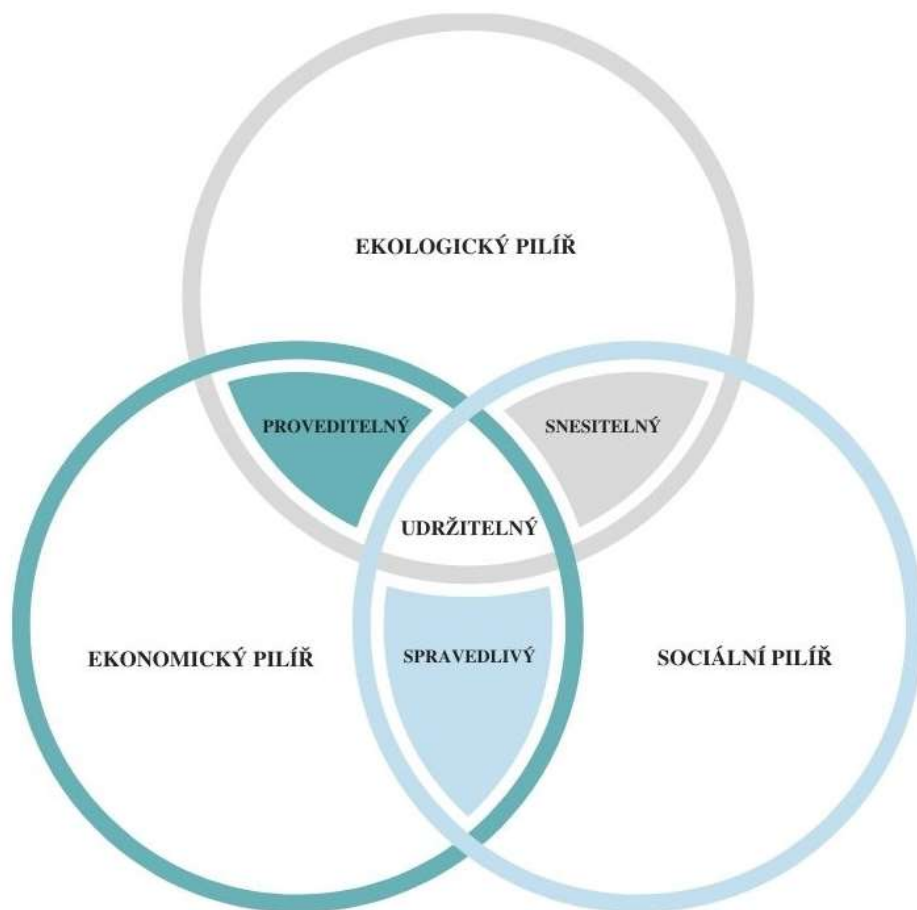
Pilíře udržitelného rozvoje (viz obrázek 1):

- Ekonomický pilíř,
- Sociální pilíř,
- Ekologický pilíř.

Pro dlouhodobě udržitelné fungování, prosperitu a stabilitu je poukazováno různými zdroji na nutnost udržení rovnováhy mezi jednotlivými pilíři udržitelného rozvoje.

Je potřeba dodat, že rozdělení na 3 pilíře je základním rozdělením. Další autoři popisují i jiné a specifitější pilíře, jež jsou použitelné v různých odvětvích naší společnosti. Například to jsou: institucionální pilíře (Turcu, 2012), kulturní pilíře (Soini, Birkeland, 2014), technické pilíře (Hill, Bowen, 1997), pilíře pro udržitelnou společnost (Milbrath, 1989) a principy rovnosti (Giddings, 2002).

Za další aktualizaci základních pilířů udržitelného rozvoje můžeme podle Purvis, Mao a Robinsona (2018) považovat vznik 17 Cílů udržitelného rozvoje stanovených Organizací Spojených Národů.

Obrázek 1 - Pilíře udržitelného rozvoje (Circular Ecology 2020)

4.4.1 Ekonomický pilíř

Prvním ze základních pilířů je ekonomický pilíř. Jak již název napovídá, zásadní pro tuto kategorii je ekonomická udržitelnost, efektivnost a odpovědnost. V rámci ekonomického pilíře je kladen důraz především na dlouhodobou efektivitu.

Tento pilíř je nejčastěji spojován s ekonomickou činností společností a jejich nakládání se zdroji. Ve 20. století byl upřednostňován profit před udržitelným rozvojem. Ekonomický pilíř udržitelného rozvoje nabádá právě k odpovědnosti a upření pozornosti na přeměnu zavedeného systému, uplatňovaném v mnoha společnostech tzv. „profit za každou cenu“. Jeho součástí je pozornost a podpora dobrého řízení společnosti na základech transparentnosti, vyhýbání se střetu a podpory zájmů společnosti a zákazníků (Beattie, 2019).

4.4.2 Sociální pilíř

Mezi klíčová témata tohoto pilíře patří soudržnost mezi skupinami, rovnost práv, přístup ke vzdělání, omezování chudoby, stabilita a spravedlnost. Sociální pilíř usiluje o společnost, která je angažována, edukována a aktivní.

Vyznačuje se otevřeností, respektem a zájmem o ostatní. Cílem je vytvořit prostředí, které neodsuzuje a nevylučuje jedince či skupiny na základě rozličných odlišností. Mezi ně mohou být zařazeny například pohlaví, národnost, vzdělanost či víra (Týden udržitelného rozvoje, 2021).

Tento pilíř se soustředí na kvalitu života a dostupnost základních lidských zdrojů bez omezení. Zároveň sem spadá vzdělávání v oblasti udržitelnosti a odpovědnosti. Jde především o podporu a motivaci lidí. Zásadní je edukovat společnost, aby si uvědomovala svou odpovědnost za vlastní počiny. Každá naše aktivita má patřičný dopad jak na společnost, tak i na celé životní prostředí. Z tohoto důvodu je zapotřebí chovat se odpovědně. V mnohých případech je žádoucí pracovat na úpravě a vylepšení jednání a způsobů chování jednotlivců, ale i společností. Stejně jako v případě ostatních pilířů i tento úzce souvisí s legislativou a ovlivňuje její znění (Environmental Science, 2020).

Primárními cíli udržitelnosti jsou například: dosažení genderové rovnosti, udržitelný ekonomický růst, řešení problémů se znečištěním ovzduší, klimatickými změnami a dalšími enviromentálními faktory. Oblast udržitelnosti také zahrnuje otázky *zdraví* (Environmental Science, 2020). Právě tento bod je velmi důležitý v oblasti sportu, protože díky pohybovým aktivitám jsme schopni efektivně a pozitivně působit a podporovat zdraví jednotlivých lidí.

4.4.3 Ekologický pilíř

Tlak ze strany ekologů a aktivistických skupin byl postupem času zvyšován tak, aby odpovědní jedinci, vlivní jedinci, společnosti, státy a organizace přijali svou odpovědnost a dbali i na aspekty ekologie při svých činnostech.

V roce 1972 časopis *The Ecologist* uveřejnil zprávy o tzv. udržitelné společnosti. Od této chvíle se postupně zvyšuje množství článků a dalších materiálů, které se na tuto oblast zaměřují.

Například na úrovni státních správ začaly postupně vznikat tzv. „zelené strany“. Tedy strany, které považují ekologii za důležitou oblast a svoje aktivity a politické programy zakládají na této problematice (Purvis, Mao, Robinson, 2018).

Základem ekologického pilíře je souznění a odkaz na využití přírodních zdrojů. Podstatou je využívání zdrojů v takové míře, ve které je příroda schopna sama, přirozeně a bez problémů obnovit. Nemělo by docházet k zadlužování se a přetěžování. Mezi tyto zdroje patří například různá paliva, materiály, voda, země atd. Ekologický pilíř je často mylně vnímán jako jediná podstata udržitelného rozvoje, a ne jako jedna součást komplexního celku (Circular Ecology, 2020).

4.4.4 Propojení pilířů udržitelného rozvoje

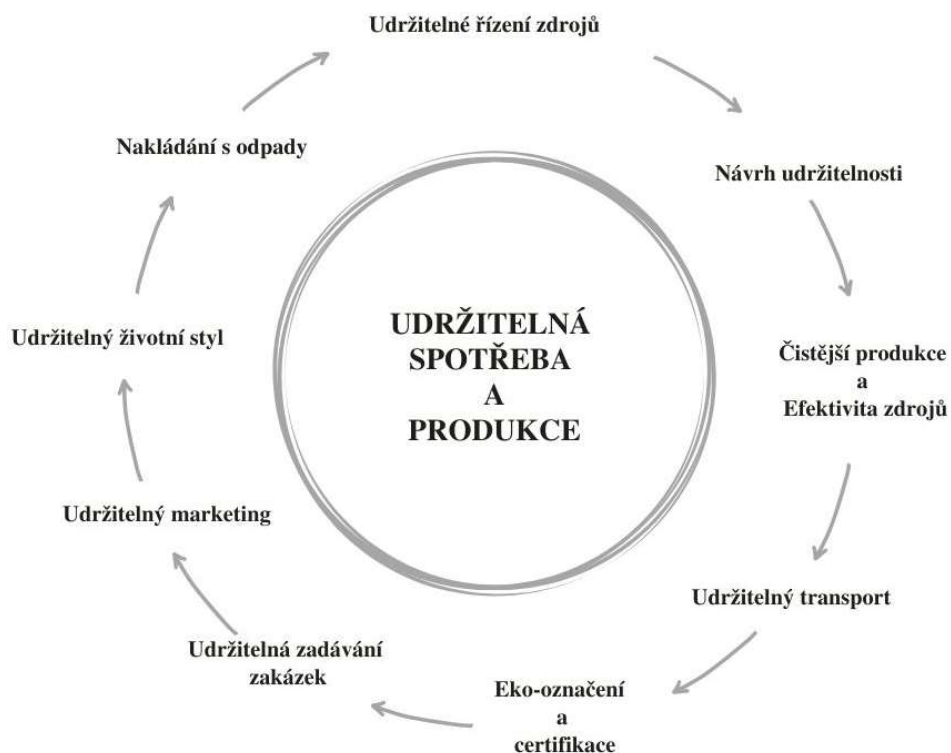
Propojenost a nutnost rovnováhy jednotlivých pilířů lze ukázat na příkladu udržitelné spotřeby a produktů.

Na obrázku č. 2 je vyobrazena udržitelná spotřeba a produkce. Ta zaznamenává celou řadou aspektů, které vedou výrobu produktu od udržitelného řízení zdrojů až po nakládání s odpady.

Výrobní proces lze přiblížit na různých příkladech. Pro účely této práce je výrobní proces popisován na příkladu výroby a prodeje bot.

Pro udržitelnou výrobu tohoto produktu by bylo základní zajištění udržitelných materiálů (tedy materiálů, s co nejmenším vlivem na životní prostředí a společnost). Mezi udržitelné materiály můžeme zahrnout například materiály, které mají různé ekologické certifikace. Ekologické certifikace jsou například: GOTS, OEKO-TEX, BCI, BLUESIGN, FWF, FSC, PETA, WFTO, LWG a další. Další udržitelné materiály jsou například materiály získané pomocí procesu recyklace (např. z recyklovaných plastů). Součástí udržitelné výroby bot je zajištění efektivity zdrojů a čisté produkce při výrobě bot. Taková produkce zatěžuje planetu co nejméně (např. využitím obnovitelných zdrojů energie) a za spotřeby malého množství vody. Dalším klíčem k udržitelné produkci vyráběných bot je transport. Toho je dosaženo například s pomocí lokálního prodeje (bez nutnosti přepravy zboží na dlouhé vzdálenosti). Pro uzavření cyklu udržitelné produkce a spotřeby by měl výrobce motivovat spotřebitele, aby nakládal s produktem šetrně a využíval boty po celou dobu životnosti produktu. V případě, kdy

spotřebitel už nemá pro boty využití, ale produkt zůstal kvalitní, spotřebitel by měl být motivován boty věnovat či prodat k dalšímu používání.

Obrázek 2 - Udržitelná spotřeba a produkce (United Nations Environment Programme, 2015)

4.5 Mezinárodní organizace, spolupráce a udržitelný rozvoj

Další kapitola se zabývá problematikou udržitelného rozvoje ve spojitosti s velkými organizacemi a institucemi. Tato uspořádání zaujímají určité stanovisko k problematice udržitelného rozvoje, které aplikují do své činnosti.

Společnost 21. století by se dala charakterizovat různými způsoby. Jedním z významných znaků dnešního světa je diverzifikace. Různé státy mají rozdílné kultury, zvyky i podmínky. Například politická, ekonomická anebo sportovní situace se v jednotlivých státech může značně odlišovat. Proto je důležité nahlížet i na problematiku udržitelného rozvoje pohledem v souvislosti s konkrétními podmínkami určitého území. Jiné problémy budou ve střední Evropě ve srovnání s východní Asií nebo Severní Amerikou.

Některé celosvětové organizace se snaží zmenšovat nerovnosti mezi jednotlivými státy, ale i podporovat jejich unikátnost. Současně organizace přizpůsobují své aktivity rozdílným podmínkám, které se nacházejí v jednotlivých státech.

4.5.1 Světová zdravotnická organizace

Světová zdravotnická organizace (WHO) je organizace založená v roce 1946. Je to další z významných světových organizací, jež se podílí na řešení důležitých společenských problémů. V návaznosti na, již zmiňovaných, 17 cílů udržitelného rozvoje, vytvořených OSN, Světová zdravotnická organizace spolupracuje na jejich dosažení do roku 2030. Mezi stěžejní aktivity a cíle této organizace patří zabezpečování a podpora zdraví a ochrana před zdravotními krizovými situacemi. Světová zdravotnická organizace se soustřeďuje především na společnost jako takovou a v souvislosti s tím je pro ni stěžejní sociální pilíř udržitelného rozvoje.

WHO se snaží zlepšovat podmínky lidí a přístupnost ke zdravotní péči. Zároveň se snaží vytvářet programy a aktivity, zabývající se prevencí. V oblasti zdraví lidí je pro prevenci velmi zásadní pohyb a fyzická aktivita (WHO, 2021).

Světová zdravotnická organizace v roce 2018 vytvořila publikaci, která se nazývá *Global action plan on physical activity 2018-2030: more active people for a healthier world*. WHO vyzdvihuje důležitost pohybových aktivit nejen z hlediska osobního zdraví a kvality života jedince, ale spojuje tyto aktivity i s aspekty ekonomickými a sociálními. V případě zdravé a aktivní společnosti mohou být na oblast zdravotnictví vynakládány nižší finance. S pomocí fyzických aktivit se můžeme přiblížit k dosažení 17 Cílů udržitelného rozvoje podle OSN (viz kapitola 4.3). Například lze pomocí těchto aktivit dosáhnout a následně udržovat zdravou hmotnost, předcházet nemocem, podporovat duševní zdraví anebo vzdělávat žáky ve školách v oblastech zdravotních a pozitivních postojů ke sportu (WHO, 2018).

4.5.2 Společenství národů Commonwealthu

Britské společenství národů je jedním z těch, kteří využívají sport jako nástroj pro dosažení udržitelných cílů (SDGs) stanovených v roce 2015.

Společenství národů si stanovilo 3 základní oblasti zájmu:

1. Vliv sportu na udržitelné cíle (SDGs),
2. Rozvoj národních politik a strategií,
3. Budování kapacit lídrů a oficialit (Lindsey, Chapman, 2017).

Díky moci tohoto společenství je možné sport používat jako nástroj napříč zúčastněnými státy, mezinárodními organizacemi, sportovními hnutími a nevládními skupinami. Společenství podporuje inovativní využití sportu.

Pomocí kooperace a implementace udržitelného rozhodování si Společenství národů slibuje mj. eliminaci genderových nerovností a nerovností menšin. Současně je možné s pomocí udržitelného rozhodování docílit ekonomického růstu a podstatného snížení korupce ve všech jejích podobách.

Při využívání sportu by v rámci vytvářených programů mohlo dojít s pomocí Společenství národů například k podpoře a zajištění zdravého a spokojeného života pro všechny nehledě na věk. Sport může také podpořit mladé lidi a pomoci jim s upevněním vlastního sebevědomí. Pomoci jim zvládat vlastní emoce a rozvíjet se s pomocí aktivity a zdravého životního stylu. Modelem, s jehož pomocí chce Společenství národů chce dosahovat vytyčených výsledků je tzv. *Sport for Development Outcomes Model*. Ten zaznamenává 4 oblasti možných výstupů:

1. Sociální, emocionální a kognitivní oblast,
2. Individuální úspěchy a chování,
3. Mezilidské vztahy,
4. Přínosy pro společnost (Lindsey, Chapman, 2017).

4.5.3 Ministerstvo životního prostředí České republiky

V České republice se o udržitelný rozvoj zajímá například státní instituce Ministerstvo životního prostředí. Podle něj je udržitelný rozvoj „*takový druh rozvoje, který se zároveň snaží odstranit nebo zmírnit negativní projevy dosavadního způsobu vývoje lidské společnosti*“ (MZP, 2021).

Pod Ministerstvo životního prostředí spadá odborný orgán Rada vlády pro udržitelný rozvoj. Tento orgán plní poradní, koordinační a iniciační funkci v oblasti udržitelného rozvoje. Zabývá se především dlouhodobým rozvojem České republiky a odpovídá za odborné strategické dokumenty v této problematice. V roce 2015 vznikl, po vzoru Organizace spojených národů a jejich Agendy 2030, tzv. *Strategický rámec Česká republika 2030 (zkráceně ČR 2030)*. V tomto dokumentu Česká republika navazuje na Agendu 2030, jež popisuje 17 Cílů udržitelného rozvoje, vytvářejících odpovědnější a udržitelnější budoucnost (MZP, 2021).

5 Udržitelný rozvoj a jeho spojitost se sportem

Sport a sportovní prostředí je neustále se rozvíjející oblastí, která je dynamická a zasahuje do života velké části populace. Díky tomu se z něj stává mocný nástroj, který v sobě skýtá určitý potenciál. Jako možný nástroj ho začala vnímat i Organizace spojených Národů, s pomocí něhož může realizovat své snahy k dosažení stanovených cílů v dokumentu *Agenda 2030*. Pozitivní vlivy sportu a pohybových aktivit popisuje OSN v oblasti fyzického a psychického zdraví lidí.

Jednou z možností, jak může sport formovat společnost a pomáhat k trvale udržitelnému světu je sociální pilíř. Oblast vhodná pro podporu v rámci sociálního pilíře je například rovnost mezi jednotlivými komunitami a pohlavími. Edukační funkci dokáže sportovní prostředí zastat a podpořit ve zdravém životním stylu a prevenci. OSN si uvědomuje, jaké pozitivní vlivy má sport a pohybové aktivity na zdraví a psychiku lidí.

OSN jako instituce v rámci implementace *Agendy 2030* sama kooperuje s dalšími subjekty a zároveň podporuje spolupráci ostatních zájmových skupin a států. Jedním z příkladů může být spolupráce s Mezinárodním olympijským výborem (MOV), se kterým se diskutují a podporují iniciativy pro Sport a udržitelný rozvoj.

Jedna z globálních iniciativ je tzv. *Olympijské hnutí*. Toto hnutí již od konce 19. století podporuje myšlenku míru, budování lepší společnosti, spolupráce a vzdělávání. Toto hnutí je celosvětově uznávané a svou činností inspiruje státy, instituce, ale i jednotlivce. Z dlouhodobého hlediska za pomoci organizací jako je MOV je možné globálně dosáhnout udržitelného rozvoje, který podporuje a motivuje jednotlivce i organizace (United Nations, 2021).

Jak již bylo popsáno výše, sport ovlivňuje naši společnost ve velké míře, a proto působí určitým rozsahem na udržitelný rozvoj a jeho 3 základní pilíře.

V souvislosti se sportem je prosazována férovost a pojem fair play. Sport se díky tomu stává dobrým příkladem pro sociální pilíř udržitelného rozvoje. Právě sport a pohybové aktivity mají mnoho pozitivních účinků. Mezi zásadními můžeme zmínit zdravý životní styl, prevence onemocnění, respekt, osobní růst, odpovědnost a solidaritu a další.

V oblasti sportu se projevuje potenciál, jež dokáže podpořit jedince bez ohledu na jejich národnost, věk, pohlaví a další rysy. Zároveň je sport dokáže edukovat, informovat, podpořit a motivovat, což může být pozitivně využito i k posílení vlastního udržitelného rozvoje a života.

5.1 Problematické aspekty sportu z hlediska udržitelného rozvoje

Problematickým pro sportovní prostředí je fakt, že produkuje mnoho negativních aspektů, které jsou v rozporu s trvale udržitelným rozvojem. Tento negativní jev můžeme vnímat například v souvislosti s pořádáním sportovních událostí. Ty produkují velké množství odpadu a svými aktivitami působí jako zátěž nejen pro životní prostředí.

Uhlíková stopa

Jako příklad ukažme olympijské hry nebo světový šampionát ve fotbalu, zanechávající za sebou velkou stopu, která má vliv na naše životní prostředí. Abychom si udělali představu, co je jedním z důsledků podobné události, podívejme se na Londýnský maraton v roce 2019. Na této sportovní události za sebou zanechali běžci na trase závodu 350 000 plastových lahví. Tyto lahve vytvořily významnou stopu a odpad, který se stává zátěží pro naši planetu. Dalším příkladem sportovní události mohou být olympijské hry, které během svého konání vyprodukují 3,4 milionů tun CO₂. Naopak o poznání menší stopu za sebou zanechává Světový šampionát ve fotbale, jež vyprodukuje 2,75 milionů tun CO₂ či tenisový turnaj v Paříži, který zanechává výrazně menší uhlíkovou stopu o velikosti 156 000 tun CO₂ (Iberdrola, 2020).

Masovost sportů

Další z řady problematických aspektů sportovního prostředí je jejich velikost. Mnohé sporty doprovází jejich popularita a s tím spojená masovost. Jako příklad můžeme uvést zvyšující se popularitu ve výstupech na horu Mount Everest. Tam se v posledních letech vydává stále větší množství lidí a zatěžuje tak svou aktivitou místní prostředí.

Lezci zde za sebou nechávají množství opadu, které se s jejich narůstajícím počtem neustále zvětšuje. V roce 2019 zde zůstalo 11 tun sportovních pomůcek a odpadu, které byly odstraněno z hory a okolí (Iberdrola, 2020).

Mezinárodní olympijský výbor

S otázkou udržitelnosti vystupuje také odpovědnost vůči mladším a budoucím generacím. Reálně se ale touto otázkou zabývá málokterá sportovní organizace. Každopádně vzhledem ke skutečnosti, že Mezinárodní olympijský výbor začal zaměřovat svou pozornost na problematiku udržitelnosti a vytyčuje ji jako jednu ze svých priorit pro následující období, je nepochybné, že mnohé další organizace budou následovat vzor této celosvětové organizace. Ten rozděluje udržitelnost do pěti oblastí v rámci své strategie, viz kapitola 5.2.4 Mezinárodní olympijský výbor, kde je problematika blíže popsána (Campelli, 2018).

Pozitivního dopadu apelu Mezinárodního olympijského výboru si můžeme všimnout v krocích některých mezinárodních sportovních federací již nyní. Některé z nich přetváří své struktury a upínají svou pozornost k udržitelnějšímu fungování a organizování nejen sportovních událostí. Podle Campelliho (2018) se to týká federací jako je Mezinárodní federace ledního hokeje (IIHF), Mezinárodní federace létajícího disku (WFDF) nebo třeba Mezinárodní fotbalová asociace (IFA).

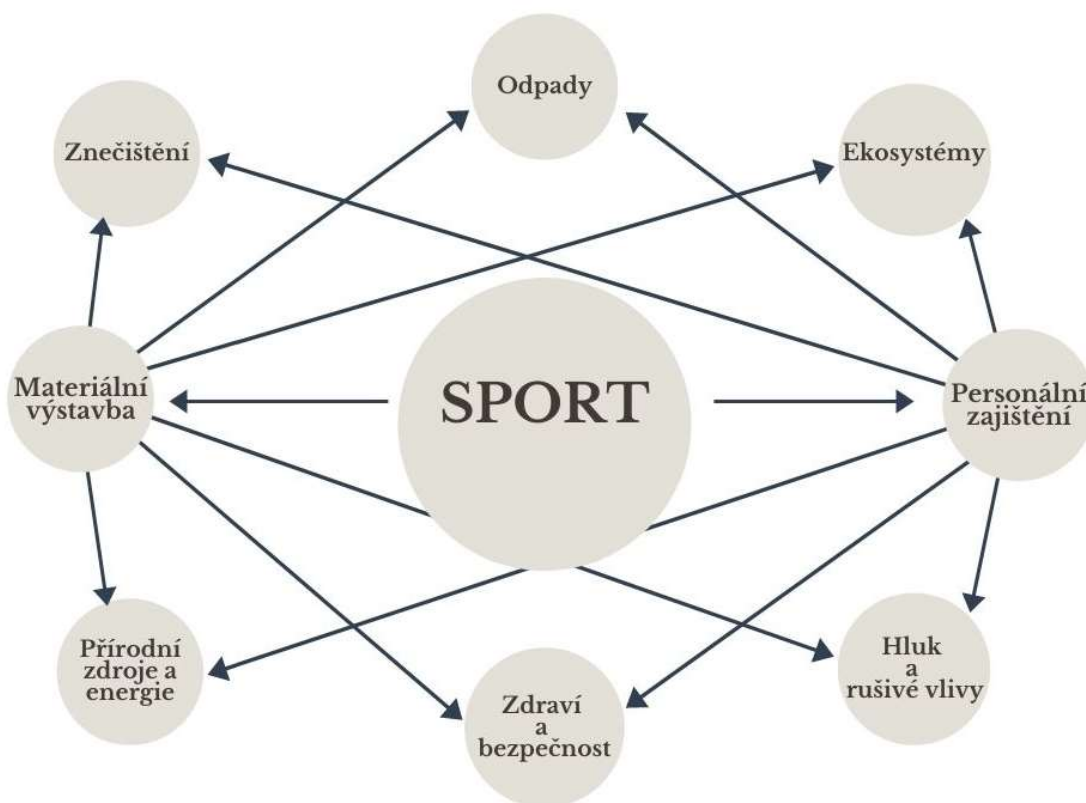
Lidská činnost

Lidská činnost výrazně ovlivňuje podmínky na naší planetě a sportovní činnost není žádnou výjimkou. Někteří profesionální sportovci si začínají uvědomovat souvislost mezi kvalitou ovzduší, jejich zdravím a sportovním výkonem a na situace upozorňují. V souvislosti s požáry v Kalifornii na konci roku 2018 si povšimli změn i sportovci NBA: Kyle Kuzma a James LeBron. Na podmínky kvality ovzduší a kvalitu dýchání poukazoval například i tenista Novak Djokovic (Campelli, 2020).

Problematika sportu je propojena i s dalšími aspekty, které budou více popsány v dalších kapitolách. Můžeme mezi ně zařadit například množství vyprodukovaného odpadu, dopravu, hluk, ekonomické problémy a další. Na obrázku č. 3 je zobrazen vliv sportovní události, který svou činností vykonává z hlediska prostředí podle Doležal a Málek (2000). Zahrnutý jsou zde podněty, spadající do problematiky všech 3 pilířů udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální, environmentální). Do pilíře ekonomického bychom zahrnuli veškeré aktivity spojené s finanční udržitelností události a náklady s ní spojenými. Sociální pilíř je odražen například v sekci *Hluk a rušivé vlivy* a environmentální pilíř popisuje například sekce *Znečištění a Ekosystémy*.

Problematiku udržitelného rozvoje ve sportu dále popisují Goldbatt (2020), United States Sports Academy (2018), United Nations Framework Convention on Climate Change (2021), Olympic (2021), IOC (2018), Morin (2019), MacMilan (2016) a další.

Obrázek 3 - Schéma vlivu sportovní události na okolní prostředí (Doležal, Málek, 2000)

5.2 Sportovní organizace a iniciativy

V následující kapitole jsou popsány organizace a iniciativy, které se již zkoumanou oblastí zabývají. Mnohé z nich již fungují v souladu s vlastními vytvořenými strategiemi a koncepcemi a dále podporují své nižší organizační složky k připojení se do implementace udržitelných strategií.

Je nutné zmínit, že existuje mnoho dalších organizací, které nejsou v diplomové práci popsány. Patří mezi ně například Altus Sport (2021), Sport For Social Change Network (2020), Sports Hub Denmark (2021), IWG Women & Sport (2021) a další.

5.2.1 #Bezodpadu

V České republice vznikla nová iniciativa, která otevírá téma pořádání sportovních událostí s ohledem na životní prostředí. Iniciátoři projektu #bezodpadu popisují svůj projekt jako výzvu, která má motivovat a vyzývat organizátory sportovních akcí k zamyšlení se a organizaci svých aktivit s ohledem na životní prostředí. Projekt se pohybuje v oblasti ekologického pilíře udržitelného rozvoje a svou aktivitou se snaží cílit nejen na organizátory sportovních akcí, ale

i na jednotlivé sportovce. Inspirací projektu je iniciativa *Čistý festival*¹ a myšlenka absence podobné iniciativy v českém sportovním prostředí. Iniciativa #bezodpadu si vytyčila 4 základní cíle. Tyto cíle se zaměřují na oblasti: edukace, sdružování a spolupráce sportovních organizátorů a sportovců, poskytování materiálů a příkladů a vytvoření platformy pro sdílení zkušeností. Na základě těchto 4 cílů iniciativa #bezodpadu nabízí organizátorům příklady osmi konkrétních kroků, s jejichž pomocí mohou vytvářet ekologicky udržitelnější sportovní událost:

- Třídění odpadu,
- Omezení jednorázových plastů,
- Minimalizace uhlíkové stopy,
- Digitalizace,
- Vzdělávání veřejnosti,
- Stop plýtvání jídlem,
- Znovupoužitelné vybavení,
- Zelená energie (Bezodpadu, 2021).

5.2.2 Rada pro Zodpovědný Sport

Rada pro Zodpovědný Sport vznikla v roce 2007 s cílem podpoření odpovědných a udržitelných sportovních akcí. Tato nezisková organizace poskytuje objektivní a nezávislé hodnocení sociálních a environmentálních dopadů sportovních událostí, které se dějí v důsledku jejich konání. Na základě svého hodnocení ukládá organizace sportovním organizátorům certifikaci s názvem: *Responsible Sport Certification*.

Certifikace je udělována na základě hodnocení 5 Pilířů Odpovědné události:

1. Plánování a komunikace,
2. Zadávání veřejných zakázek,
3. Správa zdrojů,
4. Přístup a rovnost,
5. Dědictví (Council For Responsible Sport, 2021).

---

¹ Čistý festival je projekt, který od roku 2008 podporuje třídění a následnou recyklaci odpadu, vyprodukovaného na kulturních festivalech. Projekt se snaží zábavnou formou motivovat a edukovat návštěvníky festivalů k třídění odpadů (Čistý festival EKO-KOM, a.s., 2021)

5.2.3 Green Sports Alliance

Green Sports Alliance (v překladu *Aliance zelených sportů*), je obchodní organizace, propojující životní prostředí, sport a udržitelnou budoucnost. Aliance byla založena v roce 2010 a od té doby se jejími členy staly desítky organizací ze 14 zemí (Green Sports Alliance, 2021).

Posláním aliance je podpora, sdílení a rozšiřování povědomí o životním prostředí, sportu a společnosti. Snaží se spojovat sportovní organizace, sportovce, dobrovolníky, komunity, agentury a další subjekty společnosti, aby společně vytvářeli podmínky k udržitelné budoucnosti.

Aby takové budoucnosti mohlo být dosaženo, bylo společností Green Sports Alliance vytvořeno 7 programů, oblastí zájmu.

Mezi jednotlivé programy a oblasti zájmu patří:

- Energie,
- Jídlo,
- Produkce,
- Transport – Doprava,
- Lokalita,
- Odpad,
- Voda.

Aliance pravidelně organizuje konference a setkání, na nichž řeší stěžejní otázky, týkající se udržitelného rozvoje a budoucnosti sportu. Například v roce 2019 byli na setkáních zástupci z 10 zemí a účastnilo se 268 organizací, kteří společně diskutovali mj. o udržitelném rozvoji a budoucnosti sportu. Součástí činnosti aliance je vytváření a sdílení materiálů, které mají za cíl edukovat a pomoci jednotlivým organizátorům při vlastní přípravě sportovních soutěží a dalších událostí (Green Sports Alliance, 2021).

5.2.4 Mezinárodní olympijský výbor

Pravděpodobně jedna z nejznámějších organizací, která figuruje ve sportovním prostředí sídlí v Lausanne ve Švýcarsku a jmenuje se Mezinárodní olympijský výbor (MOV). MOV zastává různé role a jednou z nich je „*podněcování a podpora zodpovědného přístupu k otázkám životního prostředí, podpora udržitelného rozvoje ve sportu a snaha o to, aby se olympijské hry konaly v tomto duchu*“ (Olympic, 2018).

Udržitelnost a udržitelný rozvoj je pro tuto mezinárodní sportovní organizaci zásadním tématem již několik let. MOV vytváří strategie udržitelnosti, informační prezentace a další dokumenty, které apelují na tuto problematiku. Snaží se tak podpořit informovanost a prostoupení zásadních poznatků do svých činností a mezi další odpovědné subjekty, se kterými kooperují.

Mezinárodní olympijský výbor vytvořil v roce 2014 strategický plán *Agenda 2020*. Tento plán navrhuje směry a konkrétní doporučení, na jehož základě by se mělo nadále MOV rozvíjet. Součástí *Agendy 2020* bylo vytvořeno 40 konkrétních doporučení, jež byly vytvořeny 14 pracovními skupinami. V oblasti udržitelného rozvoje patřily mezi primární doporučení zahrnutí udržitelného rozvoje a udržitelnosti do všech aspektů olympijských her a do každodenní činnosti olympijského hnutí. MOV chce vyvinout proaktivní přístup pro zakotvení aspektů udržitelnosti ve svých činnostech. Nedílnou součástí je uvědomování si velkého vlivu, které toto hnutí v mnoha aspektech má (Olympic, 2014).

Na základě strategického plánu *Agenda 2020* vznikla v rámci Mezinárodního olympijského výboru tzv. *Strategie Udržitelnosti MOV* (IOC Sustainability Strategy). Strategie rozděluje svou organizaci na 3 sféry: MOV jako organizace, MOV jako vlastník olympijských her a MOV jako lídr olympijského hnutí. Pro účely této strategie je rozdělena problematika udržitelného rozvoje do 5 oblastí.

Jsou jimi:

1. *Infrastruktura a přírodní lokality*

Součástí je například zvyšování efektivity vlastních budov a zužitkování energie.

2. *Zisk zdrojů a jejich správa*

Vztahuje se i na snižování odpadů a měření těchto aspektů.

3. *Mobilita*

Zahrnuje celkové snížení vlivu cestování, které je v rámci MOV nutné a časté (například cesty sportovců na olympijské hry).

4. *Pracovní síla*

Tato oblast se zabývá mj. i pracovními podmínkami zaměstnanců a dobrovolníků. Současně se MOV zajímá i o vzdělávání a bezpečnost.

5. *Klima*

Důležitou součástí je i snižování uhlíkové stopy a zohledňování důsledků na klima (IOC Sustainability Strategy, 2017).

Závěrečná zpráva strategického plánu Agenda 2020 popisuje, jakým způsobem si MOV vedlo při realizaci svých 40 doporučení, které vydalo v původním plánu v roce 2014. Závěrečná zpráva dokladuje proaktivní přístup a kvalitní práci MOV, jež způsobila pohyb směrem k udržitelnému fungování a aktivit MOV.

Pro ukázkou lze zmínit organizování konferencí, fór a workshopů, které sdílejí a informují o různých otázkách udržitelného rozvoje. Jednou z nich je například otázka kvality vody.

MOV dále vypracoval více než 100 případových studií, které mapují sport a udržitelný rozvoj. Jedna z případových studií MOV je spojena s Českým olympijským výborem (ČOV) a projektem *As Sustainable As Possible*, jehož účastníkem je právě i ČOV.

Dalším z příkladů proaktivního přístupu MOV v oblasti udržitelného rozvoje je program *IOC-Dow*. V tomto programu se MOV spojil se společností Dow a společně se zabývají primárně otázkou snižování skleníkových plynů. V rámci programu jsou sdíleny technologie, inovace a různé odborné znalosti, které popisují např. oblasti energetické nebo problematiku ukládání a následné práce s odpady (Dow, 2021).

Další z činů, které MOV v souladu s udržitelnou budoucností uskutečnilo, bylo vybudování tzv. *Olympic House* (Olympic Agenda 2020, 2021). Olympic House neboli nový Olympijský dům, se nachází ve švýcarském městě Lausanne. Tato budova je považována za jednu z neudržitelnějších budov světa vůbec a svou výstavbou i fungováním je názorným příkladem udržitelného budování staveb. Na základě své architektury, udržitelnosti a dalších faktorů získala budova mnohá ocenění a certifikace. Jednou z nich je certifikace LEED Platinum².

Olympijský dům byl navržen s ohledem na okolní prostředí nejen svou výstavbou, ale i pro své fungování, jež reflektuje zásady udržitelného rozvoje a dosažené znalosti v dané problematice.

- Výstavba budovy byla z 95 % upcyklována³ materiálem, který se již nacházel přímo v místě stavby.
- Olympijský dům získává energii z obnovitelných zdrojů. Na střeše budovy jsou instalovány solární panely, díky kterým je využívána sluneční energie.

---

² „LEED Platinum certifikace je mezinárodně uznávaný standard v oblasti navrhování a výstavby environmentálně šetrných a udržitelných budov“ (Enerfic, s.r.o., 2020).

³ „Upcyklace je činnost tvorby nového nábytku, předmětů atd. ze starých nebo již použitých věcí nebo odpadního materiálu“ (Cambridge University Press, 2021).

- Pro splachování toalet a zavlažování travnatých ploch je nainstalován sběrný systém dešťové vody.
- Díky designu budovy, jež je z části prosklená, lze v místě optimálně využívat přirozené světlo ze slunce.
- Místní systém osvětlení umožňuje minimalizovat světelný smog.
- Pro dopad na mobilitu a pohyb lidí jsou lidé povzbuzováni k využívání jízdních kol, sdílení automobilů, či využívání elektromobilů. Pro elektromobily jsou na parkovištích vybudovány dobíjecí stanice (3XN, 2021).

Tato významná organizace má po celém světě velký vliv, jímž působí především na sportovní organizace a jedince, ale i na nezapojené subjekty. Díky příkladům jako je Olympijský dům pomáhá MOV formovat udržitelnější svět a pozitivně motivuje ostatní k zapojení se k odpovědnosti a udržitelnosti. Díky svým rozměrům a síle dokáže vytvářet změny, které mají významný efekt v naší společnosti. Po vzoru MOV i ostatní olympijské výbory jednotlivých států zaměřují svou pozornost na udržitelný rozvoj.

Vzhledem k náročnosti problematiky poskytuje MOV materiály, dokumenty a různé návody, v nichž prezentuje doporučení a instrukce, které mohou jednotlivé olympijské výbory a další subjekty používat. Z dokumentů vyplývají mnohá doporučení, která kladou důraz na prvotní vytvoření analýzy a zhodnocení vlastní organizace, jež kvalitativně zhodnotí aktuální situaci, v níž se daná organizace či subjekt nachází. V rámci studia vlastní analýzy mohou následně jednotlivé organizace nalézat odpovědi, které jim definují pozici, ve které se nacházejí a udají směry, jakými by se měla organizace či subjekt vydat. Po provedení analýzy přirozeně vyvstanou pro organizace problematické jevy, které bude potřeba odstranit či upravit. Součástí analýzy aktuální situace by mělo být i zhodnocení vnitřní kultury a politiky organizace. MOV dále ve svých dokumentech zdůrazňuje a komunikuje výhody udržitelného způsobu fungování (Campelli, 2018).

Komise Mezinárodního olympijského výboru

V rámci Mezinárodního olympijského výboru je vytvořeno více než 20 komisí, jejichž úkolem je poradenství v rámci vymezené oblasti předsedovi MOV, výkonné radě a zasedání MOV. Členové komisí jsou jmenováni do svých funkcí předsedou Mezinárodního olympijského výboru (od roku 2013 jím je Thomas Bach). Své zastoupení má i udržitelnost, a to *Komisi pro Udržitelnost a Dědictví* (Olympic, 2018).

Komise pro Udržitelnost a Dědictví

Komise pro Udržitelnost a Dědictví poskytuje materiály a data k udržitelným strategiím MOV, vytváří podklady, dokumenty a strategie pro MOV a předsedu MOV. Zároveň Komise monitoruje vlastní postupy a aktivity a soustřeďuje se na vícero oblastí.

Napříč olympijským hnutím podporuje myšlenku udržitelnosti a snaží se o minimalizaci negativních dopadů aktivit MOV a olympijských her. Aspekty udržitelnosti jsou řešeny v rámci všech 3 pilířů udržitelného rozvoje (Olympic, 2021).

5.2.5 Český olympijský výbor

Udržitelné smýšlení je aktuální nejen na úrovni mezinárodních organizací (MOV), ale i na úrovních státních olympijských výborů. Český olympijský výbor (ČOV) se od roku 2020 podílí na projektu *As Sustainable As Possible* (tzv. ASAP).

ASAP je projekt, spojující několik evropských olympijských výborů, které společně kooperují, motivují se a sdílejí spolu své zkušenosti v oblasti udržitelnosti. V tomto projektu jsou zapojeny olympijské výbory ze Slovenska, České republiky a Maďarska, jež jsou na poli udržitelného rozvoje méně pokročilí a na druhé straně jsou součástí projektu olympijské výbory z Dánska, Finska a Německa, které zastávají role mentorů a sdílejí své zkušenosti a znalosti z problematiky udržitelného rozvoje.

Na základě spolupráce postupnými kroky jednotlivé členské organizace vytvářejí vlastní strategie udržitelnosti. Strategie udržitelnosti zmiňovaných olympijských výborů se zaměřují na všechny 3 pilíře udržitelného rozvoje. Cílem je zanalyzovat působení celých organizací a vlastních projektů na poli ekonomickém, ekologickém i sociálním.

Po vypracování svých strategií je následně budou implementovat do svého fungování, které postupně upravují. Díky vybranému zastoupení výše zmíněných olympijských výborů, dochází při projektu ke kvalitní spolupráci (Czech Olympic Committee, 2021).

Mj. Český olympijský výbor začíná aplikovat vybrané zásady udržitelnosti již v rámci organizace u některých svých sportovních událostí. V létě 2021 při pořádání Olympijských festivalů, konaných v Praze a v Brně, se ČOV snažil o minimalizaci vlastního odpadu s pomocí digitalizace, zavedení systému pro třídění odpadu a nebo např. díky používání zálohovaných kelímků na nápoje. Dále také ČOV motivoval návštěvníky k využívání městské hromadné dopravy a nebo k zapůjčení jízdních kol.

V rámci Olympijských festivalů vytvořila tato sportovní organizace speciální zónu k udržitelnosti, tzv. Visa Eko zónu. Tato zóna návštěvníky informovala o udržitelném rozvoji a 17 Cílech udržitelného rozvoje podle OSN. Zároveň byly návštěvníkům představovány různé produkty, jež mohou vzniknout z odpadových materiálů (staré bannery, skateboardy či tenisové rakety) a také se mohli návštěvníci v praxi podívat, jak probíhá recyklace plastů a výroba recyklovaných medailí vytvořených z plastových víček (Český olympijský výbor, 2021).

5.2.6 Peace and Sport

Mobilizace, spojení, demonstrace a obhájení jsou 4 výrazy, které označují 4 pilíře mezinárodní nevládní organizace *Peace and Sport*. Tato organizace založená v roce 2007 má sídlo v Monaku a úzce spolupracuje s organizacemi UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) a UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees).

Svou působností se organizace *Peace and Sport* soustřeďuje na vzdělávání a sociální dopady sportu. Další její činností je vytváření terénních programů, sdružování a rozvíjení partnerství s vládními, nevládními a sportovními organizacemi (např. MOV). Mezi hodnoty organizace *Peace and Sport* patří: neutralita, inkluze, spravedlnost, odolnost, nezávislost a dialog (*Peace and Sport*, 2021).

Podle Organizace spojených národů a dokumentu: *Peace and Sport: social inclusion, conflict prevention and peace-building* (2021) „*sport samotný nemůže sloužit jako prostředek prevence konfliktu a budování míru. Může však přispět k širšímu a komplexnějšímu úsilí mnoha důležitými způsoby*“ (2021).

Podle OSN může být sport využit v oblasti míru díky své síle. Ta je organizací *Peace and Sport* spatřována kupříkladu v oblasti vytváření spoluprací a budování vztahů (sociálních i ekonomických).

Spolupráce mohou být na úrovni velkých institucí a nevládních organizací či na úrovni malých komunit a drobných skupin. Díky spolupracím dochází k realizaci dialogů, programů a sociálních kontaktů, které propojují velké instituce a organizace s malými subjekty a jednotlivci, kteří se ve sportovním prostředí vyskytují.

Organizace *Peace and Sport* využívá vlivu sportovních zážitků na sociálně vyloučené jedince a skupiny, jež se mohou díky sportu a prožitému sportovnímu zážitku zařadit mezi ostatní jedince a skupiny ve společnosti. V rámci sportovního prostředí se prosazují elitní sportovci, z nichž se v určitých případech následně stávají i globální celebrity. V důsledku tohoto faktu

mají dotčení sportovci zásadní vliv na své fanoušky a prostředí svého sportu. Právě proto bývají zapojováni do některých komunikačních kampaní, usilujících o nediskriminaci.

Činnost Organizace Peace and Sport zasahuje především do sociálních aspektů společnosti. Svou aktivitou ale v důsledku mají velký vliv i na ekonomická a ekologická témata. Terénní programy, vytvářené touto organizací ukazují prakticky vzdělávací a sociální dopad, který sport na společnost vytváří.

Například ve francouzském Nice vznikl v roce 2014 program pod organizací Peace and Sport, který se soustřeďuje na podporu mezigeneračních dovedností, zlepšení přístupu ke zdravému životnímu stylu, podporu interakcí mezi jednotlivci a skupinami a podpoření solidarity. Jednotlivých cílů dosahuje program pomocí seminářů, workshopů a jednoduchých sportovních aktivit. Program probíhá v oblasti Nice, ve které je nedostatek sportovních zařízení a organizovaných aktivit. V této oblasti žijí lidé, mající značné sociálně-ekonomické obtíže a dochází zde často ke kriminalitě a nečinnosti mladých lidí. Díky programu organizace Peace and Sport došlo v oblasti města Nice ke změně. S pomocí vytvářených aktivit a organizovaných sportů zde došlo k propojování různých skupin mladých lidí a také díky tomu došlo ke snižování nelegální činnosti (Peace and Sport, 2021).

5.2.6 Playgreen Project

Tato evropská iniciativa vznikla s podporou UEFA a finanční podporou programu Erasmus+. Kooperací 6 organizací chce iniciativa PlayGreen dosáhnout větší povědomosti o udržitelném rozvoji ve sportu v Evropě. Projekt se soustřeďuje na oblast dobrovolnictví ve sportu se zaměřením a zapojením mladých lidí a vytváření sítě organizací, řešící udržitelný rozvoj na místních úrovních napříč celou Evropou.

Projekt poskytuje materiály, které napomáhají k uchopení problematiky udržitelného rozvoje ve sportu. Jedním z materiálů jsou tzv. *Pedagogické materiály k zeleným sportovním událostem s dobrovolníky*. Materiál nabízí implementaci a doporučení konkrétních kroků, které by měly pomoci organizaci vytvořit tzv. „zelenou sportovní akci“ (PlayGreen Project, 2021).

V dokumentu jsou zmíněny tyto stěžejní body:

1. *Získávání dobrovolníků, kteří mají zájem o životní prostředí a sport.*
  - Práce na komunikační kampani by měla obsahovat především základní informace o projektu (například délka projektu, hlavní cíle).

- Kampaň by měla být vytvořena s cílem využití sociálních sítí za účelem získání přímého kontaktu s mladými lidmi. Pro komunikační kampaň je vhodné využití obrázků, zpráv, pozitivního přístupu a případně spolupráci s influencery, kteří se zajímají o ekologii a aktivně o tomto tématu informují (např. Švédka Greta Thunberg⁴).
  - Do komunikace by měly být zapojeny místní školy, organizace a další. Se zapojenými stranami je třeba spolupracovat.
  - Pro získání dobrovolníků je nezbytné vytvořit tým lidí, jež se bude podílet na pohovorech, komunikaci a finálním výběru dobrovolníků (PlayGreen Project, 2021).
2. *Poskytování mentorství pro rozvoj ekologické sportovní události.*
- Pro zjištění uhlíkové stopy, kterou organizovaná sportovní událost zanechává, je možné doplnit data do tabulky, kterou připravil projekt PlayGreen. Pro dosažení výsledku je nutné zadat informace například o dopravě na sportovní událost, zdroje energie, jídlo, odpad, vybavení, informace o množství personálu a další.
3. *Plánování a vytváření strategie a komunikační kampaně.*
- Pro úspěšnou implementaci jednotlivých doporučení je nutné sportovní událost předem důkladně naplánovat. PlayGreen Project vytváří materiály a příklady, které jsou organizátorům k dispozici a ze kterých je možné vycházet.

5.2.7 Sport and Sustainability International

Celosvětová nezisková asociace *Sport and Sustainability International* (SandSI) je další z řady organizací a iniciativ, které se zabývají udržitelným rozvojem ve sportu. Tato asociace sídlí ve Švýcarsku a sdružuje mezinárodní asociace lídrů v oblasti udržitelnosti a sportu.

Konkrétně se snaží díky sportu řešit otázky ochrany zdraví lidí. Podobně jako přístup organizace Centrum pro sport a lidská práva, pohlížející na sport jako na nástroj pomáhající aplikovat své činnosti, již popisované výše, sport jako nástroj vnímá i asociace SandSI. Sportem se podle SandSI dá globálně ovlivňovat a inspirovat společnost ke zdravému působení a ke zdravému životnímu stylu. Asociace se soustřeďuje na boj s klimatickými změnami, propagaci a zdokonalování udržitelných programů ve sportu a podporu zdravých komunit se začleněním rovných příležitostí pro všechny v rámci naší společnosti. K dosahování svých cílů využívá asociace SandSI spolupráci se sportovními federacemi, ligami, týmy, sponzory, sportovci a dalšími subjekty sportovního průmyslu. Velkou pozornost upíná asociace směrem

---

⁴ „Greta Thunberg je ekologická aktivistka a zakladatelka společnosti Fridays for Future“ (Dawuni, 2021).

k sektorům: podnebí, odpad a zdraví. Ambiciózním cílem asociace je do roku 2030 vytvořit uhlíkově neutrální sportovní prostředí (Sport and Sustainability International, 2021).

SandSI vybudovalo 3 základní cíle, které reflektují a navazují na 3 základní pilíře udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a ekologický). Mezi 3 základní cíle patří podpora sportovních akcí, ovlivňování dodavatelského řetězce sportovního průmyslu a mobilizace fanoušků a sportovců s odkazem na udržitelný rozvoj (Brittlebank, 2016).

Asociace SandSI vytváří v rámci své činnosti různé aktivity, jimiž mj. pracuje na svých stanovených cílech.

Mezi realizované programy patří například:

1. Football 4 Climate

Program zkoumající prostředí fotbalu a jeho dopad na životní prostředí a společnost. V rámci programu dochází ke zkoumání, měření a snižování množství uhlíkové stopy evropského fotbalu.

2. SDG Sport Lab

V návaznosti na 17 cílů udržitelného rozvoje vytvořila asociace SandSI platformu, obsahující podporu, sdílení iniciativ a dalších kvalitních příkladů, souvisejících s udržitelným rozvojem ve sportu, které napomáhají k úspěšnému plnění 17 cílů udržitelného rozvoje.

5.2.8 Sport for All and The Environment

Další z projektů, jež se soustřeďuje na udržitelný rozvoj ve sportu, je projekt *Sport for All and The Environment Project*, financovaný programem Evropské unie Erasmus+.

Tento projekt klade důraz na ekologický pilíř udržitelného rozvoje a soustřeďuje se na propojení ekologického chování ve sportu pro všechny. Partneri, kteří se podílejí na tomto projektu jsou z 4 evropských zemí: Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Projekt se soustřeďuje na vytváření materiálů a brožury, jež bude použitelné pro organizátory sportovních akcí při přípravě ekologicky zaměřené sportovní události. Obsahem by měly být konkrétní postupy a osvědčená doporučení, která by měla být využitelná pro organizátory sportovních událostí tak, aby mohli organizátoři aplikovat obsažené principy při realizaci svého projektu a stát se tak udržitelnější sportovní událostí. Mezi další cíle projektu Sport for All and The Environment patří rozvoj spolupráce sportovních organizací, které se blíže zabývají environmentální výchovou (Sport pro všechny a životní prostředí, 2021).

5.2.9 The Centre for Sport And Human Rights

Organizace vytvořená roku 2018 (v překladu *Centrum pro sport a lidská práva*) je organizace, která se zabývá lidskými právy a ochranou práv ve světě sportu. Tato nezávislá a nezisková organizace podporuje spolupráci různých stran a snaží se vytvářít bezpečný prostor pro diskusi a sdílení zkušeností. Důležitou součástí této organizace je ochrana práv, jež se dotýká samotných sportovců, dobrovolníků, fanoušků i sportovních komunit. Činnost Centra pro sport a lidská práva je produkována na základě sportovních zásad a rozvoje světa sportu, s ohledem na respekt a podporu lidských práv. V rámci své činnosti se centrum zaměřuje na témata v oblasti dětských práv, rovnosti pohlaví a programy, jež podporují účast žen ve sportu. Svou pozornost také věnuje diskriminaci a lidem, kteří byli nějakým způsobem negativně ovlivněni sportem a na prostředky k náhradě jejich škod.

Centrum pro sport a lidská práva se svou činností podílí na tématech popisovaných v sociálním pilíři udržitelného rozvoje, který mj. zahrnuje kvalitu života lidí a nediskriminaci skupin a jednotlivců. Svou činností vytváří otevřené prostředí, podporuje edukaci společnosti, vytváří prevenci proti porušování lidských práv a odpovědnost prostřednictvím kolektivních akcí. Toto vše vytváří Centrum pro sport a lidská práva přímo v oblasti sportovní (Centre for Sport and Human Rights, 2021).

Z hlediska své síly a velikosti je sport vnímán často jako prostředek, jež je využíván jako nástroj vhodný k boji s různými společenskými tématy. V tomto případě je sport vnímán jako nástroj pro boj s porušováním lidských práv, s nímž je možné pracovat a ovlivňovat tak společnost. Sport stojí na základech fair-play, respektu, solidarity a podpory a propojuje například skupiny lidí, jež by se spolu mimo prostředí sportu nepotkaly.

Společně se svými partnery Centrum pro sport a lidská práva vypracovává soubor 10 principů, tzv. *Zásady sportovní šance*. Tyto Zásady hovoří o principu *lidských práv*, které dále rozvíjejí a popisují. Obsahem Zásad sportovní šance je apel na platnost lidských práv, která jsou platná neustále a musí být vždy brána v potaz, nehledě na rozdílnost aktuální situace. K lidským právům se musí zavazovat všichni účastníci sportu, kteří je zároveň musí respektovat a dodržovat. Následně je v Zásadách sportovní šance apelováno na sílu sportu, která již byla popsána v přechozím odstavci. Centrum pro sport a lidská práva zastává se svými partnery názor, že sport svou silou dokáže pomoci prosazovat mj. lidská práva a udržitelný rozvoj (Centre for Sport and Human Rights, 2021).

Pro rok 2021 Centrum pro Sport a Lidská práva zveřejňuje 5 témat, která jsou pro tuto organizaci aktuálně zásadní. Mezi zásadní témata patří například reakce na pandemii COVID-19. Celosvětová pandemie dosahuje zatím nevyčísitelného vlivu na celý svět i svět sportovní. Pandemie ovlivnila sportovní prostředí z finančního hlediska, zdravotního i psychického. Problémy spojené s pandemií, které tato organizace zdůrazňuje, jsou například ztráta lidí, možnost účastnit se sportu, trénovat a soutěžit. Mezi další aktuální témata pro rok 2021 náleží zneužívání sportovců, které souvisí s ochranou důstojnosti a životních podmínek a také téma, soustřeďující se na zajištění práv v oblasti e-sportů.

5.3 Sportovní svazy a federace

Důležitou roli v odvětví sportu hrají jednotlivé sportovní svazy a sportovní federace. V této kapitole jsou popsány některé sportovní organizace a jejich řešení otázek udržitelného rozvoje a jednotlivých pilířů udržitelnosti. Kapitola zahrnuje konkrétní uskutečňované příklady a opatření. Sportovní svazy a federace vytváří například různé návody, brožury a další podklady pro fungování jednotlivých národních svazů a organizaci sportovních soutěží.

5.3.1 The International Ice Hockey Federation

Mezinárodní hokejová federace (IIHF) je mezinárodní sportovní organizace, jež je hlavním řídicím orgánem pro mezinárodní lední hokej. Agenda IIHF zahrnuje činnosti a správu pravidel ledního hokeje, přestupu hráčů, pořádání mistrovství světa, spolupráci s místními organizačními výbory a svazy, propagaci ledního hokeje, vedení hokejového hnutí a další aktivity. Důležitou součástí propagace tohoto sportu je rozvíjení ledního hokeje po celém světě nehledě na věk či pohlaví sportovců.

Mezinárodní hokejová federace si je vědoma dopadu sportovních aktivit na životní prostředí a společnost lidí, a proto se blíže zabývá problematikou udržitelného rozvoje. Federace popisuje význam podpory různých opatření, jež zastávají oblast klimatu a udržitelného prostředí v ledním hokeji. Zároveň se již dlouhodobě angažuje v problematice lidských práv, rovnosti lidí a problematice diskriminace. Pro shrnutí základních zásad v oblasti udržitelného rozvoje vytvořila *Pokyny IIHF Životní prostředí a Sociální odpovědnost* (IIHF Environment and Social Responsibility Guidelines). S jejich pomocí IIHF blíže specifikuje zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti a životního prostředí pro účely vlastní federace a členů. Tato federace se aktivně podílí na proměně sportovního prostředí a vnímání udržitelného rozvoje. Za pomoci neustálých spoluprací a díky studiu dané problematiky aktualizuje IIHF vlastní řízení a činnosti. Nové poznatky pak následně implementuje do svých aktivit. I tato federace si je vědoma vlivu,

který má v globálním hledisku. Vliv přeměňuje ve výhodu pro ovlivnění velkého množství subjektů (svazů, federací, klubů i jednotlivců), jež se snaží pozitivně motivovat (IIHF, 2021).

Pokyny IIHF Životní prostředí a Sociální odpovědnost

Pokyny IIHF Životní prostředí a Sociální odpovědnost popisují závazky a konkrétní aktuální témata, jimiž se IIHF zabývá. S pomocí těchto témat se federace zapojuje do řešení otázek udržitelného sportovního prostředí. IIHF se zavazuje k odpovědnosti v oblasti lidských práv, udržitelnosti a sociální odpovědnosti. Podle Pokynů IIHF je kladen důraz na ochranu před jakoukoliv diskriminací (týkající se pohlaví, kultury, náboženství, rasy a dalších faktorů), která je nepřijatelná vždy a za jakékoliv situace. Dále pak Pokyny zdůrazňují důležitost práv sociálních, pracovních i hospodářských, občanských a politických. IIHF zde vyzdvihuje potřebu obhajoby bezpečnosti, svobody názoru, podporu zdraví i proaktivního přístupu vzhledem k vlastním zaměstnancům. Ti musí mít zajištěny férové podmínky a prostředí, jež zprostředkovává přístup k čisté vodě a zajišťuje dostupnost elektřiny.

Dodržování pracovních a obchodních podmínek by měl zlepšovat v rámci IIHF i tzv. *Základní kodex Iniciativy etického obchodování*. V otázce životního prostředí se IIHF zaměřuje mj. na podmínky pro zvířata. Problematiku zvířat zmiňuje mezinárodní federace například v souvislosti s používáním kůže ve sportovních výrobcích, jež bývá vedlejším produktem potravinářského průmyslu. Zároveň federace usiluje o vynechání kůže (a dalších částí zvířat) zvířat ze seznamu ohrožených druhů. Tento seznam je zaznamenán například jako *the IUCN Red List of Threatened Species* nebo *Red List* vydaný *společností Marine Conservation Society for seafood* (IIHF, 2021).

V oblasti udržitelného rozvoje životního prostředí se IIHF podle svých pokynů ztotožňuje s vlastním vlivem, který dopadá na okolní prostředí. V pokynech je apelováno na snižování zmiňovaného dopadu, aby bylo dosaženo nižšího vlivu na změnu klimatu a zredukovalo se množství produkovaných odpadů. IIHF se soustřeďuje na oblasti snížení vytvářené uhlíkové stopy, cestování, využití produktů, minimalizaci obalů a prosazování konceptů recyklace a tzv. zero waste⁵. V souvislosti s oblastí produktů se IIHF soustřeďuje na složení a materiály používaných produktů (IIHF, 2021).

Ekologický popud IIHF ovlivňuje samotnou výrobu jednotlivých produktů, jež zatěžují životní prostředí při své výrobě, ale i při jejich následné spotřebě a používání. Je třeba podporovat látky

---

⁵ Zero waste je koncept podporující minimalizaci tvorby odpadu na základě 6 pravidel: odmítnutí, redukce, znovupoužití, získání nového využití, oprava a vytrídění (Envirostyl, 2020).

a materiály, které mají nižší náročnost výroby. Tyto produkty totiž produkují menší uhlíkovou stopu anebo potřebují pro svou produkci menší množství vody. Zároveň tento způsob výroby souvisí s využitím látek, jež mají menší vliv na zdraví lidí, kteří s produkty pracují.

Pokyny IIHF Životní prostředí a Sociální odpovědnost (IIHF, 2021) se zaměřují nejen na produkty, ale i sportovní události, které IIHF pořádá. Takovýchto událostí je každoročně celá řada, a proto se IIHF snaží podporovat odpovědný a udržitelný přístup. Tyto snahy mohou vyústit například ve formě minimalizace a recyklace vyprodukovaného odpadu, zvyšování podílu využití obnovitelných zdrojů energie, optimalizace transportace, podpory a využití stávající infrastruktury a využití udržitelných produktů. V návaznosti na společenskou odpovědnost apeluje IIHF na spravedlivost provozu a vyzývá k podpoře vlastních místních komunit. Tyto snahy a iniciativy jsou následně IIHF oceňovány cenou IIHF Sustainability Award.

IIHF Udržitelná Vize

Již od roku 2007, kdy byl založen *Sociální a Environmentální výbor IIHF*, se IIHF zabývá oblastí udržitelného rozvoje. Od té doby byl přidán odkaz na udržitelnost i do stanov IIHF. Tato organizace vychází z materiálů Organizace spojených Národů a jejich 17 cílů udržitelného rozvoje. Mezinárodní hokejová federace se staví do pozice tzv. „role model“, tedy vzoru pro národní federace, svazy a další sportovní subjekty. Cílem tohoto postu by měla být inspirace a motivace k implementaci udržitelných zásad do aktivit jednotlivých organizací. Na základě případových studií a osvědčených postupů chce IIHF ukazovat možnosti zapojení ekonomických, sociálních i ekologických projektů, které povedou k více udržitelným sportovním událostem. Ve vizi (IIHF Udržitelná Vize) apeluje IIHF, podobně jako další subjekty zabývající se udržitelným rozvojem ve sportu, na sdílení zkušeností a přebírání osvědčených postupů a praktik k udržitelným sportovním událostem (IIHF, 2021).

Mezi osvědčené postupy a příklady IIHF patří mj.:

- *Švýcarský pas pro veřejnou dopravu*
Myšlenkou projektu je podporovat zaměstnance IIHF, aby využívali veřejnou dopravu, a proto jim IIHF poskytuje tzv. SwissPass (jízdenka pro místní hromadnou dopravu) za zvýhodněnou cenu.
- *Nevyužívání papíru*
Od roku 2018 získávají delegáti IIHF potřebné dokumenty v elektronické podobě a díky tomu se snížily napříč organizací náklady i množství spotřebovaného papíru.

- *Energie pro IIHF kanceláře je získávána ze 100 % zeleného zdroje*
Výroba zde využití energie pochází z vodních elektráren.
- *V kancelářích IIHF jsou stojany na vodu a zaměstnanci využívají znovupoužitelné lahve*
Díky tomuto kroku IIHF snižuje množství vyprodukovaného odpadu a motivuje své zaměstnance k používání konkrétních předmětů opakovaně. Tímto projektem IIHF každý rok eliminuje vlastní spotřebu plastů o 170 kg (pro toto množství je ekvivalentem 6 200 plastových lahví ročně).
- *Recyklační systém v kancelářích IIHF*
IIHF podporuje implementaci a používání recyklačních systémů, které jsou řízeny aktuálními možnostmi ve Švýcarsku, kde IIHF sídlí.
- *Výroba recyklovaných produktů (zdrojem jsou materiály z dřívějších sportovních událostí)*
Využitím již nepotřebných předmětů vznikly pomocí procesů recyklace a upcyklace produkty jako jsou například batohy, kabelky, cestovní tašky nebo nákupní vozíky (IIHF, 2021).

IIHF působí proaktivně ve snaze o dosahování Cílů udržitelného rozvoje OSN a svými aktivitami se stává vzorem pro ostatní organizace a další subjekty. IIHF Udržitelná Vize byla proto zařazena mezi případové studie Mezinárodního olympijského výboru (Olympic, 2020).

IIHF Manuál pro udržitelné eventy

V roce 2015 vytvořila IIHF obsáhlý 30stránkový manuál, jež poskytuje organizátorům turnajů a zápasů v ledním hokeji potřebné informace pro vytvoření udržitelnějších událostí. Cílem manuálu je podpořit postupné kroky k odpovědné budoucnosti s pomocí sportovního prostředí. Manuál obsahuje příklady, seznamy, odkazy a informace o tom, jakým způsobem problematiku zakomponovat do samotné organizace a její realizace. V rámci manuálu se IIHF zaměřila na všechny pilíře udržitelného rozvoje: ekonomický, sociální a ekologický (IIHF, 2015).

IIHF Sustainability Award

IIHF každoročně odměňuje členské národní asociace (svazy), jež vytvářejí významné aktivity a projekty, které jsou v souladu s udržitelným rozvojem. V roce 2019 získal tuto cenu *Jihoafriický svaz ledního hokeje* za svůj projekt *Save Water*. Projekt byl aplikován na kvalifikaci divize II. skupiny B v rámci Mistrovství světa v ledním hokeji žen 2019.

Jihoafrická federace ledního hokeje používala v rámci projektu Save Water systém pro skladování a recyklování ledu. Zároveň byly využity vylepšené chladicí systémy a bylo apelováno na návštěvníky a sportovce, aby znovu používali své lahve na vodu (IIHF, 2021).

5.3.2 International Floorball Federation

Pro Mezinárodní florbalovou federaci (IFF) je téma udržitelného rozvoje aktuální již řadu let. V roce 2005 byl vytvořen *Rozvojový program mezinárodní florbalové federace*. Tento program vznikl pro podporu jednotlivých florbalových členských asociací a pro jejich rozvoj a činnost. V návaznosti na program byl IFF vytvořen i seminář, který poskytuje detailnější informace o programu a o oblasti trénování a rozvoje florbalových rozhodčích. Seminář se nazývá *IFF Development Seminar*.

Mezinárodní florbalová federace se zaměřuje na všechny 3 pilíře udržitelného rozvoje. Mimo rozvojovou stránku a vzdělávání vlastních členských organizací, je organizací dlouhodobě kladen důraz na oblasti rovnosti a přijetí. Současně IFF prohlubuje spolupráci s partnery, kteří přijali otázky udržitelného rozvoje jako oblasti, kterými se nadále zabývají.

Jedním z příkladů spolupráce je dodavatel podlah pro florbalové sportovní události Gerflor. Tato firma při svých výrobních procesech koná v souladu s udržitelnými zásadami. Současně se zabývá kvalitou ovzduší, procesy recyklace, ekologickým designem, udržitelným výrobním procesem a kvalitou a odolností vlastních produktů. V letech 2017-2019 se této společnosti podařilo snížit svou uhlíkovou stopu až o 10 % a spotřebu vody v posledních 20 letech více než o 80 % (IFF, 2020).

Mezinárodní florbalová federace usilovně pracuje na rozvoji vlastních udržitelných aktivit a snaží se toto téma komunikovat i se svými fanoušky a florbalovou komunitou. Koncem roku 2019 se IFF zavázala k tzv. *the UN Sports for Climate Action* a od roku 2019 IFF intenzivně pracovala na vytvoření nové strategie na základě SWOT analýzy současné situace a analýzy směřování a cílů federace. V prosinci 2020 byl schválen dokument IFF, tzv. *IFF Strategie pro 2021-2032*. Je to dokument, který komplexně vytyčuje cíle a aktivity federace pro následující období a obsahuje i informace k udržitelnému směřování této federace (IFF, 2020).

Na začátku roku 2021 proběhl ve spolupráci s Glion Higher Institute of Education průzkum v rámci studentského projektu, který měl ověřovat soulad názoru florbalové komunity a udržitelné cesty IFF. Tohoto průzkumu se zúčastnilo 385 respondentů, především z České republiky, Finska, Švédska a Švýcarska. Na základě výsledků vyšlo najevo, že respondenti z řad florbalové komunity souhlasí s nutností zabývat se oblastí udržitelného rozvoje

a podporují kroky, které IFF v tomto směru podniká. Tento průzkum také federaci pozitivně utvrzuje ve svých krocích a výsledky bere v potaz při vytváření své Strategie udržitelnosti (IFF, 2021).

Ekologický pilíř

IFF pracuje na porozumění vlastních vlivů na životní prostředí. Soustřeďuje se na snižování vlastního dopadu a zbývající dopad svých aktivit nadále kompenzuje (tzv. offseting uhlíkové stopy)⁶. Pro podporu povědomí o udržitelném rozvoji federace vzdělává své zaměstnance, členy i florbalovou komunitu a snaží se rozšiřovat zásady udržitelného florbalu.

Mj. federace vytvořila program „*STICK WITH IT*“, který umožňuje znovupoužití anebo recyklaci florbalového vybavení (míčky, čepele, lahve na pití). Díky této iniciativě se šetří zdroje, jež by musely být vynaloženy k výrobě nových produktů (IOC, 2021).

Sociální pilíř

Při zaměření se na sociální aspekty udržitelného rozvoje, Mezinárodní florbalová asociace prosazuje rovnost bez ohledu na pohlaví, věk, zdravotní a finanční stav, ochranu důstojnosti jedince atd. IFF vymezuje zmíněné zásady rovněž ve svém Etickém kodexu z roku 2015 (IFF, 2015).

Program IFF navazující na sociální pilíř udržitelného rozvoje vznikl s cílem podpořit ženy a dívky ve florbalu. Nazývá se *GOGIRLS! Floorball project* a po celém světě se snaží zvýšit účast dívek a žen ve florbalu (IFF, 2020).

Ekonomický pilíř

IFF pracuje na dostupnosti florbalu. Snaží se dosáhnout levnějšího a přístupnějšího florbalu pro širší okruh lidí.

IFF Strategie pro 2021-2023

Stejně jako mnohé další mezinárodní sportovní federace a asociace, i IFF vnímá sport jako jakýsi nástroj, jež lze pozitivně využít při budování ekologicky a sociálně udržitelnější společnosti. Nová strategie IFF se zabývá několika oblastmi. Mezi ně patří například technický rozvoj, rovnost, zdravý a bezpečný životní styl a udržitelnost a odpovědnost. V rámci tématu udržitelnosti se IFF ve své strategii zavazuje k uhlíkové neutralitě svých sportovních událostí

---

⁶ Offsetting uhlíkové stopy znamená kompenzování vytvářených emisí skleníkových plynů. Toho můžeme dosáhnout například pomocí výsadby stromů (GHG Management Institute, 2021).

do roku 2028. Zároveň zde vyzdvihuje propagování a sdílení informací a osvědčených postupů, které jsou zásadní pro udržitelné sportovní události (IFF, 2021).

5.3.3 World Athletics

World Athletics (WA) do roku 2019 je známá výhradně jako IAAF (Mezinárodní asociace atletických federací). Je to sportovní organizace sídlící v Monaku, jejíž členskou základnu tvoří aktuálně 214 národních atletických federací.

World Athletics si je vědoma současných společenských a ekologických výzev, které představují vážné hrozby naší společnosti a životnímu prostředí. Mezi ně patří například změna klimatu, znečištění ovzduší, nadměrná spotřeba zdrojů, globální nerovnosti a nerovné příležitosti objevující se v rámci naší společnosti. World Athletics se podílí na řešení zmiňovaných společenských problémů a aktivně se vydává na cestu organizování atletických událostí a řízení vlastní činnosti v souladu s principy udržitelnosti. Mezinárodní asociace atletických federací má i díky své velké členské základně významný vliv a dopad na území celého světa. Také díky tomu se může tato federace postavit do pozice významného příkladu pro ostatní subjekty a organizace nejen v oblasti atletiky. V reakci a zapojení se této federace do řešení společenských problémů s odkazem na udržitelnou budoucnost, si federace definovala v roce 2020 svůj vlastní cíl v oblasti odpovědnosti a udržitelného rozvoje: *dosažení uhlíkově neutrální organizace do roku 2030*. V souvislosti s vytvořením tohoto cíle byla vypracována tzv. *Sustainability Strategy 2020-2030*, která částečně čerpá ze zdrojů Organizace spojených Národů a jejich 17 Cílů udržitelného rozvoje zmiňovaných výše (World Athletics, 2021).

Strategie udržitelnosti 2020-2030

„Vést, řídit a rozvíjet atletický sport ve všech jeho podobách po celém světě, sjednotit atletickou rodinu v duchu znamenitosti, integrity a solidarity“ takto zní vize World Athletics ve své Strategii udržitelnosti (2020). Organizace se zavazuje k poskytování férové platformy, jež respektuje a vychází z etických principů. Aktivně se podílí na zapojování všech zúčastněných stran a vyváženým způsobem reflektuje do svých činností a strategií všechny 3 pilíře udržitelného rozvoje. Své aktivity chce World Athletics bedlivě sledovat, monitorovat a každoročně o nich vypovídat ve výročních zprávách. Součástí úspěšné Strategie udržitelnosti by mělo být vytvoření komunikační strategie, s jejíž pomocí níž chce organizace informovat veřejnost a motivovat a inspirovat ji k následování jednotlivých udržitelných kroků.

World Athletics se ve své Strategii udržitelnosti (2020) zaměřuje na odůvodnění nutnosti vytvoření této strategie. Zároveň vyzdvihuje výhody a pozitiva, jež mohou v budoucnu z popisované strategie vycházet. Jedním z uvedených příkladů je využití sportu jako mocného nástroje, který má široký dosah z hlediska ekonomického, sociálního i environmentálního. Zároveň s pomocí udržitelných kroků mohou sportovní organizace získávat zajímavé komerční nabídky, které umožní plynutí většího množství zdrojů do rozvoje sportu.

Hlavní oblasti Strategie udržitelnosti (2020):

- *Vedení v udržitelnosti*
World Athletics svými aktivitami cílí na vytvoření zřejmých výsledků, jež budou propagovány napříč různými sporty. Federace by se tak měla stát jedním ze vzorů v oblasti udržitelného rozvoje ve sportu.
- *Udržitelná výroba a spotřeba*
Soustředěním se na lokální zdroje a dodavatele by mělo docházet k maximalizaci dopadu na místní ekonomiku. Strategie obecně klade důraz na minimalizaci dopadu, jež plyne z nákupu produktů. Dopad má přímý vliv i na sociální a ekologickou oblast.
- *Klimatické změny a uhlík*
Cílem je dosáhnout naprosté uhlíkové neutrality⁷ napříč aktivitami, které federace realizuje. Součástí změn by měl být například i přechod na energie získávané ze 100% obnovitelných zdrojů. Klimatické změny ovlivňuje cestování, jež by mělo být v rámci aktivit World Athletics omezováno. Toho lze dosáhnout například převedením různých aktivit do online prostředí (např. konference či školení rozhodčích).
- *Lokální prostředí a kvalita vzduchu*
Respektování přírody a místních obyvatel je základem pro minimalizaci dopadu realizovaných aktivit.
- *Celosvětová nerovnost*
S pomocí atletiky a sportu budou vyvinuty snahy pro sociální začleňování a snižování nerovností. Úkolem World Athletics je zajištění, aby byla atletika přístupná všem.
- *Rozmanitost, přístupnost a blahobyt*
Atletika podporuje všechny lidi bez ohledu na rozdíly (handicap, pohlaví, náboženství a další). Na základě strategie bude zajištěn a vytvořen dohled nad spravedlivým

---

⁷ Uhlíková nebo také klimatická neutralita je stav rovnováhy produkce a pohlcování emisí uhlíku. Pro tuto neutralitu je potřeba drasticky zredukovat produkci skleníkových plynů a zároveň zbývající vyprodukované emise a uhlík pomocí různých mechanismů pohlcovat a zachycovat (Pavlovič, 2019).

přístupem k vlastním zaměstnancům a zlepšena spolupráce s vnějšími subjekty, jako jsou instituce a municipality (World Athletics, 2020).

Součástí dalšího proaktivního přístupu World Athletics v udržitelném rozvoji by mělo být například vytvoření mentoringových programů a vyvinutí standardů World Athletics pro vlastní realizované události. Současně se federace zaměřuje na rozšiřování povědomí a informování o udržitelném rozvoji a jeho aktuálnosti napříč naší společností a fanoušky atletiky.

5.3.4 World Baseball Softball Confederation

Světová baseballová a softballová konfederace (WBSC) je řídicím orgánem 2 sportů: baseball a softball. WBSC se svou ústřední budovou v Lausanne tzv. *Home Plate*, otevřenou v červenci roku 2020, dostává mezi případové studie Mezinárodního olympijského výboru. Budova se stala jakýmsi symbolem začátku udržitelné cesty WBSC. Budova je zajímavá z udržitelného hlediska hned z několika důvodů. Lokalita budovy byla vybrána s ohledem na možnosti udržitelného cestování a díky tomu mohou zaměstnanci pro své cesty použít vlak či autobus, jejichž zastávky jsou v blízké vzdálenosti. Pro ekologické využívání elektrické energie jsou na střeše Home Plate vybudovány fotovoltaické panely. Uvnitř budovy je vyvinut systém udržitelného podlahové vytápění a chlazení, které jsou regulovány s pomocí teplých a studených vod (WBSC, 2020).

V podpoře ekologického pilíře udržitelného rozvoje se WBSC zaměřuje i na své zaměstnance. Ti jsou motivováni například k omezování použití jednorázových plastů a jsou podporováni k šetrnému způsobu přepravy (k čemuž slouží například hromadná doprava, sdílená jízda či jízda na kole). Moderní prostředí Home Plate se stalo inspirujícím prostředím, které by mělo zaměstnance motivovat a podporovat ve vlastní iniciativě a osobním růstu (Olympic, 2020).

5.3.5 World Triathlon

Vlastní odpovědnost a přijetí dopadu svých aktivit podniká i organizace World Triathlon. Organizace usiluje o minimalizaci dopadu na planetu, který vytváří. Zároveň působí v oblastech zvyšování povědomí o udržitelném rozvoji, snižování klimatické stopy a potenciálním snížení nákladů díky udržitelnému postupu a organizaci. World Triathlon se zavazuje k udržitelnějším sportovním událostem a jejich pořádání s ekologickými přístupy. Za své iniciativy tzv. *World Triathlon Sustainability Guidelines For Event Organisers* získala organizace v roce 2020 ocenění iniciativy MOV a DOW, tzv. *Carbon Action Award* (Gray, 2020).

Pokyny Světového Triatlonu pro udržitelnost pro organizátory sportovních událostí

Tento průvodce vznikl v souvislosti s úsilím Světové Triatlonové organizace o jejich udržitelné působení na planetu. Snahou je minimalizovat dopad na planetu s pomocí osvědčených postupů, které tato organizace nabízí dalším organizátorům sportovních událostí. V rámci strategie byl vyvinut certifikační systém, který rozděluje sportovní události do 3 úrovní. Na základě nich jsou pak následně jednotlivé sportovní události hodnoceny (Pavitt, 2020).

S pomocí tohoto dokumentu chce organizace World Triathlon dosáhnout jednoduchého návodu, který by měli používat organizátoři triatlonových sportovních událostí. Díky postupování na základě dokumentu by tak mělo být dosaženo jejich odpovědnější realizaci. Pokyny obsahují komplexní soubor osvědčených postupů a přístupů, jejichž cílem je snížení klimatické stopy pořádaných událostí (Gray, 2020).

Dochází k poskytování příkladů pro realizaci udržitelných kroků, inspiraci pro takové konání a zvyšování povědomí o potřebách změn a odpovědnému realizování sportovních událostí. Pokyny World Triathlon nabízejí organizátorům certifikace, jimiž označují jednotlivé sportovní události na základě jejich udržitelných a odpovědných aktivit. Certifikace je vytvořena na základě 3 stupňového systému, jež odráží ekologické, ekonomické i sociální aspekty udržitelného rozvoje. Systém je vytvořen tak, aby zohledňoval a akceptoval organizace bez ohledu na jejich velikost a zdroje (GAISF, 2021).

Podle *Pokynů Světového Triatlonu pro udržitelnost pro organizátory sportovních událostí* (World Triathlon, 2020) mají sportovní aktivity a aktivity organizací negativní dopad na životní prostředí. Tyto negativní dopady se odrážejí například ve znečišťování vody, vytváření odpadu anebo přispívání ke změnám klimatu. Sportovní organizace World Triathlon se snaží řešit a minimalizovat tyto problémy díky udržitelnému plánování. Díky všem zúčastněným stranám je možnost vytvořit udržitelné sportovní události, jež zanechají pozitivní dopad nejen na přírodu, ale i na všechny účastníky a motivovat je ke změnám ve vlastních životech. Pokyny upozorňují i na skutečnost, že zavedení udržitelných opatření nemusí nutně znamenat finančně nákladnější řešení. Mnohá opatření lze vykonávat za využití nulových výdajů či minimálních nákladů. Záležet však bude na jednotlivých iniciativách a organizacích, jakým způsobem budou postupovat a jaké alternativy budou vyhledávat.

Pro účely udržitelného plánu, se kterým mohou organizátoři pracovat, World Triathlon vytvořila seznam a popis 15 základních oblastí, kterými by bylo vhodné se zabývat.

Mezi 15 oblastí udržitelného plánu patří:

1. *Řízení*

V první části plánování sportovní události je podstatná analýza současné situace, která členům organizačního výboru zajistí dostatek informací o realizovaných udržitelných krocích. Zároveň v této oblasti dochází k posouzení potenciálních dopadů událostí a ke zjištění, jaké konkrétní oblasti jsou problémové a jsou potřeba aktualizovat. Na základě této analýzy vyvstanou konkrétní cíle a úkoly. Cíle by měly být aplikovány s pomocí metody SMART⁸. Současně by měl organizační výbor dané organizace nastavit mechanismy pro sběr.

2. *Personální obsazení*

Organizátoři by měli zajistit svým zaměstnancům a pracovníkům bezpečné podmínky pro práci. Podmínky by měly být v souladu s hygienickými standardy a v souladu s mezinárodními normami. Současně by měli zaměstnanci dostávat spravedlivou mzdu. Součástí této oblasti je i kladení důrazu na vnitřní procesy, interní komunikaci, zdravý životní styl, fyzické aktivity, poskytování školení a motivování svých zaměstnanců ve vlastním rozvoji.

Organizátoři by měli dbát na rozmanitost a zapojení lidí různého pohlaví, rasy, věku, náboženství, jazyků a vzdělání. Zaměstnanci a dobrovolníci by měli být nabíráni do práce na základě svých dovedností, schopností a znalostí a ne na základě stereotypů. Měli by se snažit zabraňovat diskriminaci a podporovat propojování různých skupin.

3. *Infrastruktura, dostupnost*

Součástí příprav každé sportovní události je nutnost zajištění vhodné lokality. Z hlediska udržitelného rozvoje World Triathlon apeluje na výběr místa na základě analýzy dopadů. Analýza by měla zahrnovat zhodnocení infrastruktury a dostupnosti místní hromadné dopravy, vybavenost navrhovaných lokalit (možnosti zázemí, toalet, dostupnost vody, elektřiny atd.), popis vztahu s místními obyvateli a jejich zájem na pořádání sportovní události v jejich sousedství.

Při výběru lokality by měl být kladen důraz na minimalizaci dopadu na životní prostředí. Součástí zohledňovaných aspektů by mělo být kladení důrazu na omezení přepravy zařízení a upřednostňování lokálních zdrojů a materiálů.

---

⁸ Metoda SMART je metoda stanovování cílů, jež by měly vycházet z 5 filosofí, a to: konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a hmatatelné (DĚDINA, ODCHÁZEL, 2007).

4. *Ubytování*

Při výběru lokality sportovní události by měli organizátoři klást důraz i na blízkost ubytovacích zařízení. Tento faktor by měl být zohledňován především v případě, kdy je pro sportovní událost nutné tuto službu zajistit. V případě, že není v přímé blízkosti možnost ubytování, měla by být v blízkosti vybrané lokality zajištěna přeprava (například využitím místní hromadné dopravy).

Organizátoři by měli upřednostňovat ubytovací zařízení, jež je sociálně odpovědné. Sociálně odpovědné zařízení se soustřeďuje například na otázky: rovnosti pohlaví, úrovni mezd zaměstnanců, nediskriminace lidí či využívá různé certifikáty odpovědné k životnímu prostředí (používání obnovitelných zdrojů energií, čistících prostředků atd.).

5. *Produkce*

V oblasti využívání různých zařízení je z hlediska udržitelně odpovědné sportovní události prioritní vytvořit analýzu nutného množství produktů a vybavy, zhodnotit výrobce a dodavatele (způsob výroby, materiální zastoupení, pracovní podmínky zaměstnanců, certifikace). Produkční část organizace by měla upřednostnit pronájem před nákupem, spolupracovat s lokálními dodavateli a omezit balení a jednorázové produkty. Zároveň je vhodné komunikovat s výrobcí a dodavateli, kteří jednají v souladu s udržitelným rozvojem a odpovědným přístupem či se zavážou k takovému konání v rámci pořádané sportovní události.

6. *Mobilita*

V případě přepravy osob je vhodné komunikovat spolupráci s místní hromadnou dopravou, motivovat účastníky k přepravě hromadnou dopravou, pěšky a na jízdních kolech. V rámci spolupráce a komunikace je nutné zajistit dostatečné kapacity v místě konání, ať již s pomocí zajištění stojanů na jízdní kola či navýšení spojů městské hromadné dopravy.

Pro podpoření hromadné dopravy je vhodné účastníky aktivně povzbuzovat k jejímu využívání. Současně organizátoři podpoří tyto aktivity, pokud zajistí informační tabule s jízdními řády a například informace o vzdálenosti a trase jednotlivých zastávek.

7. *Energie*

Ve spojitosti s energií World Triathlon doporučuje omezit vlastní spotřebu elektrických spotřebičů. Následně je vhodné vytvořit analýzu spotřeby energie, vhodnosti

využívaného vybavení pro sportovní událost a zajistit si možnosti pronájmu a nákupu spotřebičů a zdrojů energie.

Stěžejní je upřednostňování obnovitelných zdrojů energie, využívání přirozeného světla a omezení spotřeby umělého světla (například využíváním LED žárovek).

Organizátoři by měli informovat své zaměstnance o udržitelných alternativách energie a úsporném a odpovědném používání energií.

8. *Stravování*

Problematickou součástí každé hromadné události je používání jednorázových plastů. Tyto produkty jsou často využívány pro stravování. V rámci udržitelně odpovědné sportovní události je vhodné přikročit k omezování až úplnému zákazu jednorázových plastů. Alternativou může být například znovupoužitelné nádoby či využívání již recyklovaných materiálů nebo kompostovatelného nádobí.

Současně na otázku stravování navazuje nakládání s odpady a plýtvání s jídlem. Tomu lze předejít například spoluprací s charitativními projekty, potravinovými bankami a kompostárnami. Pro předcházení nutnosti řešení potravinového odpadu by mělo prvotně docházet k důkladnému plánování cateringu a množství jídla, které by mělo reflektovat kapacity a návštěvnost.

Současně by měl být při plánování přizpůsoben výběr vhodných potravin s ohledem na cílovou skupinu možnostmi od lokálních dodavatelů.

9. *Řízení odpadu*

Jako součást příprav musí organizátoři vytvořit i plán zacházení s odpadem. Plán by měl obsahovat vymezení typů vyprodukovaných odpadů a na základě něho popsat odpovídající nádoby (odpadkové koše a kontejnery). Současně organizace zajišťuje svoz odpadů a jejich následné zpracování s pomocí externích partnerů.

World Triathlon doporučuje organizátorům motivovat účastníky k třídění odpadů v rámci sportovní události i mimo ni.

10. *Řízení vody*

Prioritou by mělo být především omezování spotřeby vody a odpovědné nakládání s ní.

Pro sportovní událost by bylo žádoucí zajistit přípravky pro údržbu a čištění, které jsou šetrné k přírodě a neohrožují zdraví lidí.

11. *Biodiverzita*

Nutností triatlonových sportovních událostí je zajištění, aby nedocházelo ke znečišťování vody a půdy. Je proto nutné dbát opatrnosti při výběru lokality.

12. Zdravý životní styl

Každá sportovní událost by se měla nést v přátelském duchu fair play. Je klíčové podporovat zdravý životní styl, fyzické aktivity a motivovat účastníky i diváky k vlastním aktivitám v tomto ohledu.

13. Merchandising, dárky

Veškeré reklamní produkty a dárky by měly být v souladu s udržitelnými a odpovědnými zásadami. Klíčové je správně si definovat cílovou skupinu a vytvořit kvalitní produkty, které nebudou jednorázové, budou vytvořeny z udržitelných materiálů (například z recyklovaných materiálů) a vytvořeny za etických a férových podmínek zaměstnanců.

14. Zvyšování povědomí

Udržitelně odpovědná sportovní událost by měla využít svého prostoru a edukovat a informovat své účastníky, zaměstnance, dobrovolníky a sportovce o udržitelném rozvoji. Zajištění tohoto bodu může být realizováno různými podobami jako jsou například ukázky, workshopy či informační panely a ukázky vlastní odpovědnosti.

15. Komunikace

Sportovní událost by měla komunikovat své závazky a udržitelné aktivity s veřejností (*Sustainability Guidelines for Event Organisers, 2020*).

5.3.6 The Union of European Football Associations

Udržitelným rozvojem v evropském měřítku se zabývá také střešní a řídicí evropská fotbalová asociace *The Union of European Football Associations* (UEFA). Svou strategií *UEFA'S Football and Social Responsibility* se zavazuje k udržitelnému rozvoji na základě myšlenky pozitivního vlivu na společnost a myšlenky „sociální odpovědnost nemusí jít na úkor zisku“ (UEFA, 2020).

Pro tuto evropskou sportovní asociaci je důležité se pozitivně podílet na vývoji společnosti a pomáhat při řešení změny klimatu. V rámci UEFA je kladen důraz na udržitelné fungování vlastních budov a zařízení. S tím souvisí odpovědnost ke snižování uhlíkové stopy a vyprodukovaných emisí, podporování značek a produktů, mající udržitelné certifikace, recyklace materiálů a podpora zdraví a bezpečnosti vlastního personálu.

Pokroky a odpovědnost k udržitelnému rozvoji UEFA formovala již od roku 2007. Od tohoto roku se snaží UEFA systémově pracovat na zvýšení sociální odpovědnosti. Fotbal v tomto smyslu funguje jako nástroj, s pomocí něhož může tato asociace podporovat udržitelný rozvoj

napříč celou Evropou. Jak vyplývá ze zpráv z let 2012/2013 (*Football and Social Responsibility Report 2012/2013*), bylo asociací UEFA vyčleněno celkem 5 milionů eur na oblast fotbalu a sociální odpovědnosti v rámci UEFA. Tento rozpočet byl v této době rozdělen do oblastí: *životní prostředí, rozmanitost, inkluze, mír a smíření, zdravý životní styl a solidarita*. UEFA zdůrazňuje množství témat, která jsou součástí udržitelného rozvoje a vyčleňuje si pro své aktivity konkrétní body vlastního zájmu. Tyto oblasti jsou ústřední problematikou udržitelnosti a odpovědnosti UEFA a v průběhu let se vyvíjely a upravovaly na základě aktuálních potřeb.

Konkrétními stěžejními oblastmi od roku 2012 byly:

- Inkluze,
- Zdraví,
- Životní prostředí,
- Rozmanitost,
- Mír a smíření,
- Pohlaví (UEFA, 2014).

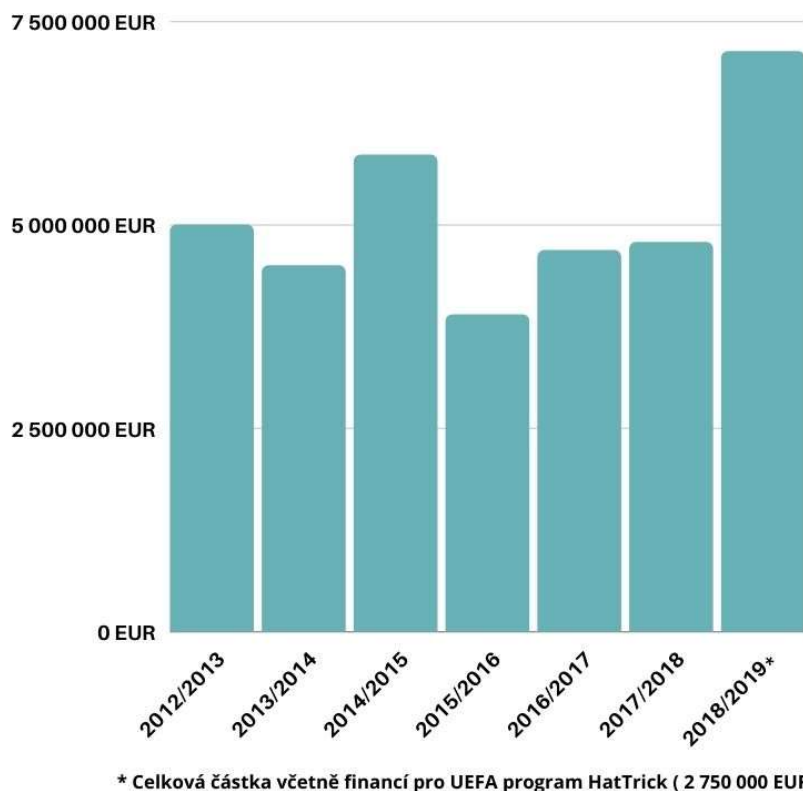
UEFA oblasti aktualizovala a současně se zaměřuje na oblasti:

- Rozmanitost a začlenění,
- Životní prostředí,
- Zdraví,
- Zabezpečení dětí,
- Lidská práce,
- Podporovatelské vztahy (UEFA, 2020).

Mezi další aktivity UEFA patří například vzdělávací programy, které umožňují rozvoj, propojování jednotlivých lidí a subjektů pro následnou spolupráci. Ti spolu pak mohou sdílet své zkušenosti. UEFA také poskytuje kurz, tzv. *UEFA Football and Social Responsibility compact course*, který umožňuje pochopení a poznání současných principů strategie, získání dovedností v implementaci postupů a zároveň usnadnění poznání dalších kolegů, se kterými účastníci kurzu mají možnost navázat bližší vztah a následně spolupracovat (UEFA, 2021).

Pro práci na udržitelném rozvoji si UEFA vyčleňuje finance, které rozděljuje na jednotlivá témata udržitelného rozvoje. Ze zpráv: *UEFA Football and Social Responsibility Reports* (2012/13 a novějších zpráv), vyplývají informace ohledně rozdělování financí tímto směrem. Následující graf zobrazuje hodnoty jednotlivých portfolií a postupných změn v předchozích

letech (Obrázek č. 4). V prvním zobrazovaném období UEFA věnovala rozpočet 5 000 000 EUR na udržitelný rozvoj. Tato hodnota se postupně aktualizovala a v letech 2018/2019 již dosahovala vynaložená hodnota částky 7 130 00 EUR. Tato částka zahrnuje i částku 2 750 000 EUR, jimiž UEFA financovala program HatTrick⁹.

Obrázek 4 - Rozpočet UEFA pro Football and Social Responsibility (UEFA, 2020)

5.4 Sportovní události

Sportovní události svým konáním neovlivňují pouze sport jako takový. Tyto události mají mnohem širší dimenze, jimiž zasahují do řady dalších oblastí. Na základě vlastního konání vytvářejí pozitivní i negativní dopady na své okolí.

V této kapitole jsou popsány pouze některé příklady organizace sportovních událostí. Touto problematikou se dále zabývají také Boykoff (2017), O'Brien (2006) se touto problematikou také zabývají.

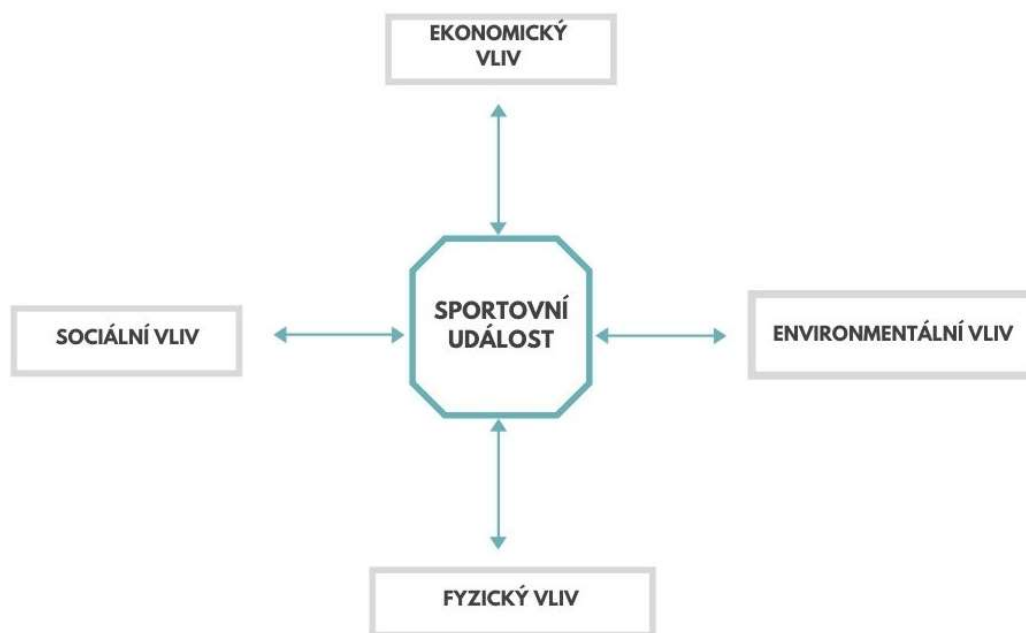
⁹ Program UEFA vytvořený v roce 2004. Jedná se o solidární program, který se soustřeďuje na investování, vzdělávání a sdílení znalostí. UEFA tímto programem vrací finance získané fotbalem zpět do fotbalového prostředí (UEFA, 2021).

5.4.1 Dopad sportovních událostí

Velké sportovní události (nazývané jako mega sportovní události) mohou mít velmi rozsáhlé dopady na několik oblastí zároveň.

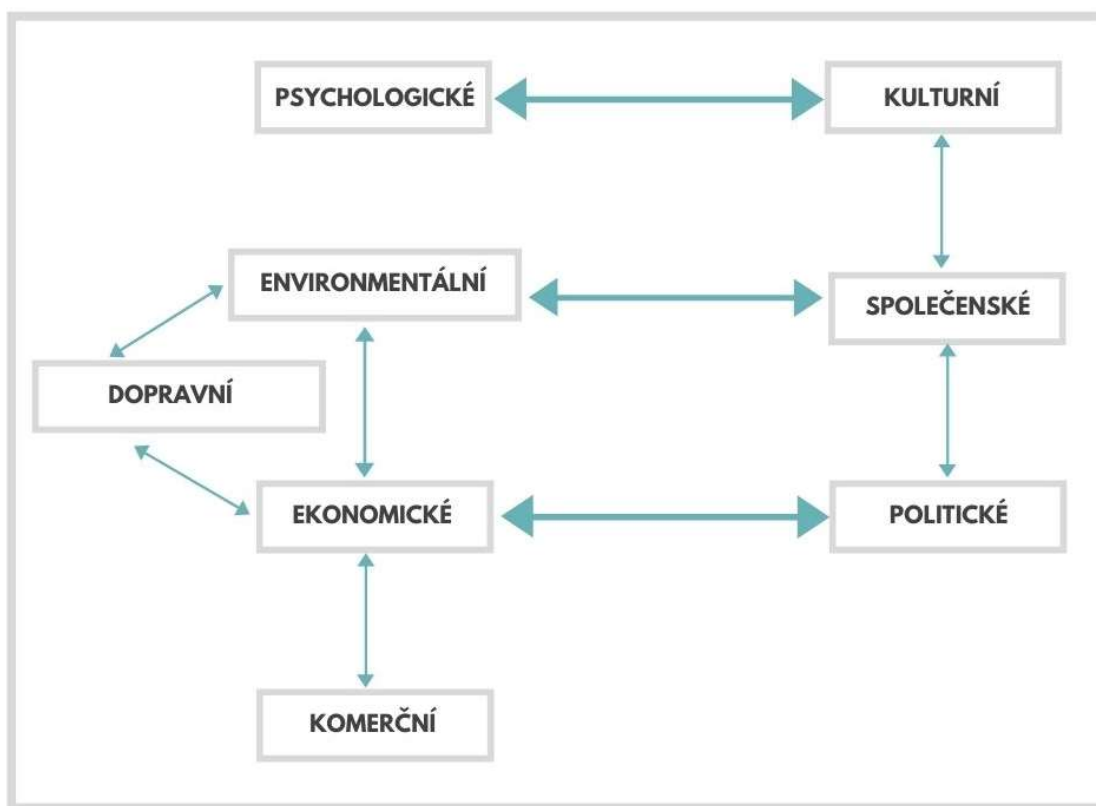
Organizátoři sportovních událostí zanechávají svými aktivitami různé dopady. Jak si můžeme ověřit níže, teorie hovoří různě o tom, jak rozsáhlé dopady a do jakých oblastí můžou sportovní události zasahovat. Někteří autoři udávají menší počet kategorií, jež jsou od sebe striktně odděleny. Jiní autoři udávají popisy složitějších struktur dopadů a vlivů, které jsou na sebe napojeny, jako je tomu i v případě schématu podle Dodurase a Jamese (2004).

Podle Richardse, Brita a Wilkse (2013) můžeme dopady sportovních událostí rozdělit do 4 kategorií, které jsou zobrazeny v obrázku č. 5. Jsou to dopady a vlivy: ekonomické, na životní prostředí, fyzické a sociální.

Obrázek 5 - Vlivy sportovních událostí (Richards, Brito, Wilks, 2013)

Poněkud rozšířenější pohled na problematiku dopadu sportovních událostí je vyobrazen na obrázku č. 6. Zde jsou vidět dopady tzv. mega (velkých) sportovních událostí podle Dodurase a Jamese (2004). Dopady jsou: ekonomické, environmentální, dopravní, politické, komerční, společenské, kulturní a psychologické. Tyto události jsou považovány za nedílnou součást plánů hospodářského rozvoje a marketingu (Doduras, James, 2004).

Obrázek 6 - Přehled dopadů sportovní události na okolí (Doduras, James, 2004)

Ekonomický vliv

Podle *The Impact of Mega-Events on Urban Sustainable Development* (Mirzayeva, Turkey, Akbulaev, Ahmadov, 2020) mají velké sportovní události, v tomto případě Velká cena Formule 1, významný vliv na místní turistiku. Díky cestování za unikátním diváckým zážitkem, dojíždí mnoho lidí na sportovní události. Tento faktor dává podnět cestovnímu ruchu a tzv. sportovnímu turismu, který se pozitivně událostem přizpůsobuje. Díky zvýšené poptávce po destinaci dochází k přílivu financí do místa konání a má to tak pozitivní ekonomický dopad na oblast místa konání události.

Pozitivní ekonomický vliv má i pozitivní dopad na udržitelnost lokálních míst. Současně s přípravami na sportovní událost docházelo v tomto případě k vedlejšímu efektu, a to ke zkvalitňování vzhledu a infrastruktury města.

Na druhou stranu ekonomický zisk nemusí vždy znamenat proaktivní přístup místních organizátorů a řídicích zastupitelů pro investování do struktur a částí města. Pro obyvatele v blízkosti velké sportovní události vznikají často i negativní dopady například ve formě zvyšování cen.

Sociální dopad sportovních událostí

Sociální dopad je očekáván po každé sportovní akci. Sociální dopad můžeme popsat jako: sport a zapojení, postoje a přesvědčení a sociální soudržnost. Sociální aspekt udržitelnosti vytváří prostředí, které umožňuje spojování lidí z odlišných skupin, etnik, náboženského vyznání či sociálního postavení (Bergen, 2020).

Tento typ dopadu je vnímán jako přímý následek konání dané akce. Dopad bývá obvykle pouze krátkodobý a s odstupem času úplně vymizí. Je to jakýsi odkaz, který je spojen prvotně s emocemi bezprostředně po ukončení.

Sociální dopad může být pozitivního i negativního rázu.

- Pozitivní dopad: zvyšování povědomí a zájmu o sport, o vlivu sportu na zdraví, podněcování pozitivní nálad, soudržnosti, integrace.
- Negativní dopad: bezpečnostní rizika (například krádeže), zatížení hromadné dopravy, hluk, vandalismus a zvýšené množství odpadu.

Podle studie Hover, Eekeren, Dijk, Slender (2016) vyvolávají sportovní úspěchy elitních sportovců dobré pocity a hrdost fanoušků ze stejné země. Negativem velkých sportovních událostí může být podle nich třeba vybudování velkého sportoviště, kvůli kterému mohou být omezováni místní obyvatelé.

Studie Bull a Lovell (2010), vypovídající o sportovní události ze světa cyklistiky, *Tour de France 2007*, se zaměřila na dopady této cyklistické události z pohledu místních obyvatel. Tato studie zkoumala ekonomické a sociální dopady. Konkrétně tato událost způsobila například narušení silničního provozu a jeho výrazné omezení. Na druhou stranu obyvatelé (respondenti) měli z velké části zájem se události účastnit a domnívají se, že událost bude pro místní přínosem. Díky propagaci bylo očekáváno zvýšení turistického ruchu, a proto jsou místní ochotni akceptovat určitá omezení, která jsou spjata s Tour de France. Pozitiva, která s sebou přinášela tato sportovní událost naprostá většina obyvatel nevnímala, dokud se nestřetli s propagačními aktivitami místní Rady. Na tomto příkladu je znatelné, jak je důležité apelovat při organizaci sportovní události na komunikaci a propagaci vlastních aktivit.

Podle Smithe (2009) některé sportovní události a jejich organizátoři kladou důraz na využití nápaditých hesel a sloganů, která jsou spojována s problematikou udržitelného rozvoje. Často se ale jedná o neférové jednání a tzv. *greenwashing*. Tedy parazitování na tématu udržitelného rozvoje a udržitelnosti. Pokud se odpovědní sportovní nadšenci nechtějí napálit, je nutné, aby

si o sportovních událostech zjišťovali informace z různých zdrojů a přesvědčili se, jestli je organizátoři nechtějí pouze poutavě přilákat.

Sociální pilíř udržitelného rozvoje ve sportovním prostředí souvisí i se zájmem místních obyvatel. Pokud má docházet k pozitivnímu sociálnímu dopadu, je potřeba respektovat jejich zájmy. Podle Smithe (2009) mnoho významných sportovních událostí mělo negativní dopad na místní komunity. Lidé často mají problém nacházet smysl a propojení s konanými událostmi v jejich okolí. Nicméně, jak již bylo zmíněno, události mohou podpořit a vytvořit krátkodobé pozitivní účinky, protože v případě, že se sportovní událost vydaří, mají místní obyvatelé dobrý pocit (Smith, 2009).

Dobrovolnictví

Problematika udržitelného rozvoje a dobrovolnictví jsou spolu úzce spojeny. Souvislost nacházíme společně se sociálním pilířem udržitelného rozvoje. Dobrovolníci tvoří nedílnou součást velkých sportovních událostí.

Ti díky své nezištné aktivitě pomáhají uskutečňování těchto událostí. Jedna z iniciativ, která se zaměřuje na dobrovolníky je již zmiňována v kapitole 5.2.6 a jmenuje se *Playgreen Project*. Tato evropská iniciativa vytvořila strategii tzv. Gathering and Green Team of Environmental Volunteers, která se soustředí na tzv. „zelený tým“ a vybírá dobrovolníky s ohledem na ekologii. Podle zmiňované strategie jsou tito dobrovolníci „lidé, kteří chtějí přispět k řešení klimatických změn“ (PlayGreen, 2021).

Plýtvání jídlem

Velkým problémem životního prostředí je potravinový odpad. Ten je v současné době na stadionech a dalších sportovištích produkován ve velkém množství. Je proto žádoucí se v těchto místech zaměřit na nové potravinové systémy.

Tato aktivita zahrnuje zaměření se na skladbu menu, využívání surovin, množství surovin, skladování a následné využití při nespotrebování (například spoluprací s potravinovými bankami). Zároveň je možné pro tato místa vytvořit strategii prodeje, aby se zabránilo plýtvání jídlem. Lidé mohou na takovýchto místech dostat možnost si neprodané jídlo koupit, aby tam pomohli neplýtvání (Bergen, 2020).

Cestování

Sportovní události vytváří významnou stopu způsobenou cestováním do různých destinací. Sport je v současné době velmi rozšířenou aktivitou. Cestování kvůli sportu nevykonávají

například jenom sportovci, kteří se potřebují přesunout na sportovní soutěže a další události, ale i sportovní fanoušci. Sportovní turismus v posledních desítkách let získal na své popularitě a je dnes běžné cestovat například za hranice vlastního státu pro účast na významné sportovní události.

Podle časopisu Solar Impulse až 85 % emisí skleníkových plynů bylo vygenerováno fanoušky, kteří se v roce 2018 v Rusku účastnili světového poháru FIFA. Tato stopa byla vyprodukována především kvůli cestování a ubytování (Bergen, 2020).

5.4.1 Olympijské hry Londýn 2012

27. července – 12. srpna 2012 se konaly letní olympijské hry v Londýně. Sportovní události tohoto typu se pokaždé účastní tisíce sportovců z celého světa (Olympic, 2021).

Organizačním výborem byl pro tuto sportovní událost vytvořen plán udržitelnosti. Díky němu měly být zohledňovány různé aspekty her. Plán byl rozdělen do 5 hlavních témat, kterými se organizační výbor v rámci udržitelného pořádání zabýval:

- Změna klimatu,
- Odpady,
- Biologická rozmanitost,
- Inkluze,
- Zdravý životní styl (Olympic, 2021).

Při plánování a vytváření her byla zaměřena pozornost na budovy. S tím souviselo využití a potřeba materiálu. Některá sportoviště a jiné prostory byly vybudovány s plánem je po skončení olympijských her přestavět. Upravená sportoviště nadále může využívat široká veřejnost. Současně byla upřena pozornost i na dopravu a na motivování účastníků k využití hromadné dopravy a vlastních jízdních kol.

Olympijské hry se zaměřily i na další součásti udržitelného rozvoje, a to například na sociální faktory. Již od svého obnovení v roce 1896 olympijské hry propagují myšlenku míru. V roce 2012 v Londýně dostala tato myšlenka nový rozměr. Myšlenka míru byla v roce 2012 v Londýně přenesena do oblasti stravování. Tato událost se měla stát „největší mírovou stravovací akcí na světě“. Organizátoři se zaměřili na složení, původ potravin a následné nakládání s odpady. Pro zajištění udržitelného stravování byly vytvořeny standardy, které musely být dodržovány (ESSI, 2012).

Vize této sportovní události byla obsažena ve 3 pojmech: *inspirace, bezpečnost a inkluze*. Udržitelné aspekty byly začleněny do celého procesu a fází projektu organizace olympijských her v Londýně 2012.

Pro úspěšné implementování udržitelných zásad byla vytvořena strategie, která obsahovala hlavní cíle, jichž mělo být v rámci události dosaženo.

Cíle:

- Minimalizace uhlíkových emisí,
- Využívání odpovědných materiálů a zdrojů,
- Minimalizace negativních dopadů na půdu, vodu, hluk a kvalitu ovzduší,
- Podpoření udržitelné varianty cestování (hromadná doprava, chůze, cyklistika),
- Zajištění vysoké přístupnosti olympijských her (každý návštěvník měl zajištěn bezpečný, snadný přístup na hry bez ohledu na pohlaví, věk, náboženství, etnický původ či jiné okolnosti),
- Zajištění a uchránění místní biodiverzity,
- Vytvoření nové pracovní příležitosti pro místní,
- Poskytnutí zdravých a bezpečných příležitostí,
- Zapojení různých komunit a stran (Olympic, 2021).

Po celou dobu konání těchto her byla měřena vyprodukovaná uhlíková stopa. Díky úsilí a aktivitám organizačního výboru tyto olympijské hry uspořily 40 000 t CO₂. Toho bylo dosaženo mnohými aktivitami jako bylo použití množství recyklovaných materiálů a materiálů z odpovědných zdrojů (Epstein, Jackson, Braithwaite, 2011).

Tyto olympijské hry se staly výrazným příkladem udržitelného smýšlení při pořádání sportovní události celosvětového rozměru.

Součástí této kapitoly budou popsány i další sportovní události i olympijské hry, které se tohoto úkolu zhostily ve větším měřítku než Olympijské hry Londýn 2012.

5.4.2 UEFA Euro 2012

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.5.5 evropská sportovní organizace UEFA se již řadu let věnuje principům udržitelného rozvoje a snaží se je aplikovat do svého fungování.

Jako příklad lze uvést *Mistrovství světa Evropy ve fotbale v roce 2012*, které se konalo v Polsku a na Ukrajině. Tato sportovní událost pracovala na implementaci některých principů udržitelného rozvoje.

UEFA se v rámci této sportovní události zaměřila i na vlastní společenskou odpovědnost. Díky tomu se organizátoři nesoustředili jenom na událost jako takovou, jako bylo významné pro olympijské hry 2012, ale snažili se i o přesah mimo mistrovství. UEFA Euro 2012 podpořila rozvoj zdravého životního stylu mezi místními komunitami a fanoušky. Pro tento účel bylo vyškoleny více než 6 000 trenérů a dobrovolníků, kteří pokračovali v tomto směřování i po skončení sportovní události (UEFA, 2013).

Klíčové téma společenské odpovědnosti tohoto mistrovství byl respekt. Pro jeho podpoření byla použita kampaň, jež byla zahájena nezávisle na této sportovní události již v roce 2008. Soustřeďovala se na podporu místních komunit, řešení sociálních problémů, usilování o jednotu a respekt napříč různými skupinami lidí. Pro UEFA EURO 2012 byla tato kampaň nazvána *Kampaň EURO Respekt* a byla financována částkou 3 miliony eur. Kampaň se zaměřila na několik cílových skupin, mezi něž patří fanoušci, hráči, funkcionáři a televizní diváci.

Tato kampaň byla postavena na 4 pilířích:

1. Respekt rozmanitosti

UEFA se zavazuje bojovat proti rasismu.

2. Respekt fanouškovské kultury

UEFA bude podporovat dialog mezi fanoušky různých kultur a hostitelských měst.

3. Respekt inkluze

UEFA by měla zlepšovat a navyšovat přístupnost k fotbalu i pro fanoušky se zdravotním handicapem.

4. Respekt k vlastnímu zdraví

Principem tohoto pilíře je podpoření zdraví prostřednictvím fyzické aktivity (Chaplin, 2012).

Při organizaci mistrovství Evropy ve fotbalu byla koordinována doprava, kdy účastníci této události byli motivováni k využití místní hromadné dopravy anebo nemotorových způsobů dopravy. Další krok směřovaný směrem k udržitelnější události byl odpad. Během konání události se nashromáždilo 1 360 tun odpadu a z toho pouze 18 % bylo recyklováno, což bylo zklamáním oproti původním plánům a předpokladům (UEFA, 2013).

Obrázek 7 - Odpad na UEFA Euro 2012 (UEFA, 2013)

V případě, že se v místě vyskytovala nabídka poptávaných produktů, byly vytvořeny spolupráce s místními partnery, například pro zajištění tiskovin či uniforem. Problémem výběru dodavatelů byla omezenost nabídky především na Ukrajině. Množství produktů proto muselo být poskytnuto od mezinárodních dodavatelů (UEFA, 2013).

V rámci UEFA EURO 2012 byly vytvořeny i iniciativy pro zisk peněz na charitativní účely. Prodejem vstupenek bylo získáno 175 000 eur. Tato suma byla věnována pro podporu charitativních organizací, které pomáhají zdravotně postiženým lidem. Zároveň UEFA spolupracovala s Centrem pro přístup k fotbalu v Evropě. Toto centrum pomáhá zlepšovat podmínky pro přístupnost do sportovních zařízení a dalších veřejných prostor pro lidi s fyzickým handicapem (UEFA, 2012).

Dalším příkladem podpory udržitelného rozvoje a jeho sociálního pilíře je nezbytná součást sportovních událostí, a to je činnost dobrovolníků. I na UEFA Euro 2012 byl vytvořen dobrovolnický program. Celkem se tohoto turnaje účastnilo více než 5 600 dobrovolníků.

Těmito iniciativami UEFA vyzdvihla mnoho aspektů, jimiž se může jakákoliv další sportovní událost inspirovat. Svými aktivitami toto mistrovství silně podpořilo myšlenku udržitelného rozvoje ve sportu a navzdory konání ve stejném roce jako olympijské hry v Londýně 2012, je předčili množstvím a rozsahem svých udržitelných aktivit.

5.4.3 IIHF Ice Hockey World Championship 2017

V roce 2017 se uskutečnilo mistrovství světa v ledním hokeji v Německu a Francii. IIHF je další ze sportovních federací, která činí kroky na poli udržitelného rozvoje a tato sportovní událost nebyla výjimkou.

V německé části této události byly učiněny mnohé kroky k tzv. „zelenější“ sportovní události. Organizátoři se zaměřili na podporu odpovědnosti k životnímu prostředí v oblasti dopravy, poskytováním jízdních kol pro všechny akreditované členy a dávali jim možnost zapůjčení jízdního kola. Podařilo se také snížit využívání osobních automobilů a místo toho propagovat zmiňované zdravější a ekologičtější alternativy přesunů. Zároveň organizátoři pracovali na snížení vyprodukované uhlíkové stopy a podpoře lokálních zdrojů.

Současně došlo IIHF k podpoře programu *Water Savers*. Toto je iniciativa, propagující šetření a odpovědné nakládání s vodou. Voda je velmi důležitý zdroj, který využíváme v našich každodenních životech, a proto je třeba se o něj náležitě zajímat a nakládat s ním odpovědně. Za pomoci různých spořičů vody a informování o problematice plýtvání vody, IIHF přispěla k šetrnějšímu nakládání s tímto zdrojem. Dalším příkladem udržitelné aktivity této sportovní události je využití transparentů a bannerů. Aby nedocházelo pouze k jednorázovému použití tohoto produktu, byly po ukončení sportovní události bannery a transparenty přetvořeny (recyklovány, upcyklovány) do nových podob. Z transparentů a bannerů vznikly různé propagační materiály jako třeba sportovní tašky (IIHF, 2021).

5.4.4 Helsinky International Horse Show 2019

Trend udržitelného rozvoje prostoupil v posledních letech i do světa jezdeckých sportů. Sportovní událost pořádaná ve Finsku s názvem *Helsinki International Horse Show* se koná s ohledem na program udržitelnosti a princip tzv. Zero Waste (vytváření minimálního množství odpadu).

Organizátoři této události motivovali účastníky, aby si na událost donesli vlastní lahev. Pro všechny účastníky byl zajištěn přístup k bezodpadovému pitnému režimu (zajištění cisterny s pitnou vodou). Současně se organizátoři zaměřili na digitalizaci události. Na místě nebyly dostupné tištěné programy. Pouze v omezeném množství byly dostupné startovní listiny a oficiální informace. V oblasti cateringu bylo komunikováno a apelováno na omezování plýtvání s potravinami. Současně byla rozšířena nabídka potravin o vegetariánská a veganská jídla a upřednostněny byly lokální zdroje a dodavatelé. Důležitou součástí pro udržitelnost na Helsinky International Horse Show je oblast vzdělávání, které byla věnována náležitá pozornost (Myyntimaatio, 2021).

V roce 2019 tato událost představila unikátní způsob výroby elektřiny s pomocí koňského trusu. Na místě bylo sesbíráno přes 135 tun hnoje, jež byl následně využit pro výrobu 150 MWh

(Megawatthodin) energie. Díky tomuto zdroji byla veškerá spotřebovaná energie, nutná pro tuto 4 denní událost, vyrobena právě z tohoto odpadu (BROOM, 2019).

5.4.5 Olympijské hry Tokio 2020

Kvůli globální pandemii koronaviru se musela sportovní událost *Letní olympijské hry Tokio 2020* odložit a přesunout na léto 2021. Nehledě však na rok konání her, zůstal jejich oficiální název nezměněn.

Tyto olympijské hry jsou propagovány s heslem „*Be better, together*“ (v překladu „*Budme společně lepší*“). Již při přípravách této velké sportovní události organizační tým deklaroval návaznost na udržitelnost (Olympic, 2019). Ohlédneme-li se na různé předchozí olympijské hry, můžeme zde pozorovat významný posun v oblasti udržitelnosti.

Tato problematika nebyla nikdy dříve tak výrazně protkána celou událostí, jako je tomu v rámci posledních letních olympijských her.

Olympijské hry jsou velmi důležitou sportovní událostí. Hry vytvářejí odkaz, který ještě dlouho po ukončení rezonuje celou společností. Hry by měly sloužit jako inspirace pro mladé generace (Brittlebank, 2014). Níže jsou popsána témata a příklady, jimiž se tato sportovní událost zabývá.

Uhlíková stopa

Jedním z cílů olympijských her v Tokiu je minimalizace emisí CO₂. V rámci této události by mělo být dosaženo využití 100 % obnovitelných zdrojů energie pro provoz her. Toho by mělo být dosaženo díky nákupu energie z obnovitelných zdrojů a také obchodovatelnému systému zelené certifikace. Olympijské hry Tokio 2020 minimalizují počet osobních automobilů, které se zde používají. Zároveň se upřednostňují osobní automobily s nízkou spotřebou paliva a s nízkým znečištěním (Olympic, 2020).

S pomocí tzv. offsetového programu bude po skončení her kompenzováno vyprodukované množství CO₂.

Zdroje

Pro tuto sportovní událost byly vytvořeny recyklační systémy, jež by měly eliminovat dopad na životní prostředí. Organizační tým se snaží o využití takových předmětů, které jsou udržitelné. To bylo bráno v potaz již v době zadávání veřejných zakázek. V případě cateringu budou upřednostňovány ekologičtější alternativy k jednorázovým plastům. Jedna z alternativ je například recyklované papírové nádoby na jídlo.

Odpad, který zde bude vyprodukován se řídí podle principu: „*redukovat, znovupoužít, recyklovat*“. Tímto stylem by mělo dojít k minimalizaci odpadu a vzniklý odpad, který nebude nijak znovu využit by měl být alespoň ze 65 % recyklován (Shefferd, 2020).

Přírodní prostředí a biodiverzita

Olympijské hry Tokio 2020 se budou snažit o přispění k obnovení a zachování biologické rozmanitosti prostřednictvím her. Cílem je vytvořit nový městský systém, jež bude zvyšovat komfort a kvalitu života ve městě. Organizační tým v období před konáním této sportovní události prováděl zkoušky na omezení poklesu kvality vody a zaměřil se na zlepšení funkcí cirkulace vody ve městě. S pomocí výsadby stromů, terénních úprav, odvodňovacích systémů a dalších opatření pečuje o okolí (Olympic, 2020).

Lidská práva, práce a férové pracovní podmínky

Olympijské hry se zaměřují na všechny pilíře udržitelného rozvoje. S ohledem na sociální pilíř udržitelného rozvoje můžeme zmínit podporu rozmanitosti a inkluze, boj proti korupci a protisoutěžnímu jednání. Tato sportovní událost respektuje lidská práva v souladu s principy *Olympijské Charty* a v souladu s *Obecnými Zásadami OSN pro podnikání a lidský život*. Neodmyslitelně patří k velkým sportovním událostem dobrovolníci, kteří hrají velkou roli i v tomto případě (Olympic, 2020).

Produkty

- **Podium**

Celkem 98 stupňů vítězů bylo pro tuto událost vyrobeno z recyklovaných plastů, které byly z části získány z plastového odpadu z oceánů nebo z domácností (Shefferd, 2020). Sběr probíhal 9 měsíců, během nichž bylo nahromaděno 24,5 tuny plastů.

- **Medaile**

Další sbírka byla zaměřena na sběr drobné elektroniky. Tyto opotřebované produkty, jež by se staly odpadem, vytvořily materiál pro medaile na tuto sportovní událost. V Japonsku bylo sesbíráno 80 000 tun drobných kovů, které byly použity na výrobu medailí.

- **Olympijská kolekce**

Pro příležitost vytváření kolekce oblečení japonskému olympijskému týmu byla utvořena po celém Japonsku sbírka textilu. Během 4 měsíců se pro tyto účely nashromáždily 4 tuny oblečení (Olympic, 2020).

5.4.6 FIFA World Cup 2022

Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) pořádá pravidelně Mistrovství světa ve fotbale. V roce 2022 proběhne toto mistrovství v jihozápadní části Perského zálivu, v Kataru.

Pro tuto sportovní událost vytvořila FIFA tzv. *Sustainability strategy* (Strategii udržitelnosti), s pomocí níž se zavazuje k odpovědné a udržitelné sportovní události. S vytvářením podobných strategií má FIFA již hojně zkušenosti. Podobné strategie byly vytvářeny pro předešlá mistrovství světa.

V porovnání s již popsáním mistrovstvím Evropy ve fotbale z roku 2012 (viz kapitola 5.4.2) lze pozorovat posun v organizaci sportovního utkání. V tomto směru vidíme, stejně jako u pořádání olympijských her, pozitivní vývoj a posun k udržitelnějšímu sportovnímu prostředí v oblastech ekonomických, ekologických i sociálních.

Strategie udržitelnosti

Tento dokument obsahuje 5 závazků (pilířů), k jimž se FIFA pro FIFA World Cup 2022 zavazuje. Na udržitelný rozvoj dále přímo odkazuje 22 vytyčených cílů.

Závazky, k nimž se FIFA zavazuje jsou:

1. Rozvíjet lidský kapitál a chránit práva pracovníků,
2. Poskytovat inkluzivní zážitek z turnaje,
3. Katalyzovat hospodářský rozvoj,
4. Poskytovat inovativní řešení v oblasti životního prostředí,
5. Jít příkladem dobré správy a etických obchodních postupů (FIFA, 2021).

Strategie udržitelnosti pro mistrovství světa ve fotbale v Kataru 2022 staví na principech pilířů udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a ekologický) i na základech tzv. SDGs, 17 cílech udržitelného rozvoje vypracovaných Organizací spojených národů, zmiňovaných výše (FIFA, 2019).

FIFA vidí toto mistrovství jako jedinečnou příležitost ke společné oslavě fotbalu, podpoření mezikulturního porozumění a jako příležitost k rozvoji. Další příležitosti jsou vnímány v oblastech místního průmyslu, infrastruktury, uplatňování nových inovací a celkově podpory místní ekonomiky.

Vzhledem k podstatě odpovědnosti a udržitelnosti FIFA ve strategii zdůrazňuje i rizika spojená s pořádáním této sportovní události. Jsou jimi například produkce emisí nebo zvýšení využití omezených přírodních zdrojů (FIFA, 2019).

Strategie udržitelnosti (FIFA, 2019) shrnuje informace k 5 pilířům, na které je brán zřetel.

I. pilíř - Lidský kapitál

V této části se FIFA zaměřuje například na péči o zaměstnance a jejich bezpečnost, spravedlivé přijímací řízení či motivaci a posílení mladých lidí v regionu prostřednictvím fotbalu.

II. pilíř – Sociální pilíř

FIFA se zavazuje k zajišťování inkluzivního zážitku z turnaje. Zároveň chce zanechat pozitivní odkaz a vstřícný a bezpečný turnaj, který bude přístupný všem.

III. pilíř – Ekonomický pilíř

S pomocí mistrovství světa v Kataru se předpokládá, že dojde k podpoření hospodářského růstu a inovací. Cílem je podpořit místní podniky a umožnit jim stát se součástí mistrovství světa ve fotbale.

IV. pilíř – Životní prostředí

Tato sportovní událost se zavazuje k neutrální uhlíkové stopě. Cílem je vytvořit co nejmenší uhlíkovou stopu s pomocí šetrných systémů hospodaření a zbytek, vytvořené uhlíkové stopy, následně kompenzovat.

Tento pilíř zahrnuje například získávání certifikací udržitelných budov, stadionů a kanceláří. Zároveň budou vytvářeny informační akce a sdíleny informace ohledně udržitelného rozvoje anebo využívány recyklované materiály.

V. pilíř – Správa

Poslední pilíř se soustřeďuje na charakteristickou roli vzoru. Organizátoři chtějí, aby se tato událost stala příkladem pro ostatní. Proto by mělo dojít k vytvoření příkladů, ukázek, systémů a akčních plánů.

5.4.7 Men's World Floorball Championships 2022

Ambiciózní cíl si stanovil florbalový svaz pro Mistrovství světa ve florbalu, které se bude konat v roce 2022 ve Švýcarsku. To by mělo vytvářet klimaticky neutrální sportovní události. Maximální množství vyprodukovaných emisí CO₂ by mělo být v průběhu sportovní události 3 000 tun CO₂. Je to hranice, která se zatím nepodařila zdolat při žádném jiném florbalovém

mistrovství světa. Organizátoři si určili 5 hlavních oblastí pro konání udržitelnější sportovní události.

Jsou jimi:

I. Aréna

Pro oblast Aréna je stěžejní výběr lokality a využití obnovitelných zdrojů energie.

II. Týmy

Při výběru ubytování jednotlivých týmů preferují organizátoři hotely, jež se řídí zásadami udržitelného provozu, současně je opět stěžejní lokalita provozu.

III. Cestování fanoušků

Organizátoři budou motivovat účastníky k využití místní veřejné dopravy nebo elektromobilů.

IV. Stravování

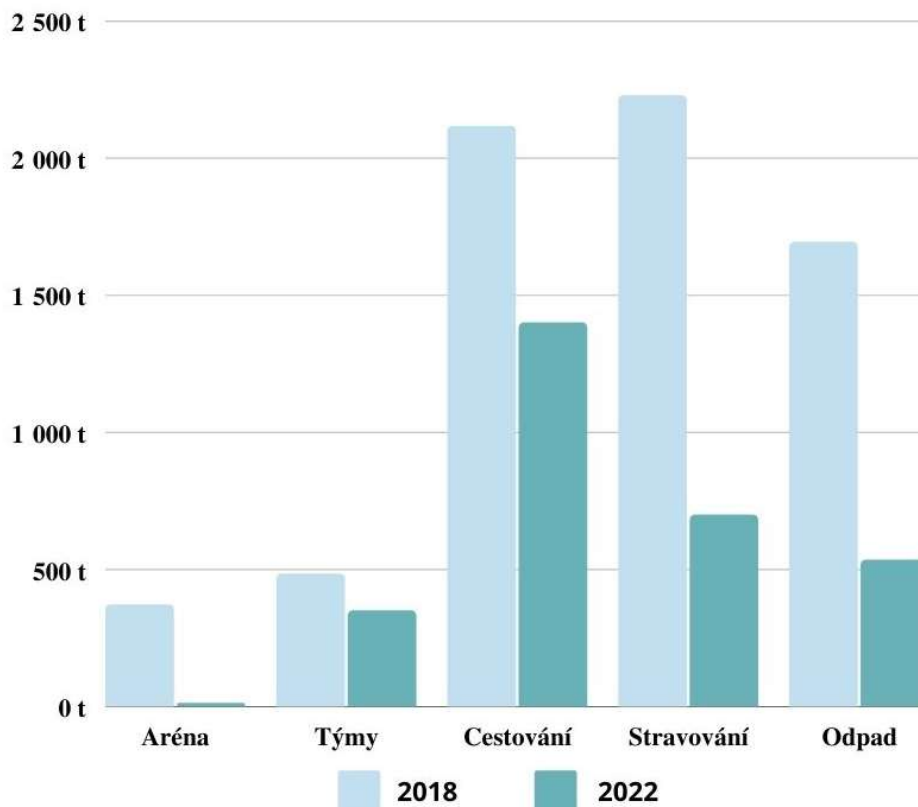
Udržitelné stravování je opět, jako i další součásti udržitelného života, spojováno s využitím obnovitelné elektrické energie. Zároveň je v této oblasti velmi důležitý výběr z lokálních surovin s ohledem na životní prostředí.

V. Odpad

V neposlední řadě bude snižování uhlíkové stopy značně ovlivňovat množství vyprodukovaného odpadu. Cílem je dosáhnout maximálního množství 536 tun odpadu.

Tohoto plánují organizátoři dosáhnout s pomocí recyklace, lokálnosti a omezení jednorázových produktů (IFF, 2021).

Celkově je pro organizaci této sportovní události pro rok 2022 předpokládáno dosažení maximálně 3000 tun CO₂. Za rok 2018 se celková suma vyšplhala na více než 6 800 tun CO₂, a proto, podaří-li se organizátorům stanovené úrovni dosáhnout, to bude významný úspěch na poli udržitelného rozvoje při pořádání sportovní události. Na obrázku č. 8 je zobrazen rozdíl mezi uskutečněným mistrovstvím světa ve florbalu 2018 a plánovaným mistrovstvím v roce 2022 a jejich množství vyprodukované uhlíkové stopy v jednotlivých určených oblastech.

Obrázek 8 - Porovnání událostí v letech 2018 a 2022 (IFF, 2021)

5.4.8 World Sailing Challenge 2024

World Sailing (Světový řídicí orgán plachtění) začal již v roce 2019 iniciativu, s jejíž pomocí vytváří výzvu pro rok 2024. Tato výzva motivuje organizátory jachtingových událostí, aby snížili množství vyprodukovaných uhlíkových emisí na svých sportovních událostech.

Výzva nazývaná jako *World Sailing Challenge* se stala jednou z více než 100 případových studií MOV (Olympic, 2019).

Problémem plachtění je zanechávání značné uhlíkové stopy. Jedním ze způsobů, jak lze tento trend změnit, je odklon od tradičních spalovacích motorů na podpurných lodích, které jsou nedílnou součástí plachetních závodů (Sailing, 2019).

Cíle výzvy World Sailing Challenge 2024 jsou:

- Zavedení nových pokynů pro vylepšování postupů udržitelnosti.
- Využívání sportu jako podnětu pro inovace a pozitivní vliv veřejnosti.
- Zvyšování povědomí o tématu udržitelnosti a inspirace dalších sportovních subjektů.

Tato iniciativa se zaměřuje na řešení největších problémů sportovních událostí plachtění. Cílem výzvy je snížení uhlíkové stopy podpůrných lodí, které se vyskytují na plachetních událostech. Pozitivní vliv, z hlediska ekologického pilíře udržitelnosti, by mělo celkové omezení počtu doprovodných lodí a podpoření nízkouhlíkové flotily (Olympic, 2019).

5.4.9 Super Bowl

V rámci Národní Fotbalové Ligy (NFL) vznikly mnohé iniciativy díky nimž se podařilo přetvořit i tuto sportovní událost. Díky zavedeným změnám reflektuje potřeby udržitelného rozvoje v praxi ve světě amerického fotbalu.

Zavedené postupy a oblasti zájmu:

- Nakládání s odpadem,
- Minimalizace odpadu,
- Výběr potravin a tvorba pokrmů,
- Používání znovu použitelných materiálů,
- Spolupráce s lokálními neziskovými organizacemi,
- Darování sportovního vybavení školám a dalším organizacím pracujícím s dětmi a mládeží,
- Použití energií z obnovitelných zdrojů,
- Snižování spotřeby vody,
- Podpora alternativní dopravy například díky využití jízdních kol nebo místní hromadné dopravy (Rubicon, 2018).

Super Bowl 2018

Finále sezóny amerického fotbalu v roce 2018 pořádané Národní fotbalovou ligou se zapsalo do historie jako nejudržitelnější událostí v historii tohoto turnaje.

Díky zavedeným postupům a oblastem zájmu se organizátoři soustředili na konkrétní záležitosti, jež pomohly k uskutečnění udržitelnější fotbalové události.

V roce 2018 bylo veškeré používané nádobí z kompostovatelných materiálů. Podíváme-li se na data o vyprodukovaném odpadu na Super Bowlu 2018, dostaneme poměrně ucelený obrázek, jak se s odpadem pracovalo. Vyprodukovaný odpad měl celkem hmotnost 69 tun, z nichž bylo celkem 63 tun dalším způsobem využito. 62 % z toho bylo recyklováno a 29 % bylo kompostováno.

Co se týká dalších ekologických aktivit, iniciovaných organizátory této sportovní události, můžeme zmínit například výsadbu více než 12 000 stromů v americkém státě Minnesota.

Další aktivity konané NFL ve spojitosti s udržitelným rozvojem jsou spojovány se sociálním pilířem udržitelného rozvoje. Sociální aktivity této organizace můžeme ukázat na příkladu distribuce potravin k lidem bez domova a do dalších komunitních zařízení. Nespotřebované potraviny by se jinak staly odpadem. V tomto případě mohou posloužit lidem, kteří je potřebují (Wentworth, 2018).

Super Bowl 2020

S postupem času NFL, podobně jako jiné organizace a instituce, vylepšuje a prohlubuje své strategie. V porovnání s rokem 2018 se NFL v souvislosti se Super Bowl zaměřila na více témat udržitelného rozvoje.

V roce 2020 při sportovní události v Miami uspořádali organizátoři mnoho iniciativ, které přímo či nepřímo souvisely s vlastní sportovní událostí. Jedním z příkladů vykonaných iniciativ je zaměření se na obnovu korálového útesu na pobřeží Floridy. Korálové útesy jsou silně ovlivněny změnami klimatu, nadměrným rybolovem a jsou ničeny i kvůli změnám prostředí oceánů, konkrétně jejich okyselováním. Ač by se mohlo zdát, že pevnina a oceány jsou od sebe oddělené, korály mají vliv i na ekonomickou situaci. V Miami korály dávají více jak 70 000 pracovních pozic. Sportovní prostředí amerického fotbalu uvedlo díky Super Bowlu 100 korálů rohovitých do vody (Mazzoni, 2020). I proto se NFL zaměřilo na oblasti ekologického pilíře. Další uskutečněnou iniciativou NFL je výsadba stromů, která probíhala již v rámci Super Bowl 2018.

V souvislosti s udržitelnými aktivitami zaměřila NFL svou pozornost i na sociální pilíř udržitelného rozvoje. Svou pozornost stále upírá (stejně jako v roce 2018) na potraviny a catering. Nově je zapojena iniciativa, která se soustřeďuje na již čerstvé potraviny. Ty jsou distribuovány lidem s nízkými příjmy. Ve spolupráci se sponzory bylo možné vybudovat tzv. potravinové lesy, které by měly zajistit přístup lidem k potravě. Tyto lesy byly vybudovány díky podpoře NFL v částce 100 000 amerických dolarů. Tato suma byla získána od sponzorů. Součástí úspěšných strategií udržitelnosti je také zapojení různých subjektů. V tomto případě byli zapojeni jak vlastní pracovníci NFL, tak spolupracující subjekty i fanoušci, kteří se sportovních událostí účastní (Campelli, 2020).

NFL učinila důležité kroky i ve vzdělávání a informování široké veřejnosti v problematice udržitelného rozvoje. Organizátoři zprostředkovali *festival Super Bowl Live*, při němž byla

návštěvníkům přiblížena problematika udržitelného rozvoje. Více než 500 000 lidí mělo možnost se podívat na udržitelné a odpovědné produkty, informovat se o plýtvání potravin, materiálech, jednorázových produktech a dalších tématech (Mazzoni, 2020).

5.4.10 Volvo Ocean Race

Závod Volvo Ocean Race je sportovní událost, jež se koná již od roku 1973. Tzv. hnacím pohonem tohoto závodu je významné omezení (v ideálním případě až odstranění plastů) na sportovních událostech.

Tento závod upozorňuje na jeden velký celosvětový problém, a tím jsou plasty. Tento ekologický problém zatěžuje naše oceány a celou naši planetu. Podle Parker (2019) se každoročně dostane do oceánů až 8 milionů tun plastů.

Závod Volvo Ocean Race se snaží motivovat sportovní prostředí k boji za čistší budoucnost oceánů. Do programu Volvo Ocean Race je zařazováno několik bodů: zvyšování povědomí o problému, upozornění na problém, vyzvání jednotlivců i subjektů k podílení se na změně a sdílení svých zkušeností a poznatků mezi sebou. Jak již bylo zmiňováno výše, sport jako celek je vnímán mnohými organizacemi jako nástroj, jež může pozitivně ovlivňovat naši společnost a v tomto případě je problematika vnímána podobně.

Volvo Ocean Race stanovil 10 tipů pro dosahování vytyčených cílů. Mezi ně patří například vynechání plastových brček, plastových nákupních tašek, využití znovupoužitelného nádobí (například kelímků, příborů) anebo zajištění pitné vody (např. s pomocí cisterny).

Vedle vytyčených cílů byl stanoven systém prevence jednorázových plastů. Systém je založen na tzv. 5R. S pomocí jednotlivých kroků je vytvořen předpoklad, který udává, že dojde ke změně chování na sportovních událostech a výrazné eliminaci poptávky po jednorázových plastech. Volvo Ocean Race vzdělává v této problematice koordinátory, veřejnost i návštěvníky vlastních sportovních událostí.

1. Rethink (Přehodnotit),
2. Refuse (Odmítnout),
3. Reduce (Zredukovat),
4. Replace (Nahradit),
5. Recycle (Obnovit).

Těchto „5R“ by měli zařadit do svých strategií a plánování i další organizátoři sportovních událostí. Díky systému bude docházet k minimalizaci plastového odpadu.

S ohledem na ekologickou udržitelnost by podle Volvo Ocean Race měly organizátoři sportovních událostí zaměřit svou pozornost na využívání šetrných materiálů a vyhýbat se jednorázovým produktům (11th Hour Racing, 2021).

5.5 Sportovní turismus

Jednou z motivací lidí k cestování je podle Kozak (2002) sport. Ten podle něj dokáže lidi motivovat při rozhodování destinace své cesty. Sportovní události tvoří v dnešní době již podstatnou součást turistického produktu měst. I podle Moško a Poczta (2018) je hlavním motivem návštěvy lokality podnět na základě sportovní události. Tohoto trendu si všímají a využívají jej města a regiony, které si s pomocí velkých sportovních událostí mohou zlepšovat i vlastní image.

Sport a turismus jsou 2 vzájemně se propojující aktivity. Sportovní turismus se týká jak profesionálních sportovců, tak amatérů a sportovních fanoušků, cestujících za účelem sportu (UNWTO, 2021). Jak již bylo zmiňováno v kapitole 5.4, sportovní události ovlivňují různé aspekty naší společnosti a jedním z nich je i turismus.

Sportovní turismus je poměrně populární fenomén, jež ovlivňuje stále více lidí. Sportovní turismus je častější a významnější především v souvislosti s velkými (mega) sportovními událostmi. Sportovní turismus nebo také sportovní turistika je podle Pigessou (2004) „*ekonomická a sociální aktivita na pomezí sportu a cestovního ruchu*“.

Sportovní turistika zvyšuje mobilitu lidí. Lidé provozující sportovní turistiku jezdí mimo své bydliště například s cílem účastnit se sportovní události v různé roli (například v roli diváka nebo soutěžícího). Díky značnému vlivu na společenskou roli se stává cestovní ruch separátní záležitostí. Podle odhadů přibližně 25 - 30 % světové ekonomiky cestovního ruchu je spojeno se sportem (Moško, Poczta, 2018).

V posledních letech jsou znatelné zvyšující se tendence popularity sportovního turismu. Můžeme proto předpokládat, že tento trend bude pokračovat i po obnovení ekonomiky po pandemické krizi způsobené COVID-19.

Neustále roste počet sportovních událostí různých velikostí. Sportovní cestovní ruch se dynamicky rozvíjí. Turisté přináší do míst konání sportovních událostí finanční prostředky, které zde používají nejen pro ubytování a stravu, ale zároveň i na další mimosportovní aktivity. Mnozí lidé prodlužují svou cestu o několik dní nad rámec konání sportovní události a přinášejí tak místu větší ekonomický zisk.

Podle Moško a Pocza (2018) je sportovní cestovní ruch rozdělen do 3 kategorií.

Jsou jimi:

1. Aktivní sportovní cestovní ruch,
2. Cestovní ruch spojený se sportovními událostmi,
3. Cestovní ruch spojený s kulturním dědictvím nebo nostalgií sportovní turistiky.

Problematice dopadů sportovního turismu a udržitelného rozvoje se věnují i další autoři mimo ty, kteří jsou zmiňováni níže. Například se problematice věnují Hinch, Ito (2017), Cardeiro, Breda, Cardeiro (2016).

5.5.1 Dopady sportovního turismu

Efekty sportovní události jsou odkazem tedy něčím, co zůstává zachováno i po ukončení konkrétní události. Efekt a vliv mají události krátkodobého i dlouhodobého trvání. Typy odkazů mohou být různého charakteru. Jedním z rozdělení, které je popisováno i v této diplomové práci je na pozitivní a negativní dopady.

- **Pozitivní dopady**

Sportovní turistika přispívá ke kvalitě života a zvýšení komunitního ducha. Lidé z místních komunit se často zapojují do událostí jako dobrovolníci a jsou tak díky této skutečnosti více propojeni s realizací samotné události (Gibson, Kaplanidou, Kang, 2012).

Sportovní události vyvolávají silné emoce. V případě výskytu pozitivních emocí dochází k sounáležitosti a budování místní identity (Peric, 2018). Sportovní turismus má pozitivní účinky i v případě podpory zdravého životního stylu. Tyto všechny aspekty lze zařadit do kategorie sociálního pilíře udržitelného rozvoje.

- a) **Malé sportovní události** - V souvislosti s turismem a malými sportovními událostmi, charakteristickými menším počtem diváků a drobným zájmem médií nadregionálního dosahu, přináší tyto události do místních komunit ekonomickou hodnotu. Tato hodnota je znatelná v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb (Gibson, Kaplanidou a Kanga, 2012).

Zisk získaný díky sportovnímu turismu při malých sportovních událostech přináší a převyšuje náklady spojené s organizací. Návštěvníci se díky sportovnímu turismu dostanou do míst, kde by se jinak v danou chvíli vůbec nevyskytovali a přinesou tak prospěch místním podnikům. Sportovní události malého typu většinou využívají kapacit místních sportovních zařízení.

Infrastruktura již zde obecně existuje a není tak třeba vytvářet nové prostory, čímž by mohlo docházet k omezování místních obyvatel. Z ekonomického hlediska drobnější události také podporují aktivitu místní komunity, která se významně zapojuje do procesu konání události (Higham, 2010).

Sportovní turismus je spojován s vytvářením dalších (např. kulturních) zážitků. Tito turisté mimo vlastní účast na sportovní události objevují místní stravovací, kulturní a další služby. Tímto stylem podporují místní obyvatele a podnikatele. Zároveň si mohou utvořit vztah s místní lokalitou, ke které se mohou v budoucnosti s oblibou vracet (Peric, 2018).

- b) **Velké sportovní události** – Porovnáme-li situaci sportovního turismu a pozitivních dopadů velkých sportovních událostí, podle Mirzayeva, Turkey, Akbulaev a Ahmadov (2020) mají tyto události pozitivní vliv na místní ekonomiku a udržitelnost.

Turisté si spojují sportovní zážitky s místem konání a v různých případech se rádi do destinace vracejí nezávisle na dobu konání dané události. Loajální fanoušci tak přinášejí ekonomický zisk v době konání velké sportovní události i mimo ni (Peric, 2018).

- **Negativní dopady**

Problematickým jevem posledních desítek let je výrazný nárůst obliby sportovního turismu. Díky propojování světa, možnostem dopravy a zvyšování ekonomických příjmů si může tento typ aktivity dovolit stále větší množství lidí.

Kvůli sportovní turistice se mnohé sportovní události zapisují v místě konání negativním dopadem na životní prostředí. S tím souvisejí různé ekologické problémy, jež jsou spojeny především s cestováním, které je charakteristické pro sportovní turismus. Ve sportovním turismu lidé hojně cestují za sportovními zážitky. Svou cestou, v závislosti na typu zvolené dopravy a na vzdálenosti cesty, mohou fanoušci vyprodukovat mnohdy i tisíce tun CO₂ (Bergen, 2020).

V případě dopadu na životní prostředí nelze tento jev generalizovat a je třeba zmínit, že v tomto směru záleží na mnohých faktorech a nejen na cestování sportovního turistu. Ekologický vliv mají i další subjekty a objekty, zapojující se do sportovních událostí. Jsou jimi organizátoři, vybavení, sportoviště, konkrétní sporty a další (Moško a Poczta, 2018).

Již zmiňovaným pozitivem malých sportovních událostí jsou jejich možnosti využívání kapacit lokálních sportovišť. Na druhou stranu, srovnáme-li vhodnost sportovišť pro velké sportovní události, kapacity bývají mnohdy nedostatečné. Proto je velmi často nutné budování zcela nových sportovišť. Pro velké (mega) sportovní události je pravidlem využívání i velkých sponzorů a podniků, které mohou být národního či nadnárodního měřítka. Pro místní komunity to má negativní důsledek, protože nejsou zapojovány do procesů a nemohou se tak v tu dobu zviditelnit v souvislosti se sportem. Dalším problematickým aspektem velkých sportovních událostí je přetěžování místních kapacit. Do těchto kapacit řadíme místní infrastrukturu, sportoviště, cestovní ruch a další aspekty, které mohou narušovat běžný život místních (Higham, 2010).

5.5.2 Cíle udržitelného rozvoje podle OSN (SDGs) a sportovní turismus

Sportovní turismus může také sehrát důležitou roli v cestě udržitelného rozvoje a dosahování 17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs) podle OSN. Sportovní turismus poskytuje příležitosti k zapojování se do různých fyzických aktivit a podporuje interakci mezi subjekty a organizacemi.

Sportovní turismus se může podílet například na těchto cílech:

- *1. Konec chudoby a 8. Důstojná práce a ekonomický růst*
Poskytování nových pracovních příležitostí díky sportovní turistice. Vznik a rozvoj nových podniků zaměřených na tento typ turistů (půjčovny sportovního vybavení apod.).
- *3. Zdravý životní styl*
Zlepšení zdravotního stavu díky pohybovým aktivitám. Sportovní turismus pozitivně ovlivňuje lidi, kteří cestují za účelem sportování (vykonávání fyzických aktivit), ale i sportovní fanoušky (vytváření zábavy, vyplavování endorfinů, vznik emocí).
- *5. Rovnost mužů a žen*
Sportovní události propagují sport žen i mužů a ovlivňují sportovní fanoušky.
- *10. Méně nerovností a 11. Udržitelná města a obce*
Sportovní turistika je v moderní době dostupnější, než jak tomu bylo v dřívějších obdobích. Pozitivní trend můžeme pozorovat například u sportovního vybavení, které dává více lidem příležitost sportovat. Správné vybavení může zlepšit přístupnost některých destinací a zároveň umožňuje navštěvovat různé sporty i lidem s handicapem.

- 12. *Odpovědná výroba a spotřeba*, 13. *Klimatická opatření*, 14. *Život ve vodě a 15. Život na souši*

Sportovní turismus je od základů spjat s přímým kontaktem s přírodou. Díky tomu může docházet ke zlepšování povědomí o hodnotě přírody.

- 16. *Mír, spravedlnost a silné instituce*, 17. *Partnerství*

Sport podporuje myšlenky fair-play, solidarity a porozumění. Sportovní turismus propojuje lidi z celého světa a je platformou, vytvářející příležitosti pro vzájemné spolupráce a přátelství (UNWTO, 2019).

5.5.3 Sportovní turismus v konkrétních příkladech

Olympijské hry v Barceloně 1992

Olympijské hry konané v Barceloně v roce 1992 přivedly příliv nových sportovních turistů nejen během samotného konání olympijských her. Tato sportovní událost měla významný dlouhodobý dopad, díky kterému jezdí turisté do Barcelony i dnes se zájmem navštívit olympijská sportoviště.

Tato událost měla pozitivní ekonomické dopady. Díky popularizaci těchto her došlo ke zlepšení image (obrazu) tohoto španělského města a díky tomu docházelo také k rozvoji cestovního ruchu v Barceloně i celém Španělsku.

Z pohledu udržitelného rozvoje došlo k rozkvětu města a přílivu financí, které mají ekonomické dopady. Ovšem sportovní turismus v Barceloně má i negativní dopady. Jedním z nich je zatěžování města větším množstvím lidí, což způsobuje zátěž životního prostředí (Moško, Poczta, 2018).

Olympijské hry Lillehammer 1994

Zimní olympijské hry 1994 se konaly v norském Lillehammeru. Tyto hry jsou označovány jako první tzv. „zelené hry“ (rozumějte v kontextu s ekologií). Organizátoři zde propagovali spojení sportu a ekologie.

V porovnání s aktivitami organizování olympijských her např. v Tokiu 2020 (2021) nebyly v roce 1994 tak značně propracované strategie udržitelnosti, ale byly již zde vytvářeny snahy pro udržitelnější sportovní událost i s ohledem na sportovní turismus. Vytyčený cíl organizačního výboru těchto olympijských her, cíl ochrany životního prostředí, podpora rozvoje podnikání a cestovního ruchu, nebyl zcela naplněn podle představ. Nicméně se stala

tato sportovní událost jedním z příkladů udržitelného smýšlení ve sportu a podpory udržitelného sportovního turismu.

Tento faktor měl pozitivní vliv na cestovní ruch a spokojenost návštěvníků. Pro návštěvníky se staly tyto hry atraktivními a vnímali je ve spojení s udržitelnou sportovní turistikou. Na olympijských hrách 1994 byly zavedeny různé procesy a systémy, které se zaměřovaly na ochranu místní přírody. Organizátoři zachovávali ekologicky šetrné způsoby stavění budov a sportovišť. Jedním z projektů, které byly součástí olympijských her byl tzv. „zelený cestovní ruch“ (Chernushenko, 1996).

Golfové prostředí

Podoba sportovního turismu se liší v závislosti na výběru sportu. V případě golfu a golfových hřišť je kladen důraz na ekologii. Při spravování těchto sportovišť je kladen důraz na vodu, půdu, složení krajiny, ekosystém i prostor a biodiverzitu. Tento sportovní turismus díky tomu nemá tak silné negativní ekologické dopady na životní prostředí.

Podle López-Bonilla L. M., Reyes-Rodríguez a López-Bonilla J. M. (2020) existuje 5 pohledů, jak pracovat s golfovou sportovní turistikou:

- Dopad golfové turistiky,
- Střet zájmů,
- Environmentální management,
- Udržitelné plánování,
- Chování golfových turistů.

Vzhledem k nízkému množství studií problematiky golfové sportovní turistiky v rámci zmiňovaných pohledů, nelze se touto problematikou hlouběji zaobírat.

5.6 Sportovní vybavení, pomůcky a sportoviště

Neodlučitelnou součástí mnohých sportů jsou jejich sportoviště a sportovní vybavení. I v tomto směru můžeme nalézt různé příklady a potenciál pro implementaci zásad udržitelného rozvoje. V následující kapitole jsou popsány některé příklady šetrných alternativ sportovního vybavení, pomůcek a sportovišť.

5.6.1 Udržitelné sportovní oblečení

Ke sportu neodmyslitelně patří i sportovní oblečení, jež se pro jednotlivé sporty liší. Z hlediska problematiky udržitelného rozvoje je žádoucí studium jejich výroby a používání.

V případě oblečení lze sledovat původ materiálů, podmínky výroby materiálu či samotných produktů (pracovní podmínky zaměstnanců, využívaný zdroj energie atd.).

Podíváme-li se na současnou nabídku na trhu, nalezneme sportovní značky oblečení, které se o tyto aspekty zajímají. Jako vodítko pro spotřebitele mohou sloužit různé certifikace, jež zaručují udržitelnou a odpovědnou výrobu. Jednou z takových certifikací je tzv. *GOTS* (Global Organic Textile Standard). To je certifikace pro ekologický standard, který garantuje transparentní zpracování textilu z organických vláken (tzv. biobavlny). Pozitivem této certifikace je i ohled na sociálního pilíře udržitelného rozvoje. Certifikaci GOTS mohou získat pouze takové produkty, které byly vyrobeny za férových podmínek všech pracovníků, podílejících se na výrobě (Global Standard, gGmbH, 2021).

Dalším příkladem udržitelné certifikace je *FWF* (Fair Wear Foundation). Toto je nezisková organizace, která se zasazuje o podporu pracovníků. FWF spolupracuje a dává certifikaci značkám, které provádějí spravedlivou výrobu. To zajišťuje bezpečné, důstojné a adekvátně placené zaměstnání (FairWear, 2021).

Podle Fung a Lie (2019) bylo v roce 2013 15,3 % maloobchodních prodejů tvořeno prodeji sportovního oblečení. Velikost prodeje sportovního odvětví se v posledních letech neustále zvětšuje a tento trend se očekává i v následujících letech.

Podle Assoune (2021) v roce 2017 celosvětový trh se sportovním oblečením dosahoval hodnoty 119,08 miliard amerických dolarů a do roku 2025 by podle předpokladů mohl tento trh vyrůst až na 216,87 miliard amerických dolarů. Podle Kulmar a Deshmukh (2019) mělo toto odvětví hodnotu 167,7 miliard amerických dolarů (2018) a předpokládají, že v roce 2026 dosáhne hodnota tohoto odvětví až na 248,1 miliard amerických dolarů. Kladný růst je způsoben zvyšující se poptávkou po sportu jako takovém. Příkladem vzestupu poptávky po sportu a jeho vybavení v posledních letech by mohl být například trh outdoorového oblečení a sportovního oblečení na jógu.

Vzhledem ke zvyšující se poptávce po zmiňovaných produktech je větší potřeba šetrných a udržitelných produktů, které budou zmenšovat dopady na společnost a naši planetu Zemi. Toho lze dosáhnout například úpravou zvolených materiálů, podporou obnovitelných zdrojů energií, vytvářením férových podmínek zaměstnanců anebo motivací spotřebitelů k šetrnému hospodaření s produkty.

Materiály

Pro výrobu sportovního oblečení jsou standardně využívány umělé materiály jako je polyester, nylon, bavlna, spandex a další syntetické materiály. Pro změnu zavedených postupů a zvyklostí výroby je možné vyhledávat alternativy v již poměrně široké nabídce materiálů. Mezi šetrnější materiály patří například:

- Konopí,
- Tencel,
- Organická bavlna,
- Recyklovaný polyester,
- a další recyklované a přírodní materiály.

Je třeba ale zmínit, že nároky na kvalitu sportovního oblečení jsou vysoké. Není proto pro zcela jednoduché změnit procesy výroby a změnit všechny materiály. Posun k udržitelnější výrobě mohou společnosti udělat i například jenom díky zaměření se na sociální aspekty a změnit vnitřní politiku společnosti a upravit podmínky svým zaměstnancům.

Pozitivní trend směrem k udržitelnému rozvoji je znatelný ze strany spotřebitelů. Ti se v dnešní době začínají zaměřovat na transparentnost, udržitelnost a odpovědnost značek. Vyhledávány jsou přitom společnosti, které se zaměřují na různé aspekty udržitelného rozvoje od výroby až po prodej s ohledem na sociální, ekologický i ekonomický pilíř udržitelného rozvoje. Vzniká tak jistý tlak na firmy, aby se trendu přizpůsobily.

Na změnu chování zákazníků a společnosti již reagují značky. Například italská značka *Redemption*. Redemption uvedla kolekci s názvem *Athletix*, jež byla vyrobena ve spolupráci se společností Eco-Age¹⁰ (Gtand View Research, 2020).

Dalším příkladem je společnost Weekendbee, která udržitelnost implementovala do celého svého fungování. Tato značka sportovního i volnočasového oblečení se zavazuje k etické výrobě a používání šetrných materiálů (Weekendbee, 2021).

Další z řady udržitelných sportovních značek je například Circlle. Toto je česká značka udržitelného sportovního oblečení na jógu, která se zaměřuje nejen na materiály, ale i na etickou a šetrnou výrobu. Produkty Circlle jsou vyráběny především z recyklovaných materiálů (Circlle, 2021).

---

¹⁰ Eco-Age je agentura, která pomáhá firmám implementovat udržitelné strategie do svých procesů (Eco Age, 2020).

5.6.2 Sportovní vybavení

Sportovní vybavení lze různými způsoby vyrábět udržitelně. Jak již bylo několikrát zmíněno, kroky k udržitelnější výrobě lze uskutečňovat například díky zvolení šetrnějších materiálů, vytvořením férových podmínek zaměstnanců i využitím obnovitelných zdrojů energií (např. solární energie). Níže jsou uvedeny příklady ze sportovního prostředí, kde jsou vynakládány snahy pro udržitelnější výrobu a produkci.

Florbal

Udržitelné a ekologické produkty se používají i ve florbalovém prostředí. Jednou z firem pohybující se v tomto prostředí je společnost UNIHOC, která nabízí florbalové vybavení a oblečení. V posledních měsících upoutala svou pozornost na studium udržitelných materiálů, jež by se daly využít pro výrobu florbalového vybavení. Díky tomu vznikly uvnitř této společnosti nové produkty, které se vyrábějí ze šetrnějších materiálů (cukrová třtina, bioplast). Mezi produkty představované touto firmou jsou lahve na vodu a obaly na florbalové míčky (IFF, 2020).

Využití florbalového vybavení lze zmínit i v souvislosti s programem „*Stick With It!*“. Tento projekt IFF byl zařazen mezi případové studie mezinárodního olympijského výboru. Projekt se zaměřuje na sběr a opětovné použití florbalového vybavení (florbalové míčky a lahve na pití). Z pomoci tohoto programu IFF shromažďuje sportovní vybavení, které v případě potřeby opravuje, a následně jej distribuuje potřebným lidem. Díky této iniciativě dochází k šetření materiálních i ekonomických zdrojů. Namísto výroby zbrusu nových produktů dochází k opravám sportovního vybavení a IFF se tak zaměřuje zároveň i na sociální pilíř udržitelného rozvoje (Olympic, 2019). V roce 2020 pomohl tento program například v Brazílii, Keni, Ugandě, Itálii, Španělsku, Slovensku nebo Rusku (IFF, 2020).

Míče

Každoročně je vyrobeno 360 000 000 tenisových míčků, z nichž je pouze 22 milionů po použití recyklováno. Mimo malé procento recyklovaných míčků je problémem i krátká doba použití tohoto sportovního vybavení (Local Tennis Leagues, 2020).

Existují ale firmy, které se těmito problémy zabývají a shromažďují různé sportovní míče (tenisové míčky, baseballové míčky, softballové míčky, golfové míčky, fotbalové míče a další), aby jim mohly prodloužit jejich životnost. Další společnosti také popisují procesy recyklace a nakládání s odpady (Clayfield, 2021).

- *Recycleballs*

Jednou z iniciativ, která řeší tento problém je *RecycleBalls*. Tato nezisková organizace sbírá a recykluje tenisové míčky již od roku 2017. Za dobu jejich fungování se jim podařilo již zrecyklovat 20 milionů tenisových míčků. Recyklovaný materiál následně používají pro výrobu nových produktů. Jedním z nich je například vytváření podlah pro tenisové kurty (Recycle Balls, 2021).

- *Old Balls*

Old Balls je společnost, která se zaměřuje na práci s použitými basketbalovými a ragbyovými míči. Tato společnost nejen recykluje toto sportovní vybavení, ale i jej upcykluje (výroba nových produktů jako ledvinek či čepic) a následně daruje potřebným lidem. Víze projektu je zachraňovat a obnovovat míče, které by se staly odpadem (OldBalls, 2021)

Skateboardy

Jak již bylo představeno výše, recyklace je proces, jehož funkčnosti lze využívat ve velkém i ve sportovním prostředí. Díky tomu lze odpad přetvářet v nové produkty. Například ve skateboardingu se přetváří s pomocí recyklace plastového odpadu nové (upcyklované) skateboardy. K této výrobě se uchýlila například společnost *WasteBoards* v Nizozemí (Wasteboards, 2021).

5.6.3 Fotbalové stadiony

Ekologické řešení výměny sedadel na fotbalových stadionech bylo použito v některých evropských fotbalových stadionech. Zde byly použity sedadla vyrobená z recyklovaných plastů. Takové stadiony jsou například v Amsterdamu nebo v italské Pontedera.

Anglický fotbalový klub *Forest Green Rovers* posouvá hranice udržitelnosti sportovních stadionů. Stadion *Forest Green Rovers* je považován za jeden z nejekologičtějších fotbalových stadionů světa. Jeho areál je velmi propracovaný. Využívá solární energii, recykluje vodu a v místě sportoviště se dbá i na stravu a skladbu potravin. Toho je dosaženo podáváním veganské stravy (Bergen, 2020).

Stadion Pontedera

Tento italský fotbalový stadion se stal unikátním díky svým aktivitám v oblasti recyklace plastů. Tento stadion se stal prvním stadionem na světě, který je vybaven sedadly vyrobenými z recyklovaných plastů. Bylo vyrobeno celkem 3 000 kusů nových sedadel. Plasty pocházejí

z lokálních zdrojů. Díky této aktivitě došlo k omezení vyprodukovaného odpadu, který by zůstal v případě neuskutečnění procesu recyklace (Romagnolli, 2019).

Tento stadion se tak stává inspirací pro další sportoviště. Mimo recyklovaná sedadla jsou ve stadionu Pontedera instalovány LED žárovky (Vincetti, 2019).

The New Lawn Stadium

Dalším příkladem může být britský fotbalový stadion the New Lawn Stadium, známý také jako Rovers Stadium. Fotbalový klub, vlastníci tento stadion, se chce stát neekologičtější fotbalovým klubem světa. Tyto snahy jsou znatelné již od roku 2019, kde sportoviště s kapacitou 5000 míst k sezení bylo vyrobeno z většiny ze dřeva. Dále bude mít stadion dobíjecí místa pro elektromobily a nezapomíná se ani na cyklisty a chodce, pro něž by měla být vybudována cyklostezka a podpořena autobusová doprava (FGR, 2021).

5.6.4 Další sportoviště

Sport England (2020) vypracovali systém, který lze použít pro jakékoliv projekty pro ekologicky laděné sportoviště. Podle tohoto souboru lze použít zásady ekologické udržitelnosti v různých sportovištích.

Při vytváření projektu a strategie je dokumentem apelováno na zvážení různých aspektů, jež povedou k udržitelnějšímu sportovišti.

Mezi ně patří například:

- Udržitelnost prostředí a biodiverzita,
- Propojení a doprava,
- Obnovitelné zdroje energií,
- Zapojení místní komunity,
- Znečištění hlukem a světlem,
- Využití materiálů,
- Odpadový management,
- Zapojení a trénink personálu,
- Využití nových technologií,
- A další... (Sport England, 2020).

Na základě tohoto systému se řídil například sportovní objekt ve Velké Británii, v městě Exeter, *St. Sidwell's Point Leisure Centre*. Tento prostor byl navržen s ohledem na okolní prostředí

a s pomocí zásad udržitelnosti zmiňovaných výše. Díky návrhu by měl prostor zajišťovat výrazně nižší spotřebu energie pro vytápění a chlazení než běžný podobný objekt.

St. Sidwell's Point Leisure Centre je navržen tak, aby docházelo za udržitelných a odpovědných zásad k:

- Přirozené ventilaci,
- Minimalizování přesunu tepla s pomocí termálních zón,
- Připuštění přirozeného prostoru do sportoviště,
- Mikrofiltraci bazénové vody
- A dalším... (Sport England, 2021).

Problematice udržitelného rozvoje ve spojitosti se sportovišti se blíže také zabývají Verdict Media Limited (2014), Hunt (2019), Long, Campelli (2020), Cascadia Sport Systems (2019), Waste Management (2021) a další.

6 Porovnání implementace zásad udržitelného rozvoje ve sportu

Kompilační část této diplomové práce přinesla představení a popsání pojetí udržitelného rozvoje a různých sfér sportu jak ve světě, tak i v České republice. Na základě předchozích kapitol tato část shrnuje a porovnává vybraná popsaná data.

6.1 Porovnání sportovních organizací

V následující tabulce nalezneme porovnání popisovaných sportovních organizací a jejich vztah k udržitelnému rozvoji. V tabulce 1 si můžeme povšimnout, že nejméně zastoupeným pilířem udržitelného rozvoje je pilíř ekonomický. Naopak nejčastěji se sportovní organizace soustřeďují na ekologii. Toto může být způsobeno obecně rozšířenějším povědomím o ekologických problémech.

Sportovní organizace se v posledních letech zaměřují především na sociální a ekologický pilíř udržitelného rozvoje. Tento zájem vyplývá i z podstaty samotných sportovních aktivit, které vedou ke zlepšování zdraví (fyzického i duševního) a lidí (například díky dobrovolnictví anebo napomáhají ve vzdělávání).

Současně je v posledních dekáдах rozšířené povědomí o globálních ekologických problémech spojených s neudržitelným hospodařením. Proto není divu, že se i organizátoři sportovních událostí zaměřují především na ekologický pilíř udržitelného rozvoje. Popisované organizace a projekty se snaží o minimalizaci vlastního odpadu, využívání obnovitelných zdrojů energie nebo o odpovědný výběr lokality a preferenci udržitelného transportu.

Název	Hlavní témata zájmu	Hlavní pilíř udržitelného rozvoje pro organizaci
#Bezodpadu	Ekologie, Životní prostředí, Třídění odpadu, Digitalizace, Energie, Minimalizace odpadu, Vzdělávání	Ekologický pilíř
Rada pro Zodpovědný Sport	Správa zdrojů, Komunikace, Plánování, Rovnost, Dědictví (Odkaz)	Ekologický a Sociální pilíř

Green Sports Alliance	Životní prostředí, Energie, Jídlo, Produkce, Doprava, Lokalita, Odpad, Voda, Vzdělávání	Ekologický pilíř
Mezinárodní olympijský výbor	Životní prostředí, Infrastruktura, Příroda, Mobilita, Zdroje, Pracovníci, Klima, Technologie	Ekologický, Sociální i Ekonomický pilíř
Český olympijský výbor	Životní prostředí, Odpad, Rovnost, Mír, Správa zdrojů, Řízení, Zdraví, Vzdělávání, Spolupráce, Spravedlnost	Ekologický, Sociální i Ekonomický pilíř
Peace and Sport	Vzdělávání, Sociální dopad sportu, Neutralita, Inkluze, Spravedlnost	Sociální pilíř
Playgreen Project	Spolupráce, Dobrovolnictví, Vzdělávání, Životní prostředí	Sociální a Ekologický pilíř

Tabulka 1 - Porovnání sportovních organizací

6.2 Komparace sportovních svazů a federací

Jak již bylo popisováno v předchozích kapitolách, na poli udržitelného rozvoje jsou vykonávány různé menší či větší aktivity. Každá sportovní organizace pracuje s tímto tématem odlišně. Organizace jako IIHF nebo IFF se zabývají problematikou velmi do hloubky a vytvářejí různé koncepty a strategie, které jim dlouhodobě pomáhají jít udržitelnou cestou. Naopak sportovní organizace jako je World Baseball Softball Confederation, se udržitelností zabývají více přímočaře a soustředí se pouze na omezenou část problému.

Na těchto příkladech je znatelné, že úroveň uchycení problematiky udržitelného rozvoje je stále zanečně nevyrovnaná.

The International Ice Hockey Federation

IIHF zařazuje udržitelný rozvoj do svého fungování různými způsoby. Tato sportovní federace vytvořila materiály a manuály, v nichž mapuje zásady udržitelnosti pro sportovní události. IIHF vychází ze 17 Cílů udržitelného rozvoje a propojuje tak tyto atributy s vlastním zimním sportem.

IIHF můžeme považovat za organizaci, která pronikla do problematiky udržitelného rozvoje ve všech jejích pilířích a stává se tak významným vzorem ve společnosti. Uskutečňuje mnohé aktivity, jimiž se mohou inspirovat i ostatní.

Mezi oblasti zájmu patří například:

- Klima,
- Lidská práva,
- Férové podmínky,
- Dopad na životní prostředí,
- Energie,
- Spolupráce,
- A další..

International Floorball Federation

Stejně jako IIHF se IFF zaměřuje na všechny 3 pilíře udržitelného rozvoje. V oblasti ekologické se zabývá snižováním odpadu, kompenzačními (offsetovými) programy a životním prostředím. Současně IFF vytvořila vlastní Etický kodex, který podporuje zásady respektu i rovnosti. S pomocí vzdělávání působí IFF jako prostředník, který přibližuje problematiku udržitelného rozvoje široké veřejnosti a stává se, stejně jako IIHF, vzorem pro naši společnost. Pozitivní odkaz vytváří IFF i díky svým snahám o dostupnost florbalu co největšímu množství lidí.

World Athletics

Další světová sportovní organizace rovněž zastává současné trendy a snaží se pořádat vlastní sportovní (atletické) události v souladu s principy udržitelnosti. World Athletics zajišťuje férové podmínky, transparentnost a proaktivní přístup v popisované problematice.

World Baseball Softball Confederation

Významně se podílí na udržitelných aktivitách i tato konfederace. Oproti předchozím popisovaným sportovním organizacím jsou její snahy uskutečňovány zatím ještě v menším rozsahu. Tato organizace se soustřeďuje na poli udržitelného rozvoje na minimalizaci jednorázových produktů anebo na podporu šetrné dopravy.

World Triathlon

Ani tato organizace nezaostává ve svých snahách o minimalizaci dopadu vlastních aktivit a zvyšováním pozitivního odkazu v souvislosti se svým sportem. World Triathlon se úspěšně

zaměřuje na zvyšování povědomí o udržitelném rozvoji, vytváření podkladů o této problematice a minimalizaci dopadu svých aktivit.

Mezi stěžejní témata udržitelného rozvoje této společnosti patří infrastruktura, mobilita, energie, strava, zdravý životní styl anebo správa zdrojů a vzdělávání.

The Union of European Football Associations

Pozitivní vliv na společnost, podpora odpovědných značek, systémové a dlouhodobé plánování nebo inkluze, mír, zdraví a solidarita, tyto pojmy charakterizují aktivity evropské sportovní organizace UEFA.

Dobrym příkladem pro uchopení udržitelného rozvoje je i tato organizace, která pokrývá svými aktivitami různé problémy a stěžejní součásti udržitelného rozvoje. Díky vlastní sociální odpovědnosti a programům vzdělávání zvyšují povědomí o tomto problému.

Fotbalovou organizaci UEFA můžeme považovat za jednu z těch organizací, jež zásady udržitelného rozvoje postupně aplikuje do svého působení.

6.3 Rozdíly ve sportovních událostech

V této kapitole jsou popsány rozdílné aspekty jednotlivých sportovních událostí, jejichž organizační týmy mají různé přístupy k udržitelnému rozvoji.

Následující tabulka (Tabulka 2) ukazuje příklady dopadů, které jsou spjaty s různými sportovními událostmi. Je třeba si uvědomit, že každá sportovní událost, jako jakákoliv jiná událost, bude mít vždy negativní i pozitivní odkazy (dopady). Ze strany organizátorů sportovních událostí je žádoucí tyto odkazy předem odhalit a pracovat s nimi tak, aby minimalizovali negativní dopady. Je to jeden ze způsobů, jak se může jejich událost stát udržitelnější.

Pozitivní dopady	Negativní dopady
Ekonomické	Zvyšování cen surovin
Investice	Bezpečnostní rizika
Spojování různých skupin	Zátěž hromadné dopravy
Zvyšování povědomí o problematice	Odpad

Podpora zdraví	Omezení místních obyvatel
Hrdost místních	Hluk

Tabulka 2 - Dopady sportovních událostí

Pro porovnání udržitelných aktivit sportovních událostí jsou v následující tabulce (Tabulka 3) zaznamenány stěžejní témata jednotlivých událostí.

Sportovní událost	Témata	O sportovní události
Olympijské hry Londýn 2012	Změna klimatu, Inkluze, Mír a Spravedlnost, Zdravý životní styl, Ochrana Biodiverzity	Součástí plánování výstavby sportovišť byl kladen důraz na zajištění jejich následného využití v budoucnosti tak, aby sportoviště nebyl postavena pouze pro jednorázovou událost.
UEFA Euro 2012	Společenská odpovědnost, Zdravý životní styl, Odpad	Součástí této události byly vybrány finance, jež byly vynaloženy na charitativní účely. Zároveň byli vyškoleni trenéři a dobrovolníci, kteří se po ukončení mistrovství podíleli na edukaci v oblasti zdravého životního stylu a pohybu.
IIHF Ice Hockey World Championship 2017	Doprava, Správa zdrojů, Nakládání s odpadem	V boji proti odpadu a jednorázovým produktům byly využity bannery a transparenty z mistrovství, které byly přetvořeny (upcyklovány, recyklovány) do nových produktů.
Helsinki International Horse Show 2019	Digitalizace, Minimalizace odpadu, Stravování, Obnovitelné zdroje energií	Unikátním a významným příkladem se stala tato sportovní událost díky využití koňského trusu. Tento odpad byl pomocí technologií přeměněn v energii, jež byla přímo na této události využita.

<p>Olympijské hry Tokio 2020</p>	<p>Minimalizace odpadu a uhlíkové stopy, Recyklační systémy, Offsetové programy, Zapojování veřejnosti, Boj proti korupci, Spolupráce a Zvyšování kvality měst</p>	<p>Tato sportovní událost se stává významným příkladem sportovní události, která přiřadila zásady udržitelného rozvoje do celé své organizace.</p> <p>Díky recyklačním programům, minimalizaci odpadů a plánování, posouvá tato událost hranice udržitelné sportovní události.</p> <p>Oproti jiným popisovaným událostem Olympijské hry Tokio 2020 prostupují udržitelné zásady celým procesem organizování a realizace.</p>
<p>FIFA World Cup 2022</p>	<p>Rozvoj infrastruktury, Omezování uhlíkové stopy, Podpora lokálních podniků, Péče o zaměstnance, Návaznost na 17 Cílů udržitelného rozvoje</p>	<p>Tato sportovní událost bude s největší pravděpodobností další velmi unikátní událostí, která nechá prostoupit zásady udržitelného rozvoje ve velké míře.</p> <p>FIFA World Cup 2022 se tak stává „konkurentem“ Olympijským hrám v Tokiu 2021.</p>
<p>Men’s World Floorball Championships 2022</p>	<p>Transport, Strava, Zdroje energie, Minimalizace odpadu (recyklace, lokálnost)</p>	<p>Cílem tohoto mistrovství světa je vytvoření klimaticky neutrální sportovní události, tedy minimalizace vlastního odpadu a zároveň kompenzování vyprodukovaného odpadu.</p>
<p>World Sailing Challenge 2024</p>	<p>Omezování vyprodukovaných emisí a celkového odpadu, Pozitivní ovlivňování společnosti</p>	<p>World Sailing Challenge se soustřeďuje hlavně na omezování vlastního odpadu a ekologické prvky pořádání události.</p>
<p>Super Bowl</p>	<p>Minimalizace odpadu, Nakládání s odpadem,</p>	<p>Sportovní událost amerického fotbalu, Super Bowl, každým rokem zvyšuje a zlepšuje své</p>

	Energie, Spotřeba vody, Transport, Dary potřebným	udržitelné snahy. Díky proaktivnímu přístupu tak zasahuje v místě konání nejen během pořádání události ale i mimo něj.
Volvo Ocean Race	Minimalizace plastů a celkově odpadu	Tato sportovní událost se vyznačuje svými záměry pouze v oblasti ekologického pilíře udržitelného rozvoje.

Tabulka 3 - Porovnání sportovních událostí

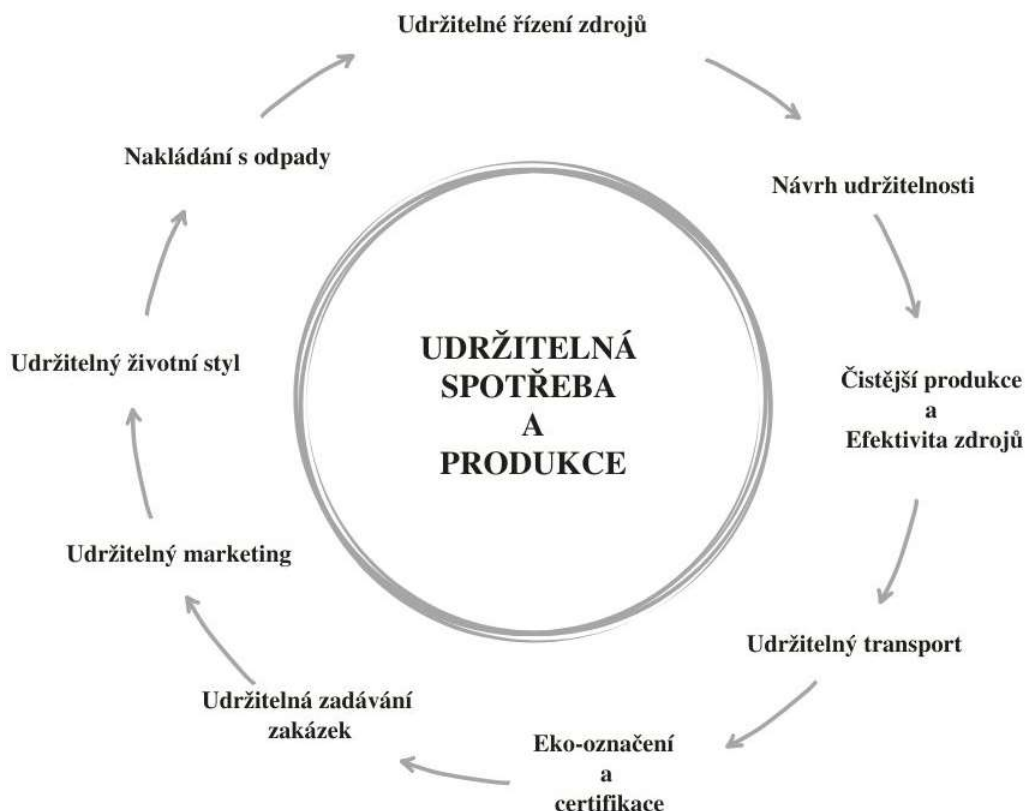
Povědomí a znalosti udržitelného rozvoje se postupem času vyvíjejí a zasahují do širšího okruhů lidí a organizací. Na způsobech organizace a aktivitách vykonávaných ve sportovním prostředí je zřejmá tendence přibývání udržitelných aktivit a zásad.

Koncem 20. století a začátkem 21. století byly zřejmé snahy především v oblasti ekologického pilíře udržitelného rozvoje a ve vykonávání tzv. „zelených aktivit“. Postupem času se ale sportovní prostředí stává více zasvěcené do této problematiky a díky tomu se snahy posouvají i v oblastech sociálního i ekonomického pilíře udržitelného rozvoje.

6.4 Sportovní produkce

Jak již bylo popisováno v kapitole 4.4.4 Propojení pilířů udržitelného rozvoje, cyklus udržitelné spotřeby a produkce produktů je proces, který postupuje od udržitelného řízení zdrojů až po nakládání s odpady. Tento cyklus udržitelné spotřeby a produkce znázorňuje představovaný obrázek č. 9.

Ve sportovním prostředí nacházíme různé možnosti, jak dosáhnout udržitelného cyklu produktu. Dobrymi způsoby jak jít touto cestou je být transparentní, spolupracovat s místními dodavateli, ohlížet se na způsob získání a výroby jednotlivých materiálů a propojovat zásady udržitelného rozvoje s celým výrobním procesem.

Obrázek 9 - Udržitelná spotřeba a produkce (United Nations Environment Programme, 2015)

Materiály

Moderní fungování světa udává významné trendy ve zvyšujících se nárocích společnosti na kvalitu produktů. Pro výrobu produktů to tak někdy může znamenat náročnější situaci při volbě materiálů k výrobě.

Existují značky, které přistupují k výrobě odpovědně vzhledem k naší planetě a snaží se řešit více problémů najednou. Například již zmiňovaná česká značka sportovního oblečení Circelle vytváří své produkty pomocí recyklace plastů a stává se tak udržitelnou značkou. Oproti jiným značkám (např. *Redemption*) je Circelle pokroková, protože nevytváří pouze samostatné kolekce, které se přizpůsobují současným trendům.

Sportovní vybavení a pomůcky

Ze studia udržitelných zásad aplikovaných do výroby a produkce sportovního vybavení se dozvídáme o několika organizacích, které se snaží minimalizovat odpad. S pomocí charitativních, recyklačních projektů sbírají sportovní vybavení a pomůcky, jež následně distribuují. Díky tomu prodlužují životnost produktů a minimalizují odpad.

Minimalizace odpadu je jedním ze základních principů ekologické udržitelnosti. V souvislosti se sportovním vybavením a pomůckami je proto ideální prodlužovat životnost produktů díky dobrému hospodaření a vyvarování se plýtvání. Organizace Recycleballs i Old Balls v tomto směru vykonávají pozitivní aktivity, které aplikují tyto principy do svých aktivit.

Sportoviště a budovy

Pokroky udržitelnosti u sportovišť a budov jsou v posledních letech stále častější. Například *Stadion Pontedera* instaloval 3000 sedadel vytvořených z recyklovaných plastů.

Významnějším příkladem je budova *Olympic House – Olympijský dům*. Tato budova se nachází v Lausanne a je jednou z neudržitelnějších budov světa. Tato budova se stává inspirací a pozitivní ukázkou, jakým způsobem se dá s udržitelností budov pracovat.

6. Závěr

V souvislosti s aktuálními trendy a studiem literatury je patrné, že se povědomí o udržitelném rozvoji již významně propadlo do fungování některých sportovních institucí i organizace sportovních událostí. Z hlediska udržitelného rozvoje je v této diplomové práci popsáno mnoho pozitivních příkladů, které uchopují zkoumanou problematiku zodpovědně a systematicky. Tyto přístupy mohou dlouhodobě celkově přispívat k prosperitě a přeměně sportovního prostředí k udržitelnému odvětví.

Sportovní organizace jako Mezinárodní olympijský výbor svými aktivitami posouvají chápání udržitelného rozvoje ve sportu. Zároveň konají významné kroky k odpovědnějšímu sportovnímu světu a díky sportovním událostem jako jsou olympijské hry, ovlivňují svět a postupně zvyšují povědomí o této problematice.

Diplomová práce vytváří podklad pro zkoumání problematiky udržitelného rozvoje ve sportu, která by mohla sloužit jako námět pro další různé výzkumné projekty. Předmětem výzkumu by mohlo být například studium současné situace týkající se povědomí o udržitelnosti a aplikaci udržitelných zásad ze strany zúčastněných subjektů působících ve sportu (v České republice, na úrovni Evropy i celého světa). Dále by mohlo dojít k vytvoření jednotné a ucelené strategie udržitelného rozvoje pro evropské (či české) prostředí. Zároveň by bylo možné navázat na diplomovou práci studií zabývajících se zjištěním angažovanosti a ochoty k aplikaci zásad udržitelného rozvoje ze strany sportovců, sportovních turistů, dobrovolníků a dalších subjektů podílejících se na sportech a sportovních událostech.

Mnoho kladných příkladů uvedených v textu mohou ale poškodit problémy spojené například se zmiňovanou pandemií koronaviru COVID-19. Pandemie mj. vyzdvihla nutnost používání jednorázových produktů v podobě hygienických pomůcek, které udržitelnému rozvoji vytváří výzvu pro zvládnutí situace. Výzva spojená s touto problematikou by mohla být předmětem dalších studií, tedy studií zaměřených na problematiku udržitelného rozvoje ve sportu ve spojitosti se současnou pandemií.

Na závěr lze říci, že problematika udržitelného rozvoje ve sportu není z globálního hlediska novým tématem. Problematice se věnují různé subjekty již řadu let a postupem času se aplikace udržitelných zásad stále více prohlubuje a dostává k širšímu okruhu lidí a sportovních organizací. Udržitelný rozvoj se tak stává celkem, který postupně ovlivňuje sport. Lze odhadovat, že bude ale ještě dlouhá léta trvat, než udržitelný rozvoj plně prostoupí do všech úrovní sportu a stane se jeho nedílnou součástí.

SEZNAM ZDROJŮ

- Altus Sport. [online] © Altus Sport, 2021 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://www.altussport.co.za/>.
- ASSOUNE, A. *Sustainable Sportswear Market Growth Analysis* [online]. Panaprium, 2021 [cit. 2021-20-06]. Dostupné z: <https://www.panaprium.com/blogs/i/sustainable-sportswear-market-growth-analysis>.
- BARTÁK, M., VEBROVÁ, J., RYCHLÁ, R. *Nový slovník cizích slov pro 21. století*. Praha: Plot, 2008. ISBN 978-80-86523-89-7.
- BEATTIE, A. *The 3 Pillars of Corporate Sustainability* [online]. Investopedia 2019 [cit. 2021-03-12-03]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/investing/100515/three-pillars-corporate-sustainability.asp>.
- BERGEN, T. *Tackling sustainability in sporting events* [online]. Inhabitat, 2021 [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://inhabitat.com/tackling-sustainability-in-sporting-events/>.
- Bezodpadu. [online] Bezodpadu, 2021 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.bezodpadu.com/>.
- BOYKOFF, J. EIGHT Green Games: The Olympics, Sustainability, and Rio 2016 [online]. Brookings Institution Press, 2017 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1vjqp9.12?seq=22#metadata_info_tab_content.
- BIRKELAND, S. K., Exploring the scientific discourse on cultural sustainability. *Geoforum*. [online] 2014, 51, 213-223 [cit. 2021-03-13]. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2013.12.001>.
- BRANDOVÁ, H. *Encyklopedický slovník*. Praha: Odeon, 1993. Klub čtenářů (Odeon). ISBN: 80-207-0438-8.
- BRITTLEBANK, W. *The Green Games: Tokyo 2020* [online]. Climate Action, 2014 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: https://www.climateaction.org/climate-leader-interviews/the_green_games_tokyo_2020.
- BRITTLEBANK, W. *The sports world's top sustainability experts launch „Sport and Sustainability International“* [online] Climate Action, 2021 [cit. 2021-04-09]. Dostupné z:

https://www.climateaction.org/press-releases/the_sports_worlds_top_sustainability_experts_launch_sport_and_sustainability.

BROOM, D. *4 ways sporting events are becoming more sustainable* [online] World Economic Forum, 2019 [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: <https://www.weforum.org/agenda/2019/11/sustainable-sport-olympics-showjumping-zero-waste-superbowl/>.

BRUNDTLAND, G. H. *Naše společná budoucnost: Zpráva mezinárodní komise OSN pro životní prostředí*. Brno: Ekocentrum, 1991. ISBN: 80-85368-14-5.

BULL, Ch., LOVELL, J. The Impact of Hosting Major Sporting Events on Local Residents: an Analysis of the Views and Perceptions of Canterbury Residents in Relation to the Tour de France 2007. *Journal of Sport & Tourism* [online]. 2007, 12:3-4, 229-248 [cit. 2021-04-15]. ISSN 1029-5399. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14775080701736973>.

Cambridge Dictionary. [online] Cambridge University Press, 2021 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/upcycling>.

CAMPELLI, M. *Air pollution: Tackling sport's invisible threat* [online]. © The Sustainability Report, 2020 [cit. 2020-07-05]. Dostupné z: <https://sustainabilityreport.com/2020/04/23/air-pollution-tackling-sports-invisible-threat/>.

CAMPELLI, M. *Coral, pythons and engagement: Focus on the Super Bowl LIV sustainability programme* [online]. The Sustainability Report, 2020 [cit. 2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.sustainabilityreport.com/2020/01/30/inside-the-super-bowl-liv-sustainability-programme/>.

CAMPELLI, M. *Sport can become the leading industry in sustainability – if it changes its approach, says IOC* [online]. The Sustainability Report, 2018 [cit. 2020-07-05]. Dostupné z: <https://sportsustainabilityjournal.com/analysis/sport-can-become-the-leading-industry-in-sustainability-if-it-changes-its-approach-says-ioc/>.

CARDEIRO, M. J., BRENDA, Z., CORDEIRO, C. Sports tourism development and destination sustainability: the case of the coastal area of the Aveiro region, Portugal. *Journal of Sport Tourism* [online]. 2016, 20 (3-4):1-30 [cit. 2021-07-08]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/306125398_Sports_tourism_development_and_destination_sustainability_the_case_of_the_coastal_area_of_the_Aveiro_region_Portugal.

CARRUTHERS, J. Antecedents of sustainability. *South African Journal of Science* [online]. 2019, 115 (9/10) [cit. 2021-03-12]. DOI: 10.17159/sajs.2019/6759.

Cascadia Sport Systems. *Sports And Environment: Green Initiatives In Stadiums* [online] © Cascadia Sport Systems, 2019 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://cascadiasport.com/sports-and-environment-green-initiatives-in-stadiums/>.

Centre for Sport and Human Rights. [online]. Centre for Sport and Human Rights, 2021 [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: <https://www.sporhumanrights.org/>.

Certifikace budov podle standardu LEED [online]. Enerfis, s.r.o. 2020 [cit. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.enerfis.cz/sluzby/zelene-budovy/certifikace-budov-breem-lead-sbtoolecz/certifikace-budov-lead>.

Circlle. [online]. © Circlle, 2021 [cit. 2021-06-25]. Dostupné z: <https://www.circlle.cz/>.

CLAYFIELD, B. *How to Recycle an Old Soccer Ball* [online]. © Your Soccer Home, 2021 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://yoursoccerhome.com/how-to-recycle-an-old-soccer-ball/>.

Co je udržitelný rozvoj [online]. Týden udržitelného rozvoje, 2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.tydenudrizitelnosti.cz/o-projektu/>.

CONI. *Lillehammer ,94, the first ,White Green Games‘* [online]. CONI, 2019 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://www.coni.it/en/news/15833-lillehammer-94,-the-first-white-green-games.html>.

Council For Responsible Sport. [online]. Council For Responsible Sport, 2021 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.councilforresponsiblesport.org/>.

CHAPLIN, M. *EURO Respect campaign launched*. 2012 [online]. © UEFA, 1998-2021. Dostupné z: <https://www.uefa.com/uefaeuro-2020/news/0254-0d7de525d633-bc8a31d550d8-1000--euro-respect-campaign-launched/>.

Czech Olympic Committee. [online]. Czech Olympic Committee, 2021 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.asap-sport.com/>.

Český olympijský výbor. [online]. Český olympijský výbor, 2021 [cit. 2021-07-05]. Dostupné z: <https://www.olympijskyfestival.cz/udrizitelny-festival>.

Čistý festival EKO-KOM. [online]. Čistý festival EKO-KOM, a.s. 2021 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://www.cistyfestival.cz/>.

- DAWUNI, R. *The Climate leadership that inspires me Greta Thunberg* [online]. UNEP, 2021 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: <https://www.unep.org/blogs/2019-09/climate-leadership-inspires/greta-thunberg>.
- DĚDINA, J. ODCHÁZEL, J. *Management a moderní organizování firmy*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN: 978-80-247-2149-1.
- DODURAS, S. JAMES, P. *Examining the sustainability impacts of mega-sports events: fuzzy mapping as a new integrated appraisal system* [online]. University of Salford Manchester, 2004. [cit. 2021-06-05]. Dostupné z: https://usir.salford.ac.uk/id/eprint/9511/1/Dodouras_buhu_04.pdf.
- DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN: 80-246-0136-2.
- Dow's Carbon Partnership with the International Olympic Committee* [online]. Dow, 2021 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://corporate.dow.com/en-us/about/partnerships/sports/sustainability/ioc-carbon-partner.html>.
- Eco Age. [online]. Eco Age, 2020 [cit. 2021-06-25]. Dostupné z: <https://eco-age.com/>.
- Envirostyl. *Co je zero waste?* [online]. © Envirostyl.cz, 2021 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://envirostyl.cz/zero-waste/>.
- EPSTEIN, D. JACKSON, R. BRAITHWAITE, P. A. *Delivering London 2012: sustainability strategy. Civil Engineering* [online]. 2011, 164 (5) [cit. 2021-03-12]. ISSN 0965-089X. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/279291570_Delivering_London_2012_Sustainability_strategy.
- FairWear. [online]. FairWear, 2021 [cit.2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.fairwear.org/>.
- FGR. *Eco Park: The new home for FGR* [online] FGR, 2021 [cit. 2021-16-06]. Dostupné z: <https://www.fgr.co.uk/eco-park>.
- FIFA. *FIFA and hosts Qatar present joint FIFA World Cup™ Sustainability Strategy*. [online]. © FIFA, 1994 - 2021 [cit. 2021-06-08]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/what-we-do/sustainability/strategy/>.

FIFA. *FIFA World Cup Qatar 2022™ Sustainability Strategy Executive Summary*. FIFA 2019 [online]. © FIFA, 1994 - 2021 [cit. 2021-06-08]. Dostupné z: <https://img.fifa.com/image/upload/bl0bgeroqdmxjme4sy7h.pdf>.

Football and Social Responsibility [online]. UEFA.com, 2021 [cit. 2021-28-04]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/social-responsibility/overview/>.

FUNG, E. LIU, R. Sustainable Sports Fashion and Consumption. *Consumer Behaviour and Sustainable Fashion Consumption* [online]. 2018, 39–67. doi:10.1007/978-981-13-1265-6_2. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/325931483_Sustainable_Sports_Fashion_and_Consumption.

GERŠLOVÁ, J. *Metodologie odborné práce*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN: 80-244-1133-4.

GIBSON, H. J., KAPLANIDOU, K., & KANG, S. J. Small-scale event sport tourism: A case study in sustainable tourism. *Sport Management Review* [online]. 15(2), 160–170. doi:10.1016/j.smr.2011.08.013. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1441352311000684>.

GIDDINGS, B. HOPWOOD, B. O'BRIEN, G. Environment, economy and society: fitting them together into sustainable development. *Sustainable Development* [online]. 2002, 10 (4), 187-196 [cit. 2021-03-12]. DOI: <https://doi.org/10.1002/sd.199>.

GOLDBLATT, D. *Playing Against the Clock: Global Sport, the Climate Emergency and the Case For Rapid Change* [online]. © Rapid Transitions Alliance, 2020 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://www.rapidtransition.org/resources/playing-against-the-clock/>.

Global Standard [online]. Global Standard, gGmbH, 2021 [cit.2021-06-20]. Dostupné z: <https://global-standard.org/>.

Grand View Research. *Sustainable Athleisure Market Size, Share & Trends Analysis Report By Type (Mass, Premium), By Product (Shirt, Yoga Pant, Leggings, Shorts), By Gender, By Distribution Channel, By Region, And Segment Forecasts, 2020 – 2027* [online]. Grand View Research, 2020 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/sustainable-athleisure-market>.

GRAY, D. *World Triathlon launches Sustainability Guidelines for Event Organisers* [online]. World Triathlon, 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z:

https://www.triathlon.org/news/article/itu_launches_sustainability_guidelines_for_event_organisers.

GRAY, D. *World Triathlon receives IOC Sustainability Award* [online]. World Triathlon, 2020 [cit. 2021-24-04]. Dostupné z:

https://www.triathlon.org/news/article/world_triathlon_receives_ioc_sustainability_award.

Green Sports Alliance [online]. Green Sports Alliance, 2021 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: <https://greensportsalliance.org/>.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2016. ISBN: 978-80-262-0982-9.

HIGHAM, J. Commentary - Sport as an Avenue of Tourism Development: An Analysis of the Positive and Negative Impacts of Sport Tourism, Current Issues in Tourism. *Current Issues in Tourism* [online]. 2010, Volume 2, 89-90 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13683509908667845>.

HICH, T. ITO, E. Sustainable Sport Tourism in Japan. *Tourism Planning & Development* [online]. 2017, 96-101 [cit. 2021-07-08]. Dostupné z:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/21568316.2017.1313773?journalCode=rthp21>.

HILL, R. C., BOWEN, P. A. Sustainable construction: principles and a framework for attainment. *Construction Management and Economics*. [online] 1997, 15 (3), 223-239 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/014461997372971>.

HOVER, P., EEKEREN, F., DIJK, B., SLENDER, H. *Creating social impact with sport events* [online]. ResearchGate, 2016 [cit. 2021-06-05]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/profile/Hans-Slender/publication/307855925_Creating_social_impact_with_sport_events/links/57ced1f408ae582e0693822d/Creating-social-impact-with-sport-events.pdf.

HUNT, K. *How Sports Stadiums Are Becoming More Sustainable* [online]. Green Matters, 2019 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z:

<https://www.greenmatters.com/travel/2018/07/31/2f5fvD/sports-stadiums-sustainable-design>.

CHERNUSHENKO, D. Sports Tourism Goes Sustainable: The Lillehammer Experience. *Visions in Leisure and Business* [online]. 1996, 15 (5) [cit. 2021-06-16]. Dostupné z:

<https://core.ac.uk/download/pdf/234760509.pdf>.

IF Sustainability Project: WBSC Home Plate Sustainable HQ [online]. Olympic, 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z:

https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/Case-Studies/2020/wbsc-home-plate-sustainable-hq.pdf#_ga=2.159143994.1432879659.1614594569-242085580.1606558684.

IFF. *IFF Code of Ethic* [online]. IFF, 2015 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://dltaw1vhj9zy5.cloudfront.net/2018/10/IFF-Code-of-Ethics.pdf>.

IFF. *IFF Fan survey results align with new IFF Strategy*. [online]. IFF, 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://floorball.sport/2021/02/15/iff-fan-survey-results-align-with-new-iff-strategy/>.

IFF. *Challenge accepted: men's world floorball championships 2022 will be climate neutral* [online]. IFF, 2020 [cit. 2021-06-13]. Dostupné z: <https://floorball.sport/2021/05/05/challenge-accepted-mens-world-floorball-championships-2022-will-be-climate-neutral/>.

IFF. *IFF KIDS WITH STICKS SUPPORT PROJECT* [online] IFF, 2020 [cit.2021-06-18]. Dostupné z: <https://floorball.sport/development/equipment-support/iff-kids-with-sticks-support-project/>.

IFF. *IFF Sponsor Gerflor invests in Sustainability* [online]. IFF, 2020 [cit. 2021-05-021]. Dostupné z: <https://floorball.sport/2020/08/18/iff-sponsor-gerflor-invests-in-sustainability/>.

IFF. *Sustainability* [online]. IFF, 2020 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://floorball.sport/theiff/sustainability/>.

IFF. *IFF Stick With It!* [online]. IFF, 2019 [cit. 2021-05-01]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/Case-Studies/2019/FLOORBALL.pdf>.

IFF. *IFF Strategy for 2021-2023* [online]. IFF, 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: https://dltaw1vhj9zy5.cloudfront.net/2021/02/IFF_Strategy_2021_2032_Web.pdf.

IFF. *The 14th Men's World Floorball Championships* [online]. IFF, 2021 [cit.2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.wfc2022.ch/>.

IFF. *UNILOC TO INTRODUCE ECOLOGICAL VALUES INTO ITS PRODUCTS* [online] IFF, 2021 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z:

<https://floorball.sport/2020/04/20/unihoc-to-introduce-ecological-values-into-its-products/?fbclid=IwAR1vgN0XyQXVq5dWWCyXRm9en5D9tczeNB39JkHKT6SCzV7Wo1jAulyQMKo>.

IIHF. [online]. IIHF, 2007-2021 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.iihf.com/en/home>.

IIHF. *IIHF Environment and Social Responsibility Guidelines* [online]. IIHF, 2021 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://blob.iihf.com/iihf-media/iihfmvc/media/downloads/sustainability/2021-iihf-environment-and-social-responsibility-guidelines.pdf>.

IIHF. *IIHF Manual for Sustainable events* [online]. IIHF, 2015 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://iihfstorage.blob.core.windows.net/iihf-media/iihfmvc/media/downloads/sustainability/iihf_manual_social-environment.pdf.

IIHF. *Sustainability poster* [online]. IIHF, 2021 [cit. 2021-06-14]. Dostupné z: https://iihfstorage.blob.core.windows.net/iihf-media/iihfmvc/media/downloads/sustainability/8702_iihf_poster_70x100_high_bleed_3m.pdf.

IOC. *Carbon Footprint Methodology For The Olympic Games* [online]. IOC, 2018 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/IOC-Carbon-Footprint-Methodology.pdf>.

IOC. *Olympic Agenda 2020 – Closing report* [online]. Olympic, 2021 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: https://stillmedab.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/Olympic-agenda/Olympic-Agenda-2020-Closing-report.pdf#_ga=2.49644962.546010901.1618476288-223294016.1617881348.

IOC Sustainability Report [online]. Olympic, 2018 [cit. 2020-06-05]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/sustainability>.

IOC Sustainability Strategy [online]. Olympic, 2017 [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: http://extrassets.olympic.org/sustainability-strategy/_content/download.pdf.

IWG Women & Sport [online]. © Women in Sport Aotearoa, 2021 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://iwgwomenandsport.org/>.

Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN: 978-80-7452-106-5.

JIMENEZ-GARCIA, M., RUIZ-CHICO, J., PENA-SANCHEZ, A.R., LOPEZ-SANCHEZ, J.A. *A Bibliometric Analysis of Sports Tourism and Sustainability* [online]. Sustainability 2020, 12, 2840 [cit. 2021-06-12]. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/su12072840>

KOZAK, M. *Comparative analysis of tourist motivations by nationality and destinations*. Tourism Management [online]. 23, 3, 221-232 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517701000905?casa_token=bmjncG4RVKAAAAA:WIEqHsINhikE548P7B49SXIQ2POiNHQsncykwccjAF7G53n7NI2w5uz9hpT3ttG6QJCweOirA.

KOZEL, R. MYNÁŘOVÁ, L. SVOBODOVÁ, H. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-90-247-3524-6.

KRAUS, J., Ústav pro jazyk český (Akademie věd ČR). *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2005. ISBN: 978-80-200-1351-4. – str. 423, 424

KUMAR, S. DESHMUKH, R. *Sports Apparel Market by End User (Children, Men, and Women) and Distribution Channel (E-Commerce, Supermarket/Hypermarket, Brand Outlets, and Discount Stores): Global Opportunity Analysis and Industry Forecast, 2019-2026* [online] Allied Market Research, 2019. [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://www.alliedmarketresearch.com/sports-apparel-market>.

LINDEROVÁ, I., SCHOLZ, P., MUNDUCH, M., *Úvod do metodiky výzkumu*. Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2016. ISBN 978-80-88064-23-7.

LINDSEY, I., CHAPMAN, T. *Enhancing the Contribution of Sport to the Sustainable Development Goals*. [online]. © Commonwealth Secretariat, 2017 [cit. 2021-03-23].

Dostupné z:

https://www.sportanddev.org/sites/default/files/downloads/enhancing_the_contribution_of_sport_to_the_sustainable_development_goals_.pdf.

Local Tennis League. *Keeping it Green!* [online]. Local Tennis League, 2021 [cit. 2021-06-20]. Dostupné z: <https://localtennisleagues.com/roundup/keepingitgreen>.

LONG, M., CAMPELLI, M. *The sports industry and sustainability part one: Rights holders playing their part* [online] SportsPro Media Limited, 2020 [cit. 2021-07-02].

Dostupné z: <https://www.sportspromedia.com/from-the-magazine/forest-green-juventus-formula-e-ocean-race-climate-change-sustainability>.

LÓPEZ-BONILLA, L. M., REYES-RODRÍGEZ, M. C., LOPÉZ-BONILLA, J. M. Golf Content Analysis and Directions for Future Research. *Tourism and Sustainability*. [online] 2020, 12 (9), 3616. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/9/3616/htm>.

MACMILAN, A. *Greening the Playing Fields* [online]. © Natural Resources Defense Council, 2016 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://www.nrdc.org/stories/greening-playing-fields>.

MALCHOWICZ-MOSKO, E., POCZTA, J.A. Small-Scale Event and a Big Impact—Is This Relationship Possible in the World of Sport? The Meaning of Heritage Sporting Events for Sustainable Development of Tourism—Experiences from Poland. *Sustainability* [online]. 2018, 10, 4289 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2071-1050/10/11/4289/htm>.

MAZZONI, M. *Everything You Need to Know About Sustainability at Super Bowl LIV* [online]. © 3BL Media & TriplePundit, 2020 [cit. 2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.triplepundit.com/story/2020/sustainability-super-bowl-liv/86361>.

MILBRATH, L. W., *Envisioning a sustainable society: learning our way out*. State University of New York: 1989. ISBN: 978-0-7914-0162-0.

MIRZAYEVA, G. TURKAY, O. AKBULAEV, A. AHMADOV, F. The Impact Of Mega-Sport Events on Urban Sustainable Development. *Entrepreneurship and Sustainability Issues* [online]. 2020, 7 (3) [cit. 2021-06-05]. ISSN: 2345-0282. Dostupné z: https://jssidoi.org/jesi/uploads/articles/27/Mirzayeva_The_impact_of_megaevents_on_urban_sustainable_development.pdf.

MORIN, S. *Faster, Higher, Stronger... Greener? How sports events are joining the sustainability challenge* [online]. © Solar Impulse Foundation, 2019 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://solarimpulse.com/news/faster-higher-stronger-greener-how-sports-events-are-joining-the-sustainability-challenge>.

MYNTIMAATIO. *Helsinki International Horse Show Event Information* [online]. Myyntimaatio, 2021. [cit. 2021-05-20]. Dostupné z: <https://helsinkihorseshow.fi/en/event-information/jumps-green/>.

MZP. *Environmentální nástroje* [online] MZP, 2021 [cit.2021-02-07]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/environmentalni_nastroje.

NONDEK, L. *Jak uchopit udržitelnost?* [online]. CDK, 2016 [cit. 2020-06-05]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/jak-uchopit-udrizitelnost>.

O'BRIEN, D., GARDINER, S. Creating Sustainable Mega Event Impacts: Networking and Relationship Development through Pre-Event Training. *Sport Management Review* [online]. 2006, 9 (1) 25-47 [cit. 2021-07-08]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1441352306700183?via%3Dihub>.

OldBalls. [online] OldBalls, 2021 [cit.2021-06-20]. Dostupné z: <https://oldballs.co.uk/>.

Olympic House – Focus on Sustainability [online]. 3XN, 2021 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://cdn.archilovers.com/projects/8894ef67-35f3-4e16-954d-a0aa4ccc6372.pdf>.

Olympic. *IF Sustainability Project IFF STICK WITH IT!* [online] Olympic, 2019 [cit. 2021-06-18]. Dostupné z: <https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/Case-Studies/2019/FLOORBALL.pdf>.

Olympic. *IF Sustainability Project: World Sailing Challenge 2024*. [online] Olympic, 2019 [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/Case-Studies/2019/WORLD-SAILING-CHALLENGE-2024.pdf>.

Olympic. *London 2012's sustainability legacy lives on*. [online] © 2021 International Olympic Committee, 2021 [2021-06-10]. Dostupné z: <https://olympics.com/ioc/news/london-2012-s-sustainability-legacy-lives-on>.

Olympic. *Sport For Climate Action* [online]. Olympic, 2021 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/What-We-Do/celebrate-olympic-games/Sustainability/sustainability-essentials/SUSTAINABILITY-ESSENTIALS-ISSUE-2.pdf>.

Olympic. Sustainability Pre-Games Report Sustainability Highlights [online]. Olympic, 2020 [cit.2021-06-24]. Dostupné z: <https://gting.tokyo2020.org/image/upload/production/juykxnxjkjk19msywwad.pdf>.

Opinion of the European Committee of the Regions — Sustainable Development Goals (SDGs): a basis for a long-term EU strategy for a sustainable Europe by 2030 [online]. EU, 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019IR0239>.

PARKER, L. *The world's plastic pollution crisis explained*. [online] © National Geographic, 2019 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/environment/article/plastic-pollution>.

PAVITT, M. *World Triathlon publishes sustainability guide for event organisers* [online]. © Dunsar Media Company Limited, 2020. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.insidethegames.biz/articles/1096229/world-triathlon-sustainability-guide>.

PAVLOVIČ, L. *Slovníček nových pojmů: Co je to klimatická nouze a co uhlíková neutralita?* [online]. Greenpeace Česká republika, 2019 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://www.greenpeace.org/czech/clanek/5274/slovnicek-novych-pojmu-co-je-to-klimaticka-nouze-a-co-uhlikova-neutralita/?gclid=Cj0KCQjwvYSEBhDjARIsAJMn0lgGUfTAkRaqdPquNekTVvtM3yY-OUmSgYJAO99E1RYeL6L2XV6WNkIaApMmEALw_wcB.

PERIC, M. *Estimating the Perceived Socio-Economic Impacts of Hosting Large-Scale Sport Tourism Events* [online]. 2018, 176 (7) [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2076-0760/7/10/176>.

PIGEASSOU, Ch. Contribution to the definition of sport tourism. *Journal of Sport & Tourism* [online]. 2004, 9(3), 287–289 [cit. 2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1477508042000320205?journalCode=rjto20>.

Přístup EU k problematice udržitelného rozvoje [online]. EU, 2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_cs.

PlayGreen Project. [online] © PlayGreen Project, 2019 [cit.2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.playgreenproject.eu/>.

PlayGreen. *Gathering a Green Team of Environmental Volunteers A Strategy* [online]. ECOSERVEIS, 2021 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z: https://www.ecoserveis.net/wp-content/uploads/2021/02/pg_strategy_to_target_volunteers_eng.pdf.

PURVIS, B., MAO, Y., ROBINSON, D., Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustain Science* [online]. 2019, 14, 681–695 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0627-5>.

Rada vlády pro udržitelný rozvoj. [online]. © MŽP, 2018-2021 [cit. 2021-03-18]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/rada_vlady_pro_udrzitelny_rozvoj.

RecycleBalls. [online] RecycleBalls, 2021 [cit.2021-06-20]. Dostupné z: <https://www.recycleballs.org/>.

RICHARDS, G. BRITO, M. WILKS L. *Exploring the Social Impacts of Events*. Routledge: 2013 Taylor & Francis Ltd. ISBN: 9781138081833.

ROMAGNOLI, S. Stadio Pontedera First Stadium in the World With All Recycled Seats. *Stadium Journey* [online]. 2019 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://stadiumjourney.com/news/stadio-pontedera-first-stadium-in-the-world-with-all-recycled-seats/>.

RUBICON. *Sustainability at the Super Bowl: The Battle for the Sustain-a-Bowl Title* [online]. Rubicon.com, 2018 [cit. 2021-05-29]. Dostupné z: <https://www.rubicon.com/blog/sustainability-super-bowl/>.

SAILING. *World Sailing, the world governing body of the sport, have set an ambitious challenge to the marine industry to push the boundaries of low carbon innovation for support boats at international events* [online]. SAILING.ORG, 2021 [cit. 2021-06-09]. Dostupné z: <https://www.sailing.org/news/88912.php#.YMETZPkzZPY>.

Sdělení komise evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. [online]. © European Union, 1998-2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016DC0740>.

SHEFFERD, N. Tokyo 2020 organisers release pre-Games report on sustainability [online] Dunsar Media Company Limited, 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <https://www.insidethegames.biz/articles/1093774/tokyo-2020-sustainability-update>.

SMITH, A. *Theorising the Relationship between Major Sport Events and Social Sustainability*. *Journal of Sport and Tourism* [online]. 2010, 14:2-3, 109-120. ISSN: 1029-5399. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14775080902965033>.

SOMR, M. *Úvod do metodologie a metod výzkumu*. České Budějovice: M. Somr, 2006. ISBN: 80-239-8227-3.

Sport and Sustainability. [online]. Sport and Sustainability, 2021 [cit. 2021-04-02.]. Dostupné z: <https://www.sportsustainability.org/>.

Sport England. *Environmental Sustainability* [online]. Sport England, 2020 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2021-01/Environmental%20Sustainability%20check%20list.pdf?VersionId=7XfZPDhHKoKHpfKqk165MMWdxwCmYsPO>.

Sport England. *St. Sidwell's Point Leisure Centre* [online]. Sport England, 2021 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2021-01/Case%20study%20Exeter%20-%20St.Sidwells%20Point%20Leisure%20Centre.pdf?VersionId=NxGn02S9RjNmPCB48L7N2.tbSjDU4qxl>.

Sport For Social Change Network. [online]. © SSCN, 2020 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://sscn.co.za/>.

Sports Hub Denmark. [online]. IDRAETSPlatformen, 2021. [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://www.idraetsplatformen.dk/in-english-1>.

Sport pro všechny a životní prostředí [online]. SforAE ,2021 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <http://www.sforae.eu/cz/>.

Strategie Evropa 2020 [online]. Vláda ČR (c), 2009-2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>.

Sustainability and Legacy Commission. [online]. Olympic, 2021 [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/sustainability-and-legacy-commission>.

Sustainability and sustainable development – What is sustainability and what is sustainable development? [online]. Circularecology, 2020 [cit. 2020-06-05]. Dostupné z: <https://circularecology.com/sustainability-and-sustainable-development.html>.

Sustainability at the London 2012 Olympic and Paralympic Games [online]. © EESI, 2012 [cit. 2021-06-12]. Dostupné z: <https://www.eesi.org/articles/view/sustainability-at-the-london-2012-olympic-and-paralympic-games>.

Sustainability Guidelines for Event Organisers [online]. World Triathlon, 2020. [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: https://www.triathlon.org/uploads/docs/ITU_Sust_v7_20201020_new_livery1.pdf.

Sustainability reaches the world of sport [online]. Iberdrola, 2020 [cit. 2020-07-05]. Dostupné z: <https://www.iberdrola.com/social-commitment/sustainability-in-sports>.

Sustainable Consumption and Production [online]. © United Nations Environmental Programme, 2015 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1951Sustainable%20Consumption.pdf>.

ŠANDEROVÁ, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 978-80-86429-40-3.

Olympic Agenda 2020 – Context and background [online]. Olympic, 2014 [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: https://stillmedab.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Olympic-Agenda-2020/Olympic-Agenda-2020-Context-and-Background.pdf#_ga=2.16221874.546010901.1618476288-223294016.1617881348.

The Role of Sport in Achieving the Sustainable Development Goals [online]. © UNITED NATIONS, 2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/chronicle/article/role-sport-achieving-sustainable-development-goals>.

The Tokyo Organising Committee of the Olympic and Paralympic Games. Overview of the Tokyo 2020 Games Sustainability Progress Report [online]. Olympic, 2019. [cit. 2021-06-24]. Dostupné z: <https://gtimg.tokyo2020.org/image/upload/production/hxbfk7yvp5vno9dxjeps.pdf>.

The 17 Goals. [online]. © UNITED NATIONS, 2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/goals>.

TURCU, C. Re-thinking sustainability indicators: local perspectives of urban sustainability. *Journal of Environmental Planning and Management*. [online]. 2013, 56, 697-719 [cit. 2021-06-12]. DOI: <https://doi.org/10.1080/09640568.2012.698984>.

UEFA. *UEFA social responsibility activities central to 'purpose over profit'* [online]. UEFA, 2020 [cit. 2021-05-10]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/news/025c->

0f8e78537262-707bcdd5518a-1000--uefa-social-responsibility-activities-central-to-purpose-over-p/.

UEFA. *Football and Social Responsibility Report 2012/2013* [online]. UEFA, 2014 [cit. 2021-04-28]. Dostupné z:

https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/General/02/10/87/68/2108768_DOWNLOAD.pdf.

UEFA. *UEFA Football and Social Responsibility compact course (UEFA FSR compact course)* [online]. UEFA, 2021 [cit. 2021-04-29]. Dostupné z:

<https://uefaacademy.com/courses/fsr/>

UEFA. *UEFA HatTrick* [online]. UEFA, 2021 [cit. 2021-06-15]. Dostupné z:

<https://www.uefa.com/insideuefa/football-development/hattrick/>.

UEFA EURO 2012 SOCIAL RESPONSIBILITY REPORT [online]. UEFA, 2013 Dostupné z:

https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/General/02/10/87/62/2108762_DOWNLOAD.pdf.

UEFA. *EURO ticket auction raises funds for charity* [online]. UEFA, 2021 [cit. 2021-06-08]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/uefaeuro-2020/news/0254-0d7de40d6ca6-0e7cef17c15d-1000--euro-ticket-auction-raises-funds-for-charity/>.

United Nations Framework Convention on Climate Change. *Participants in the Sports for Climate Action Framework* [online]. United Nations Framework Convention on Climate Change, 2021 [cit. 2021-2021-07-04]. Dostupné z: <https://unfccc.int/climate-action/sectoral-engagement/sports-for-climate-action/participants-in-the-sports-for-climate-action-framework#eq-1>.

United Nations. *Sport and Peace: social inclusion, conflict prevention and peace-building* [online]. United Nations, 2021 [cit. 2021-04-16]. Dostupné z:

https://www.un.org/sport/sites/www.un.org.sport/files/ckfiles/files/Chapter6_SportandPeace.pdf.

United States Sports Academy. *Sports and the Environment: Ways towards achieving the sustainable development of sport* [online]. © United States Sports Academy, 2018 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://thesportjournal.org/article/sports-and-the-environment-ways-towards-achieving-the-sustainable-development-of-sport/>.

UNWTO. *Sport Tourism* [online]. UNWTO, 2021 [cit.2021-06-15]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/sport-tourism>.

UNWTO. *Sport Tourism and the Sustainable Development Goals (SDGs)* [online]. ©World Tourism Organization, 2019 [cit. 2021-06-17]. Dostupné z: <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284419661>.

VEBROVÁ, J. KRAJÍČEK, T. Slovník cizích slov. Praha: Plot, 2006, ISBN 80-86523-77-2.

Verdict Media Limited. *Team green – the world’s most environmentally friendly sports stadiums* [online]. © Verdict Media Limited, 2014 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://www.power-technology.com/features/featuregreen-clean-mean-the-worlds-most-environmentally-friendly-sports-stadiums-4278520/>.

VINCENTI, P. Italy, seats in recycled plastic at the Pontedera stadium [online]Info Consulting, 2019 [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <https://www.smartgreenpost.com/2019/09/03/italy-seats-in-recycled-plastic-at-the-pontedera-stadium/>.

WasteBoards. [online] WasteBoards, 2021 [cit. 2021-06-19]. Dostupné z: <https://wasteboards.com/>.

Waste Management. *Sustainable Stadiums & Arenas* [online] Waste Management, 2021 [cit. 2021-07-02]. Dostupné z: <https://www.wm.com/sustainability-services/documents/insights/Stadiums%20and%20Arenas%20Insight.pdf>.

WBSC’s new green headquarters reflects organisations’s vision to be sustained on Olympic programme [online]. WBSC, 2020 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://www.wbsc.org/news/wbscs-new-green-headquarters-reflect-organisations-vision-to-be-sustained-on-olympic-programme>.

Weekendbee. [online]. Weekendbee, 2021 [cit.2021-06-20]. Dostupní z: <https://www.weekendbee.com/blogs/sustainability/what-is-sustainability-in-the-sportswear-industry>.

WENTWORTH, A. Super Bowl 2018 achieves highest-ever recycling rate. © Climate Action, 2021 [cit. 2021-05-29]. Dostupné z: <https://www.climateaction.org/news/super-bowl-2018-achieves-highest-ever-recycling-rate>.

What is a carbon offset? [online]. GHG Management Institute, 2021 [cit. 2021-05-14].
Dostupné z: <https://www.offsetguide.org/understanding-carbon-offsets/what-is-a-carbon-offset/>.

What Is Sustainability and Why Is It Important? [online]. Environmental Science, 2020 [cit. 2020-06-05]. Dostupné z: <https://www.environmentalscience.org/sustainability>.

WHO. [online]. WHO, 2021 [cit. 2021-05-16]. Dostupné z: <https://www.who.int/>.

WHO. Global action plan on physical activity 2018-2030: more active people for a healthier world [online]. WHO, 2018 [cit. 2021-05-16]. Dostupné z: <https://www.who.int/ncds/prevention/physical-activity/global-action-plan-2018-2030/en/>.

World Athletics. [online]. World Athletics, 2021 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.worldathletics.org/>.

World Athletics. Sustainability Strategy 2020-2030. [online]. World Athletics, 2020 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.worldathletics.org/athletics-better-world/sustainability>.

World Triathlon – Sustainability Guidelines For Event Organisers [online]. GAISF, 2021 [cit. 2021-04-24]. Dostupné z: <https://sustainability.sport/world-triathlon-sustainability-guidelines-for-event-organisers/>.

Zákon o životním prostředí: Platná právní forma [online]. © MŽP, 2018-2021 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/%24%24OpenDominoDocument.xsp?documentId=5B17DD457274213EC12572F3002827DE&action=openDocument>.

11th Hour Racing. Volvo Ocean Race: Turn the tide on plastic at sporting events. [online]. červen 2018. © 11th Hour Racing, 2021 Dostupné z: <https://11thourracing.org/wp-content/uploads/2017/09/volvo-ocean-race-turn-the-tide-on-plastic-at-sporting-events-user-guide.pdf>.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Pilíře udržitelného rozvoje	24
Obrázek 2 - Udržitelná spotřeba a produkce	27
Obrázek 3 - Schéma vlivu sportovní události na okolní prostředí	33
Obrázek 4 - Rozpočet UEFA pro Football and Social Responsibility	60
Obrázek 5 - Vlivy sportovních událostí	61
Obrázek 6 - Přehled dopadů sportovní události na okolí	62
Obrázek 7 - Odpad na UEFA Euro 2012	68
Obrázek 8 - Porovnání událostí v letech 2018 a 2022	75
Obrázek 9 - Udržitelná spotřeba a produkce	98

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Porovnání sportovních organizací	92
Tabulka 2 - Dopady sportovních událostí	95
Tabulka 3 - Porovnání sportovních událostí	97